

ENTRE L'IMPERIALISME I LA REVOLUCIÓ

Lev Trotski

1922

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es – des de:
<http://grupgerminal.org/?q=node/321>

Índex

- Introducció
- I.- Llegendes i realitat
- II.- L'estricta neutralitat
- III.- El regim interior
- IV.- El període de circumspècció
- V.- Geòrgia i Wrangel
- VI.- El desenllaç
- VII.- La Gironda georgiana, tipus polític
- VIII.- Més sobre democràcia i sovièticisme
- IX.- El dret del poble a disposar d'ells mateixos i la revolució proletària
- X.- L'opinió pública burgesa. La socialdemocràcia. El comunisme

INTRODUCCIÓ

A l'hora en què escrivim aquestes línies, manquen menys de tres setmanes per a la Conferència de Ginebra. Quant de temps ens separa efectivament d'aqueixa reunió?, la veritat és que encara ningú ho sap. La campanya diplomàtica que gira entorn de la Conferència està estretament vinculada a la campanya política que es porta a terme entorn de la Rússia soviètica.

Entre la diplomàcia de la burgesia i la de la socialdemocràcia hi ha una divisió de treball fonamental: la diplomàcia manega les intrigues oficials i la socialdemocràcia mobilitza l'opinió pública contra el govern dels obrers i camperols.

Què vol la diplomàcia? Imposar a la Rússia revolucionària un tribut el més pesant possible; obligar-la a pagar el màxim possible de reparacions; ampliar tant com puga, sobre el territori soviètic, el marc de la propietat privada; crear per als financers, industrials, usurers russos i estrangers el nombre més gran de

privilegis a costa dels obrers i camperols russos. Tot allò que no feia molt servia de mànara a les exigències de “democràcia”, “dret”, “llibertat”, és avui llençat per la borda, per la diplomàcia burgesa; al igual que un comerciant llença el paper de l’embalatge d’una peça de tela quan es tracta d’ensenyar la mercaderia, de vendre-la i de mesurar-la.

Però en la societat burgesa res es perd. El paper d’embalatge del “dret” cau en possessió de la socialdemocràcia. És la seua mercaderia. És objecte del seu tràfic. La II Internacional (i allò que diem en s’hi refereix també a la segona i mitja, ombra projectada de l’altra) se les enginya per tal de provar els obrers que el govern soviètic no observa el “dret” ni la “democràcia”, i que les masses laborioses de Rússia no mereixen ésser sostingudes en la seua lluita contra els usurers del món.

El nostre poc respecte pel “dret” i la “democràcia” s’ha palesat amb gran vigor, com és sabut, per la Revolució del 7 de novembre.

Heus aquí el nostre pecat original. Durant els primers anys, la burgesia intentà extirpar la revolució socialista amb les baionetes. Avui en dia es limita a adossar-li modificacions capitalistes fonamentals. No es discuteix més que sobre la seua expansió.

La II Internacional vol, no obstant això, aprofitar la Conferència de Ginebra per a restaurar el “dret” i la “democràcia”. S’hi haurà de derivar, sembla, un programa ben definit: no admetre en Ginebra el govern “usurpador”, “dictatorial”, “terrorista” dels soviets i portar al seu lloc el seu contrari: les relíquies democràtiques de l’Assemblea Constituent. Però plantejar així la qüestió seria molt ridícul, i, d’altra banda, aqueix plantejament refutaria els passos pràctics de la burgesia. La II Internacional no té cap pretensió de representar el paper de Quixot de la democràcia. La II Internacional únicament és el seu Sancho Panza. I ella no s’atreveix a plantejar la qüestió en tota la seua amplitud. La II Internacional només vol extraure el seu petit benefici.

I la bandera de lluita pel petit benefici de la democràcia, és avui Geòrgia. La Revolució soviètica s’hi ha realitzat fa menys d’un any. Anteriorment Geòrgia estava dirigida pel partit de la II Internacional. Aquesta república menxevic oscil·lava constantment entre l’imperialisme i la revolució proletària, demanava al primer la seua ajuda o bé li ofería la seua contra la segona. D’altra banda, aquest fou el joc de tota la II Internacional. La Geòrgia menxevic pagà amb el seu propi enfonsament el seu lligam amb la contrarevolució. I la mateixa sort amenaça, inevitablement, la II Internacional. No té res d’estrany si la campanya de la socialdemocràcia, en tots els països a favor de la Geòrgia “democràtica” assoleix, en certa manera, un valor simbòlic.

No obstant això, a favor dels propòsits dels menxevics georgians, els caps més aclarits de la II Internacional no han trobat ni un sol argument que no hagués estat ja utilitzat mil vegades pels defensors dels drets “democràtics”: Miliukov, Txernov, Martov, i que tan volguts els eren. Cap diferència de principi. Els socialdemòcrates ens presenten avui *invuitè* allò que abans la premsa coalitzada de l'imperialisme presentava *infòlio*. No serà difícil convèncer-nos-en si examinem la decisió del Comitè Executiu de la II Internacional a propòsit de Geòrgia.

El text d'aqueixa decisió paga la pena d'ésser estudiat. L'home té el seu estil, però també el té el partit. Vegem en quin estil polític conversa la II Internacional amb la Revolució proletària:

“I. El territori de Geòrgia ha estat ocupat per les tropes del govern de Moscou, que manté en Geòrgia un poder odiós per a la població i apareix davant els ulls del proletariat del món sencer com l'únic responsable de l'enderrocament de la república georgiana i de la instauració d'un règim terrorista en aqueix país.”

¿No és potser això el que la premsa del món sencer ha afirmat durant quatre anys respecte a la Federació Soviètica en el seu conjunt? ¿Potser hom no deia que el poder dels soviets li era odiós a la població russa i que es mantenia gràcies al terror militar? ¿Potser hom no deia que gràcies als regiments letons, xinesos, alemanys i baskirians hem servat Petrograd i Moscou? ¿Potser hom no deia que, per la força, el poder dels soviets s'ha fet extensiu a Moscou, a Ucraïna, a Sibèria, al Do, al Kuban, en l' Azerbaidjan? I si avui, després de la derrota de la canalla reaccionària, la II Internacional no repeteix ja aqueixes frases, paraula per paraula, més que a propòsit de Geòrgia, això no canvia la seua naturalesa.

“II. La responsabilitat del govern de Moscou s'ha agreujat encara més pels últims esdeveniments ocorreguts en Geòrgia, particularment arran de les vagues de protesta organitzades pels obrers, i reprimides per la força, com ho fan els governs reaccionaris.”

Sí, és veritat. El govern revolucionari de Geòrgia ha impedit per la força que els dirigents menxevics de la burocràcia dels ferrocarrils, els funcionaris i els oficials blancs, que no tingueren temps de fugir, sabotejaren l'Estat obrer i camperol. A propòsit de la repressió, Merrheim, el petit lacai tan conegut per l'imperialisme a França, parla de “milers” de ciutadans georgians que s'han vist obligats a abandonar la seua llar. “*Entre els fugitius* [citem textualment] *hi ha un gran nombre d'oficials, d'antics funcionaris de la república i tots els caps de la guàrdia popular.*” Heus aquí, bé a les clares, la màquina menxevic, que durant

tres anys ha exercit una repressió despietada contra els obrers revolucionaris i contra els camperols georgians insurrectes; la que després de l'enderrocament dels menxevics, esdevingué un dòcil instrument al servei de les temptatives de restauració de l'*Entente!* Que el govern revolucionari de Geòrgia haja pres serioses mesures contra la burgesia sabotejadora, ho reconeixem voluntàriament. Però si és això, precisament, allò que nosaltres hem fet en tot el territori en què regna la revolució. Des de la seua implantació, el poder dels soviets, en Petrograd i en Moscou, ensopegà amb un intent de vaga general dels ferroviaris dirigit per la burocràcia menxevic i pels social-revolucionaris dels ferrocarrils. Recolzats pels obrers, hem aixafat aqueixa burocràcia, l'hem eliminada, l'hem sotmesa a l'autoritat dels treballadors. La canalla reaccionària del món sencer crida sobre el bàrbar terror dels bolxevics. Les mateixes lamentacions es repeteixen avui per aquesta canalla reaccionària, pels caps de la socialdemocràcia, però aquesta vegada, a propòsit només de Geòrgia. On està la diferència?

¿Que potser no està clar que els caps de la socialdemocràcia parlen de la repressió de les vagues obreres com d'un mètode propi de "governos reaccionaris"? Haurem oblidat qui és membre de la II Internacional? ¿Noske i Ebert, els seus dirigents, hauran estat expulsats? Quantes vagues i insurreccions han estat reprimides per ells! ¿Que potser no siguen ells els assassins de Rosa Luxemburg i de Carles Liebknecht? ¿És que potser no serà el socialdemòcrata Hoersing, membre de la II Internacional, el mateix que provocà el moviment de març per a ofegar-lo, immediatament, en sang? ¿I què pensaran aquests últims de les recents mesures preses pel socialdemòcrata Ebert contra la vaga dels ferroviaris? ¿És que el Comitè Executiu no veu, des de Londres, què passa al continent? En aquest cas, ens serà permès preguntar, respectuosament, a Henderson ¿no fou ell conseller secret de la Corona quan la insurrecció irlandesa de Pasqües en 1916, quan les tropes reials saquejaren Dublín i afusellaren quinze irlandesos entre els que es trobava el socialista Connolly, ja ferit? ¿Pot ser que Vandervelde, vell president de la II Internacional, petit conseller d'un petit rei, no aconsellà els socialistes russos que es reconciliaren, durant la guerra, amb el tsarisme, amerat de sang fins al coll dels obrers i camperols, destinat després a morir asfixiat? ¿Potser cal multiplicar els exemples? En veritat, la defensa del dret de vaga sembla en els líders de la II Internacional gairebé com un sermó, sobre la fidelitat, a Judes Iscariot.

"III. En el moment en què el govern de Moscou demana a altres governs ésser reconegut hauria de respectar al seu torn, si és que vol que siguen respectats els seus propis drets, els drets dels altres pobles i no violar els principis més elementals sobre els quals han d'assentar-se les relacions entre països civilitzats."

L'estil polític està en el partit, està en la seua ànima. Açò últim és la desgràcia de la II Internacional. Si Rússia vol obtenir el seu reconeixement (de qui?) "ha de respectar al seu torn [com?] els drets dels altres pobles i no violar [fixen-s'hi bé] els principis elementals sobre què han d'assentar-se [han de!] les relacions entre països civilitzats".

Qui ho ha escrit? Nosaltres diríem, segurament ha estat el mateix Longuet, si aquest no s'hagués passat a la Internacional segona i mitja. ¿Pot haver estat Vandervelde, aqueix fi lletrat de la Corona belga?, ¿o bé M. Henderson, inspirat per la seua pròpia homilia dominical en la reunió religiosa de la "fraternitat"? També potser haurà estat Ebert en les seues hores d'oci? No obstant això, cal esbrinar, per a la història, el nom de l'autor d'aqueixa incomparable resolució. Clar que no ens ofereix dubte que la intel·ligència de la II Internacional ha treballat en equip. ¿Però quina sèquia fou escollida perquè llencés la podridura d'aqueix pensament col·lectiu?

Tornem, no obstant això, al text. Per a ésser reconegut pels governs burgesos, imperialistes, negrers (perquè és d'ells, precisament, de qui es tracta), el govern soviètic deu "no violar els principis" i respectar, al seu torn, "els drets d'altres països".

Durant quatre anys, els governs imperialistes han tractat de derrocar-nos. Però no ho han assolit. La seua situació econòmica és desesperada. La seua mútua rivalitat arriba al sùmmum i s'han vist obligats a entaular relacions amb la Rússia soviètica a la recerca de les seues matèries primeres, del seu mercat i de les seues inversions. Lloyd George, en invitar Briand a adoptar aqueixa política, li explicava que la moral internacional permetia entendre's no sols amb els bandits de l'Est (Turquia), sinó també amb els del Nord (Rússia soviètica). Nosaltres no avorrirem Lloyd George per unes paraules un poc fortes. En aquesta qüestió acceptem enterament la seua franca fórmula. Sí, nosaltres creiem possible, admissible i necessari entendre'ns, fins a un cert punt, tant amb els bandits imperialistes d'Occident com amb els d'Orient.

Aquest acord, imposant-nos obligacions, ha d'obligar alhora els nostres enemics a renunciar a atacar-nos amb les armes a la mà. Tal és el resultat que s'albira després de quatre anys de guerra declarada. Sens dubte, els governs burgesos reclamen, ells també, el reconeixement dels "principis elementals sobre els quals han de descansar les relacions entre països civilitzats". Però aqueixos principis no tenen res de comú amb la democràcia i el dret de les nacions. S'exigeix de nosaltres el reconeixement dels deutes contrets pel tsarisme per a utilitzar el seu import en la repressió contra aquesta mateixa Geòrgia, contra Finlàndia i Polònia, contra tots els altres països limítrofs i contra les mateixes masses laborioses de la Gran Rússia. S'exigeix, així mateix, de nosaltres, el

reembossament de les pèrdues patides pels capitalistes per causa de la Revolució. No neguem que la revolució proletària haja lesionat algunes butxaques i algunes borses, allò que hom considera el més sagrat dels principis “sobre els quals descansen les relacions entre països civilitzats”. D’això es tractarà en Ginebra i en una altra banda. ¿Però de quins principis parlen els líders de la II Internacional? ¿Dels principis del bandidatge que es troben en el Tractat de Versalles, que continuen provisionalment regulant les relacions entre estats; els principis de Clemenceau, de Lloyd George i del Mikado? ¿O és que ells volen que des d’avui ens desarmem i que evacuem uns territoris davant els nassos de l’imperialisme, en atenció a les relacions que existiran demà entre els pobles? Nosaltres hem fet ja aqueix experiment davant el món sencer. Durant les converses de Brest-Litovsk ens desarmàrem obertament. ¿Que potser això impedí el militarisme alemany envair el nostre país? ¿La socialdemocràcia alemanya, recolzada per la II Internacional, aixecà la bandera de lluita contra la intervenció? No, la socialdemocràcia continuà essent el partit governamental dels Hohenzollern.

En Geòrgia governava el partit petitburgès dels menxevics; avui hi governa el partit dels bolxevics georgians. Els menxevics es recolzaven en l’ajuda material de l’imperialisme d’Europa i d’Amèrica. Els bolxevics es recolzen en la Rússia soviètica. ¿En virtut de quina lògica, la Internacional socialdemòcrata vol fer dependre la pau entre la Federació Soviètica i els estats capitalistes de la restitució de Geòrgia als menxevics?

La lògica és roïna, però el fi és clar. La II Internacional volia i encara vol la derrota del poder dels soviets. La II Internacional ha fet, en aqueix sentit, tot el que ha pogut. Ella porta aqueixa lluita d’acord amb el capital, en nom de la democràcia contra la dictadura. Les masses obreres occidentals la tragueren d’aqueixa posició, impedint així que combatés, obertament, la república soviètica.

Avui, escudant-se amb el paravent georgià, la socialdemocràcia torna a començar el mateix combat.

Les masses laborioses del món sencer han manifestat des del primer moment el seu interès en considerar la revolució russa com un tot. Amb això el seu instint de revolucionari coincidia, i no per primera vegada, amb el principi teòric que ensenya que una revolució, amb el seu heroisme i les seues crueltats, amb la seua lluita a favor de l’individu i el seu menyspreu envers l’individu, no pot ésser compresa sinó segons la lògica concreta de les seues relacions internes i no pel judici de tal o qual de les seues parts, o de tal o qual dels seus episodis segons les normes establides del dret, de la moral o de l’estètica. El primer gran combat teòric entaulat pel comunisme per a la defensa del dret revolucionari de

la dictadura i dels seus mètodes ha donat els seus fruits. Els socialdemòcrates han abandonat, definitivament, els mètodes marxistes i fins a la mateixa fraseologia del marxisme. Els independents d'Alemanya, els socialistes italians i els seus congèneres, posats davant el mur d'afusellament pels obrers, han "reconegut" la dictadura per a manifestar, d'altra banda, més vivament la seua incapacitat per a combatre per ella.

Els partits comunistes han crescut, s'han transformat en una força. No obstant això, el desenvolupament de la revolució proletària assenyala un estancament seriós, la naturalesa i importància del qual han estat explicades amb prou profunditat pel III Congrés de la Internacional Comunista. La cristallització de la consciència revolucionària, reflectida en l'auge dels partits comunistes, ha estat acompanyada per un reflux de l'onada revolucionària espontània del primer període de la postguerra. L'opinió pública burgesa ha tornat a l'ofensiva. El seu principal objectiu consisteix en esborrar o almenys aombrar l'aurèola de la revolució.

Hom engegà una gran campanya, en què la grollera calúmnia donà menys avantatges a la burgesia que els fragments seleccionats de la veritat. Gràcies a l'espionatge de la premsa, la burgesia abordà la revolució per l'escala de servei. Saben vostès què és una república proletària? (deien); perquè són les locomotores asmàtiques, és el poll portador del tifus, és la filla d'un famós advocat dels nostres amics en una habitació sense calefacció, és el menxevic empresonat, són els inodors bruts. Heus aquí què és una revolució obrera! Els periodistes burgesos han mostrat al món sencer el poll soviètic augmentat amb el microscopi. Mistress Snowden, que ha tornat del Volga al Tàmesi, considera que primer que res té el deure de gratar-se públicament. Això és quasi un somriure que simbolitza els avantatges de la civilització sobre la barbàrie. No obstant això, la qüestió no ha estat exhaurida. Els senyors informadors de l'opinió pública burgesa abordaren la revolució... a traïció armats d'un microscopi. I miraren determinats detalls amb un extremada atenció, fins i tot excessiu, però allò que hi observaren no fou la revolució proletària.

Però, malgrat tot, el fet mateix d'atreure l'atenció sobre el terreny de les nostres dificultats econòmiques i de les nostres quotidianes imperfeccions significava un progrés. En abandonar els monòtons discursos, no molt intel·ligents, sobre els avantatges de l'Assemblea Constituent en relació amb el poder soviètic, l'opinió pública burgesa semblava, al fi, comprendre que nosaltres existim, mentre que la Constituent estava ben morta. Parlar del desordre del nostre transport i d'altres era, en una certa manera, reconèixer de *facto* els soviets i endinsar-se en la via de les nostres pròpies preocupacions i esforços. No obstant això, reconèixer no significa en cap manera fer les paus. Significa només que, després de l'ofensiva que ha fracassat, comença la guerra de posicions. Tots

nosaltres recordem que, durant la gran carnisseria, la lluita es concentrà sobtadament sobre el front francès al voltant de la “casella d’un barquer”. Durant algunes setmanes aquesta casa era esmentada cada dia en els parts de guerra. En els fons, aqueixa casa no era més que un pretext per a trencar un front o bé per a causar el major dany possible a l’enemic. L’opinió pública burgesa, continuant la seua guerra a mort contra nosaltres, és natural que s’apodere de Geòrgia com de la “casa del barquer” en l’estat actual de la guerra de posicions. Lord Northcliffe, Huysmans, Gustau Hervé, els bandits en el poder a Romania, Martov, el realista Léon Daudet, Mistress Snowden i la seua cunyada, Kautsky i fins i tot la senyora Lluisa Kautsky (veure la *Wiener Arbeiter Zeitung*); en una paraula, totes les armes de què disposa l’opinió pública burgesa han format una conjunció per a defensar la democràtica, la lleial i estrictament neutral Geòrgia.

Assistim a la reincidència d’un furor incompreensible en el primer abordatge: totes les acusacions polítiques, jurídiques, morals, criminals que foren un dia llençades contra el sistema soviètic, en general, són avui llençades de nou contra el poder soviètic a Geòrgia. És precisament en Geòrgia on els soviets no expressen la voluntat del poble. I en la Gran Rússia? ¿Han oblidat ja la dissolució de la Constituent pels “regiments letons i xinesos”? ¿No han demostrat fa temps que en no tenir suport en cap banda apliquem pertot arreu en l’“exterior” (!) les forces armades i que enviem al diable als més sòlids governs democràtics amb totes les seues arrels? Precisament és per allà per on hem començat, senyors! Precisament, perquè vostès predeien la caiguda dels soviets en algunes setmanes: Clemenceau, en començar les converses de Versalles, i Kautsky, en començar la revolució alemanya! ¿Per què, doncs, avui parlen només de Geòrgia? ¿Per què han emigrat Jordan i Tseretelli? I tots els altres: els musaietistes d’Azerbaidjan, els dantxnaks d’Armènia, la Rada del Kuban, el grouk del Do, els petlurians d’Ucraïna, Martov i Txernov, Kerenski i Miliukov? ¿Per què acordar una tal preferència als menxevics georgians sobre els de Moscou? Per als menxevics Georgians es reclama la tornada al poder, per als de Moscou es reclama només una disminució de les mesures repressives. Açò no és molt lògic, però els fins polítics estan ben clars. Geòrgia és un pretext molt fresc per a mobilitzar de nou l’odi i l’hostilitat contra nosaltres en aquesta guerra de posicions que es dilata extensament. Així són les lleis “usureres” de la guerra. Els nostres adversaris repeteixen en petit allò que ha fracassat en gran.

D’aquí el contingut i el caràcter de la nostra obra. Nosaltres hem de tornar a les qüestions ja comentades des del punt de vista dels principis, particularment en *Terrorisme i comunisme*. Aquí, aquesta vegada, hem cercat arribar al màxim de concreció. Es tracta de demostrar amb exemples concrets l’acció de les forces essencials de la nostra època. En la història de la Geòrgia “democràtica” hem tractat de seguir la política d’un partit socialdemòcrata en el poder, obligat a

cercar el seu camí entre l'imperialisme i la revolució. Esperem que, precisament, el mode detallat i concret de la nostra exposició farà més comprensibles els problemes interns de la revolució, les seues necessitats i les seues dificultats, al lector sense experiència revolucionària avui en dia, però que està interessat en adquirir-la.

* * *

No sempre ens remetem a les fonts, perquè seria aclaparador per al lector, sobretot estranger, ja que es tracta de publicacions russes. Però remetem a aquells que vullguen comprovar les nostres citacions i trobar dades més complets, als fullets següents: *Documents i materials sobre la política exterior de la Transcaucàsia i de Geòrgia*, Tiflis, 1919; *La R.S.F.S.R. i la República democràtica de Geòrgia en les seues relacions mútues*, Moscou, 1921; Makharadze: *La dictadura del partit menxevic en Geòrgia*, Moscou, 1921; Mechtxeriakov: *Un paradís menxevic*, Moscou, 1921; Chafir: *La guerra civil a Rússia i la Geòrgia menxevic*, Moscou, 1921; del mateix autor: *Els misteris del regne menxevic*, Tiflis, 1921. Els últims fullets estan basats en la documentació trobada per la Comissió especial de la Internacional Comunista en Geòrgia i en Krimea. Ens hem servit també dels arxius dels comissariats de guerra i d'assumptes exteriors.

La nostra exposició, al igual que les nostres fonts, no poden pretendre, res més lluny d'això, esgotar el tema. No està al nostre abast la més preciosa documentació, és a dir, els documents més comprometedors que l'antic govern menxevic s'emportà; no disposem tampoc de l'arxiu britànic ni del francès, de novembre de 1918.

Si es reuniren conscienciosament aquests documents i es publicaren, es tindria una crestomatia molt instructiva per a l'ús dels líders de la II Internacional i de la segona i mitja. Tanmateix les seues dificultats financeres, la república soviètica amb molt de gust pagaria el cost de l'edició. Naturalment, es comprometria a condició de reciprocitat: posar a disposició de l'editor tots els documents, sense excepció alguna, dels arxius soviètics concernents Geòrgia. Però molt ens temem que la nostra proposició no siga acceptada.

D'altra banda, què importa! Esperarem pacients a què es presente l'oportunitat per a posar de manifest allò que avui està ocult. Al cap i a la fi, algun dia arribarà.

Moscou, 20 de febrer de 1922
L. Trotski.

I

LLEGENDA I REALITAT

¿Com és possible que els menxevics derrocats del poder representen el destí de Geòrgia? S'ha format entorn d'aqueix país una llegenda destinada a impressionar els pusil·lànimes, que no en falten.

Pel seu lliure albir, el poble georgià decidí separar-se amigablement de Rússia. Així comença la llegenda. Aquesta decisió, el poble georgià l'expressà en una votació democràtica. Al mateix temps, inscrivé en la seua bandera un programa de la més absoluta neutralitat en les relacions internacionals. Ni en pensament ni en acció, Geòrgia s'immisciria en la guerra civil russa. Ni els imperis centrals, ni l'*Entente* la desviarien de la via de la neutralitat. La seua divisa era: viu com vullgues i deixa als altres en pau. Quan saberen de l'existència d'aqueixa beneïda terra, alguns vells pelegrins (Vandervelde, Renaudel, Mrs. Snowden) compraren, immediatament, bitllets directes per a Geòrgia. Encorbat sota el pes dels anys i de la sagacitat, el venerable Kautsky no trigà en seguir-los. Semblants als primers apòstols, conversaren en llengües que no coneixien i tingueren visions que, immediatament, relataven en articles i llibres. De tornada de Tiflis a Viena, Kautsky no deixà de cantar el *Nunc dimittis...*

Però els bons pastors no havien tingut encara temps de portar a les seues ovelles la bona nova, quan es produí una cosa horrible: sense cap motiu, la Rússia soviètica llençà el seu exèrcit sobre la Geòrgia democràtica, que prosperava dins d'una neutralitat pacífica, i aixafà despietadament la República democràtica, objecte de l'amor de les masses populars. En aquest desenfrenat imperialisme del poder soviètic i, en particular, en la seua gelosia pels èxits democràtics dels menxevics georgians és on cal cercar la raó d'aquesta monstruosa perversitat. Aquí, comptat i debatut, acaba la llegenda. A continuació segueixen les profecies apocalíptiques sobre la inevitable caiguda dels bolxevics i la restauració dels menxevics en el seu primera esplendor.

Kautsky ha consagrat el seu opuscle edificant a la demostració de la veritat d'aqueixa llegenda. Sobre aqueixa llegenda estan també basades les resolucions de la II Internacional sobre Geòrgia, els articles del *Times*, els discursos de Vandervelde, les confessades simpaties de la reina de Bèlgica i els escrits dels Hervé i dels Merrheim. I si encara no ha estat publicada una encíclica papal

sobre el particular, cal atribuir-ho únicament al prematur fi de Benet XV. Esperem que el seu successor òmpliga aqueixa llacuna.

Per tant, al igual que moltes d'altres, la llegenda sobre Geòrgia no està desposseïda de poesia: s'aparta, com totes les llegendes, de la realitat. O per a parlar amb més precisió, aquesta llegenda no és més que una mentida des del principi fins a la fi producte no de la imaginació popular, sinó de la premsa capitalista, que ha fabricat totes les seues peces. La mentida és només una mentida: heus aquí la base de la furiosa campanya antisoviètica en què els líders de la II Internacional exerceixen el paper dominant. És precisament açò el que nosaltres tractarem de demostrar.

* * *

L'existència de Geòrgia fou revelada a M. Henderson per Mrs. Snowden, ja que ella mateixa havia vist a Jordan i a Tseretelli treballant quan realitzà el seu viatge d'estudis a Batum i Tiflis. Quant a nosaltres es refereix, hem conegut aqueixos senyors molt abans de la seua dictadura sobre la Geòrgia democràtica i independent, en què ells, d'altra banda, mai havien pensat; els hem conegut com a polítics russos en Petrograd i Moscou. Txekeidze estigué al capdavant del Soviet de Petrograd; després, del Comitè Executiu central dels Soviets durant l'època de Kerenski, quan els socialistes revolucionaris i els menxevics dirigien els soviets. Tseretelli fou ministre del govern de Kerenski, ell fou l'inspirador de la política de conciliació.

Amb Dan i d'altres, Txekeidze servia d'intermediari entre el soviets menxevic i el govern de coalició. Gueguetxkori i Txekenkeli compliren missions de confiança del govern provisional, Txekenkeli fou nomenat comissari general per a la Transcaucàsia.

La posició adoptada pels menxevics era, en substància, la següent: la revolució havia de servir el seu caràcter burgès i, per consegüent, havia d'ésser dirigida per la burgesia; la coalició dels socialistes amb la burgesia havia de tenir per objectiu acostumar les masses populars a la dominació de la burgesia; l'aspiració del proletariat a conquerir el poder era nefast per a la revolució; calia declarar una guerra a mort contra els bolxevics. Com a ideòlegs de la república burgesa, Txekeidze i Tseretelli, al igual que els seus adeptes, defensaven obertament la unitat i la indivisibilitat de la República dins dels límits de l'antic Imperi tsarista. Les pretensions de Finlàndia a l'ampliació de la seua autonomia, les reivindicacions anàlogues de la democràcia nacional ucraïnesa foren aferrissadament combatudes per Tseretelli i Txekeidze. Al Congrés dels Soviets, Txekenkeli refusà amb aferrissament les tendències separatistes d'algunes regions de la perifèria, tot i que en aqueix temps la mateixa Finlàndia no reclamava l'autonomia completa. Per a reprimir aqueixes tendències

autonomistes, Txekeidze i Tseretelli organitzaren una força armada especial. I l'haurien emprat si la història els hagués donat temps.

Però, sobretot, consagraren les seues forces a la lluita contra els bolxevics.

Segurament la història no coneix una altra campanya d'acarnissament, d'odi i difamació anàloga a la que fou desencadenada contra nosaltres durant el període de Kerenski. En tots els seus articles i epígrafs, en prosa i en vers, amb la paraula i amb caricatures, els periòdics de tots els matisos i de totes les tendències vilipendiaren, anatemitzaren i calumniaren els bolxevics. No hi hagué infàmia que no ens fóra atribuïda a tots en general i a cadascun de nosaltres en particular. Quan semblava que la campanya havia assolit el seu punt culminant, un esdeveniment qualsevol, a vegades una menudesa, donava a la campanya noves energies i continuava amb un redoblat furor. La burgesia sentia sobre si un perill mortal. La seua aterrida bogeria s'expressava en una estúpida ràbia. Com sempre, els menxevics reflectien l'estat d'ànim de la burgesia. Quan la campanya era més forta, M. Henderson visità el govern provisional i es consolà en comprovar que *sir* Buchanan representava amb dignitat i èxit l'ideal de la democràcia britànica prop de la democràcia de Kerenski-Tseretelli.

La policia i el contraespionatge tsaristes, que per temor de fer un pas en fals estaven inactius temporalment, es desfeien volent provar la seua fidelitat als nous amos. Tots els partits de la societat selecta els mostraven allò que havia d'ésser objecte de la seua atenció: els bolxevics. Faules estúpides sobre el nostre contacte amb l'Estat Major dels Hohenzollern; faules en què, en realitat, ningú creia, excepte, pot ésser, els espies de baixa estofa i els comerciants moscovites. Faules elaborades, desorbitades i desenrotllades en tots els tons. Millor que ningú, els líders dels menxevics sabien el que valien aqueixes acusacions, però que Tseretelli i la seua colla, per motius polítics, jutjaven útil sostenir. Tseretelli donava el to, i per totes les bandes els contrarevolucionaris de les bandes negres el recolzaven amb els seus lladrucs. S'acusava formalment el Partit Comunista de traïr l'Estat, d'estar al servei del militarisme alemany. La xusma burgesa, dirigida pels oficials patrioters, saquejava les nostres impremtes i quioscs, Kerenski recollia els nostres periòdics, milers de comunistes eren detinguts en Petrograd i en tots els punts del país.

Els menxevics i els seus aliats, els socialrevolucionaris, havien rebut el poder de mans dels obrers i soldats, però ells sentiren de seguida que els mancava la base. I allò que volien era fer contrapès als soviets d'obrers i soldats ajudant els elements petitburgesos i la burgesia indígena a organitzar-se políticament per mitjà de municipalitats i de zemstvos democràtics. Però com els soviets evolucionaren ràpidament vers l'esquerra, els menxevics no s'acontentaren

només d'ajudar la classe burgesa, sinó que passaren a desorganitzar i afeblir els soviets. Les eleccions foren, intencionadament, ajornades. El segon Congrés dels Soviets fou obertament sabotejat. Tseretelli era l'inspirador d'aqueixa política, a què Txekeidze li dóna formes orgàniques. Ja a l'agost i setembre de 1917, es tracta de provar, en l'òrgan central dels soviets, que el temps d'aquests ha passat, i que se "descomponen". Com més es radicalitzen les masses obreres i camperoles i presenten les seues reivindicacions urgents, més la dependència dels menxevics en relació amb les classes posseïdores augmenta i pren un caràcter brutal, declarat. Les municipalitats i els zemstvos burgesos democràtics no salven la situació. L'onada revolucionària escombra aqueix feble dic. El II Congrés panrus dels soviets que, davall la nostra pressió, els menxevics es decideixen, no obstant això, a convocar, s'apodera del poder amb el suport de la guarnició de Petrograd, quasi sense lluita, sense vessar sang. Aleshores els menxevics, coalitzats amb els socialrevolucionaris i els cadets, entaulen una lluita aferrissada, i, allí on poden, una lluita armada contra els soviets, és a dir, contra els obrers i camperols. I així són assentades les bases dels fronts futurs dels guàrdies blancs. Durant els primers nou mesos de la Revolució, els menxevics passaren, doncs, per tres etapes: durant la primavera de l'any 1917, foren, evidentment, els amos dels soviets; a l'estiu tracten d'ocupar una posició "neutral" entre els soviets i la burgesia; a la tardor, d'acord amb la burgesia, declaren la guerra civil als soviets. Aquesta successió d'etapes caracteritza essencialment el menxevisme i, com veurem després, tota la història de la Geòrgia menxevic.

Fins i tot abans de la Revolució del 7 de novembre, Txekeidze se'n va al Caucas. La prudència havia estat sempre la més destacada de les seues qualitats cíviques. Aviat fou elegit president del *Seim* de coalició transcaucasiana: així complí en el Caucas, en petita escala, el paper que en gran havia exercit en Petrograd.

Junt amb els socialrevolucionaris i els cadets, els menxevics foren els inspiradors del Comitè contrarevolucionari de Salvació de la Pàtria i de la Revolució. Aquest Comitè entra, immediatament, en contacte amb la cavalleria cosaca de Krasnov, que llavors es dirigia vers Petrograd i fomenta una temptativa d'insurrecció armada entre els alumnes de les escoles militars. Els líders menxevics, als que Kautsky confereix el monopoli de l'organització pacífica de les democràcies, són els iniciadors i els organitzadors reals de la guerra civil en Rússia. El Comitè de Salvació de la Pàtria i de la Revolució que funciona en Petrograd, i en què els menxevics treballen amb les organitzacions dels guàrdies blancs, està lligat directament a tots els complots, insurreccions i atemptats contrarevolucionaris: amb els txecoslovacs en el Volga; amb el Comitè de l'Assemblea Constituent de Sàmara i amb Koltxak; amb el govern de Txaikovski i el general Miller al Nord; amb Denikin i Wrangel al Sud; també

amb els estats majors de les repúbliques burgeses de la perifèria de Rússia; amb els clans d'emigrats en l'estranger i els agents secrets de l'*Entente* que li subministren els fons. Els líders dels menxevics i, entre ells, els líders georgians, forgen totes les seues maquinacions no en nom de la defensa de la independència de Geòrgia, la que encara no està en perill, sinó com a caps d'un dels partits antisoviètics que tenien punts de suport en tot el país. En la Constituent, el cap del bloc antisoviètic no era un altre que el mateix Tseretelli.

Amb tota la contrarevolució, els menxevics retrocedien del centre industrial a la perifèria endarrerida. Naturalment, s'aturaren en la Transcaucàsia com un dels seus últims refugis. Si, en Sàmara, s'atrinxeraren darrere de la consigna Assemblea Constituent, en Tiflis intentaren, en un cert moment, aixecar la bandera de la república independent. Però no evolucionaren sobtadament. La seua evolució del centralisme burgès al separatisme petit burgès, evolució determinada no per les reivindicacions nacionals de les masses georgianes, sinó per la guerra civil que assotava tota Rússia, s'efectuà en diverses etapes.

Tres dies després de la Revolució del 7 de novembre, en Petrograd, Jordan declarà en una sessió del consell municipal de Tiflis: "La insurrecció en Petrograd està vivint els seus últims dies. Des que començà estava condemnada al fracàs". No es podia raonablement exigir que Jordan fóra en Tiflis més clarividenc que els bons burgesos en totes bandes del món. La sola diferència existent és que Tiflis és un dels punts de la revolució russa i que Jordan és un dels principals actors de la lluita que havia de posar fi, per dir-ho així, a la insurrecció bolxevic. No obstant això, els "últims dies", fa ja temps que passaren i la profecia de Jordan no s'ha confirmat. Des de novembre, fou necessari afanyar-se en crear un Comissariat transcaucasià autònom; no un Estat, sinó una plaça d'armes contrarevolucionària provisional, des de la qual els menxevics georgians esperaven prestar un concurs decisiu a la restauració de l'ordre "democràtic" en tota Rússia. Aquesta esperança tenia alguna base que la sustentava: l'estat econòmic endarrerit del país, l'extrema flaqueza del proletariat industrial, la llunyania del centre de Rússia, la diferència de condicions socials, de costums i de religions de les múltiples nacionalitats que desconfiaven l'una de l'altra i separades per antagonismes de races; per fi, el veïnatge amb el Do i el Kuban, tot això eminentment favorable per a l'oposició a la revolució obrera i que determinà que, per un període llarg, la Ciscaucàsia i el Caucas es convertiren en una *Véndee* i una *Gironde* lligades per la comunitat de lluita contra els soviets.

En aqueixa època, les innumerables tropes tsaristes que operaven al front turc es trobaven encara en la Transcaucàsia. La notícia sobre la proposició de pau feta pel govern soviètic i la reforma agrària commogueren no sols la massa de soldats, sinó també la població treballadora de la Transcaucàsia. Fou llavors

quan començà l'alarma per a la contrarevolució emboscada en la Transcaucàsia. I organitzaren, immediatament, un bloc de l'"ordre" en què entraren tots els partits excepte, com és natural, el dels bolxevics. Els menxevics, que hi exerciren el paper predominant, contribuïren amb totes les seues forces a la unió dels senyors terratinents i dels petitburgesos georgians. Dels botiguers i dels propietaris dels pous de petroli armenis. Dels *beks* i dels *khans* tàrtars. Els oficials reaccionaris russos es posaren enterament a la disposició del bloc antibolxevic.

A finals del mes de desembre es celebrà el Congrés de delegats del Front transcaucasià, convocat sota els auspicis dels mateixos menxevics. La majoria estava a favor de l'esquerra. Llavors, els menxevics, amb la dreta del Congrés, donaren un colp d'estat i crearen sense les esquerres, és a dir, sense la majoria, un soviet de tropes transcaucasianes. D'acord amb aquest Consell, el Comissariat Transcaucasià decideix, al gener de 1918, "*reconèixer com desitjable l'enviament de tropes a les localitats on actualment es produeixen desordres...*" Com a mètode, la usurpació; com a força armada, els cosacs de Kornilov. Tals són els vertaders punts de partida de la democràcia transcaucasiana.

El colp d'estat menxevic a Transcaucàsia no és una excepció. Quan els bolxevics, en el II Congrés panrus dels soviets (novembre de 1917), formaren la indiscutible majoria, l'anterior Comitè Executiu (compost de menxevics i de socialrevolucionaris) que havia convocat el Congrés es negà a cedir el lloc i transmetre els poders al Comitè Executiu elegit pel Congrés. Afortunadament, nosaltres teníem de banda nostra no sols la majoria formal del Congrés, sinó també tota la guarnició de la capital. Cosa que impedí als menxevics dispersar-nos i ens permeté donar-los una lliçó pràctica de democràcia soviètica...

No obstant això, fins i tot després del colp d'estat dels menxevics, les tropes de Transcaucàsia continuaven essent una amenaça permanent per al seu "ordre". Sentint-se recolzades pels soldats, l'esperit dels quals era netament revolucionari, les masses obreres i camperoles de Transcaucàsia manifestaren la intenció inequívoca de seguir l'exemple dels seus germans del Nord. Per a salvar la situació, als menxevics els calia desarmar i aixafar les tropes revolucionàries.

El pla de desarmament de l'exèrcit fou elaborat, en secret, pel govern de la Transcaucàsia i pels generals tsaristes. Formaren part del complot el General Prshevalski, el Coronel Txatilov, que més tard fou el company d'armes de Wrangel, futur ministre de l'Interior de Geòrgia, Ramitxvili, etc. Alhora que es prenién mesures per a desarmar les unitats revolucionàries, es decidí no desarmar els regiments cosacs, sosteniment de Kornilov i de Krasnov. La

col·laboració de la *Girona* menxevic i de la *Véndee* cosaca revestí ací un caràcter militar. Amb el pretext del desarmament es féu desposseir i a vegades eliminar físicament, per destacaments contrarevolucionaris especials, als soldats que tornaven a les seues llars. En moltes estacions s'entaularen combats violents on prenién part trens blindats i l'artilleria pesant. Milers d'homes periren en aqueixes carnisseries de què els menxevics georgians eren els organitzadors.

Kautsky presenta les tropes transcaucasianes partidàries dels bolxevics com a bandes indisciplinades que saquejaven, assassinaven i devastaven tot per on passaven. D'aquesta manera els presentava tota la xusma contrarevolucionària. Es comprèn aquesta coincidència, perquè Kautsky necessitava que els promotors del desarmament, els menxevics georgians, apareguessen com "*cavallers en el sentit més noble de la paraula*". Però nosaltres tenim a la nostra disposició altres proves que emanen dels mateixos menxevics. Aquests últims, quan el desarmament prengué formes sagnants i un caràcter de bandolerisme declarat, s'espantaren de la seua pròpia obra. I el 14 de gener de 1918, un menxevic, tinc en compte Dshugheli, declarà: "*Amb el pretext de desarmar els soldats, Literalment se'ls saqueja. Extenuats, sense forces, aquests malaurats que tant han sofert i que no tenien més que un desig: arribar a les seues cases i tombar-se, que els descalçaren, tot ho convertien en subhasta. Bandes de malvats venien l'armament i els equips militars. Era quelcom indignant.*" (*Slovo*, núm. 10)

Alguns dies més tard, Dshugheli, que ell mateix havia participat en el desarmament de la guarnició de Tiflis (més endavant tindrem encara l'ocasió de parlar d'aquest senyor), acusava a Ramitxvili d'haver contractat una de les bandes més saquejadores de la contrarevolució transcaucasiana per a desarmar els soldats. Sobre aquest particular, aquests dos senyors tingueren, públicament, un "canvi d'opinions" que reproduïrem aquí.

"N. Ramitxvili. -Dshugheli és un calumniador.

"Dshugheli. -Noe Ramitxvili és un mentider.

"N. Ramitxvili (repetint). -Dshugheli és un calumniador.

"Dshugheli. -Deixe d'emprar expressions injurioses en relació amb mi.

"N. Ramitxvili. -Jo declare que tot el que s'ha dit per Dshugheli és una baixa insinuació i que Dshugheli és un calumniador.

"Dshugheli. -I vostè és un covard i un canalla i jo obraré en conseqüència." (*Slovo*, núm. 22)

Com hem vist, el desarmament no era una obra tan cavalleresca com diu Kautsky, ja que dos homes de la mateixa tendència que han participat activament en l'assumpte, s'esforcen de manera tan poc cavalleresca en llançar-se en cara mútuament la responsabilitat.

Però hom no pot menys que compadir-se de Kautsky: heus aquí a què mena l'excés de gelosia i la manca de moderació! Pel seu to d'apologia emfàtica, tot l'opuscle de Kautsky, dit siga de passada, recorda extraordinàriament els escrits d'alguns vells acadèmics francesos sobre la missió civilitzadora del principat de Mònaco o l'acció benefactora de Karageorgevitx. A l'abric de la seua pàtria, els acadèmics fòssils reben condecoracions i pensions del govern i reconeixen la felicitat Arcàdia revelada al món per ells. Kautsky, pel que sabem, ha estat nomenat membre d'honor de la guàrdia popular georgiana. Cosa que prova que ell és més desinteressat que els acadèmics francesos. Però si els iguala per la profunditat de les seues generalitzacions històriques, és considerablement inferior en quant es refereix a l'elegància de l'estil laudatori.

La pau de Brest-Litovsk és la conseqüència de la descomposició del vell exèrcit. Aquest exèrcit havia patit cruelment una llarga sèrie de derrotes. El sol fet de la Revolució de març havia assestat un colp terrible a la seua organització interior. Calia renovar-lo completament, canviar la seua base social, donar-li nous objectius i noves relacions internes. Però la manca de cohesió entre la paraula i l'acció, la buida fraseologia revolucionària sense un decidit propòsit de desplaçar Kerenski-Tseretelli, el mataren definitivament. El ministre de la Guerra del govern de Kerenski, el General Verkhovski, no deixava de repetir que l'exèrcit era completament incapaç de continuar la guerra i que calia signar la pau a tota costa. No obstant això, es continuava esperant un miracle, i aquesta esperança i aquestes vacil·lacions que revestien la forma d'un patriotisme frenètic no feien més que demostrar fins a quin punt la situació era desesperada. Heus aquí el que, en fi, determinà la pau de Brest-Litovsk. Els menxevics ens exigien la continuació de la guerra amb Alemanya, esperant que així ens partírem abans el cap, els menxevics sota la bandera antigermànica, s'uniren amb tota la reacció. Intentaren utilitzar en contra nostra les últimes restes d'inèrcia militar del poble. Com sempre, els líders neogeorgians estaven en primera fila.

La conclusió de la pau de Brest-Litovsk serví de pretext per a la proclamació de la independència de la Transcaucàsia (22 d'abril de 1918). Si es jutja per la retòrica patriòtica anterior, podia creure hom que la proclamació tenia com a objecte la continuació de la guerra contra Turquia i Alemanya. I fou al contrari, la separació oficial de la Transcaucàsia de Rússia estava motivada pel desig de crear una base jurídica més ferma per a la intervenció estrangera. Amb el concurs d'aquesta última, els menxevics esperaven, no sense raó, mantenir en Transcaucàsia el règim burgès democràtic i assestar de seguida un colp al nord soviètic.

No sols els partits de la burgesia i dels grans terratinents aliats als menxevics, sinó també els mateixos caps del menxevisme georgià parlaven obertament, en els seus discursos i en els seus escrits, que la lluita contra el bolxevisme rus era la raó principal de la separació de la Transcaucàsia. El 26 d'abril, Tseretelli deia en el *Siem* transcaucasià: “*Quan sorgí el bolxevisme en Rússia, quan ha aixecat la mà per a atemptar contra la vida de l'Estat, hem lluitat contra ell amb totes les forces de què disposem... Hem combatut, a Rússia, els assassins de l'Estat i els assassins de la nació, i AMB LA MATEIXA ABNEGACIÓ COMBATREM AQUÍ ELS ASSASSINS DE LA NACIÓ.*” (Prolongats aplaudiments) Amb la mateixa abnegació i... amb el mateix èxit.

¿Potser aquestes paraules facen ombra sobre la naturalesa de la tasca que els menxevics assignaven a la Transcaucàsia independent? Aquesta tasca no consistia en la creació entre el mar Negre i el Caspi d'una república socialdemòcrata ideal, neutra. La tasca consistia en la lluita contra els assassins de l'estat (burgès), contra els bolxevics, per la restauració en la “nació” burgesa de les velles formes estàtiques. Tots els discursos de Tseretelli, dels quals acabem de citar un passatge, no són més que la repetició de llocs comuns patètics que tantes vegades hem escoltat desenrotllar per aqueix orador en Petrograd. Aquesta sessió “històrica” del *Seim* transcaucasià fou presidida per Txekeidze, que era president fins a un cert punt inamovible, que feia poc havia tancat la boca moltes vegades als bolxevics en Petrograd. Encara que allò que aquests senyors havien fet en Petrograd en gran, ho feien en petit en el Caucas. Amb la mateixa abnegació i el mateix èxit.

Resumint, el no reconeixement de la pau de Brest-Litovsk posà de colp la Transcaucàsia, en tant que “estat”, en una situació sense sortida, perquè donava tota llibertat d'acció als turcs i als seus aliats. A penes transcorregudes algunes setmanes, el Govern transcaucasià i el *Seim* imploraven a Turquia que es conformés amb el tractat de Brest-Litovsk. Però els turcs no volien saber-ne res de res. Els paixàs i els generals alemanys esdevingueren els amos indiscutibles de la situació en Transcaucàsia. Naturalment, l'objectiu fonamental fou assolit: mitjançant les tropes estrangeres, la revolució estava temporalment aixafada, la caiguda del règim burgès, ajornada.

Quan, sense consultar la població, proclamaren la independència de la Transcaucàsia (22 d'abril de 1918), els menxevics georgians, naturalment, anunciaren a les heterogènies nacionalitats del Caucas l'adveniment d'una nova era de fraternitat sobre la base de la democràcia. Però a penes proclamada la nova república, ja es disgregava. Azerbaidjan cercava la seua salvació a Turquia; Armènia més que a ningú temia els turcs; Geòrgia es refugiava sota la protecció d'Alemanya. Cinc setmanes després de la seua solemne proclamació, la república transcaucasiana era liquidada. Igualment que el seu naixement, els

seus funerals foren celebrats amb pomposes declaracions democràtiques. Però açò, en els fons, no canviava res: la democràcia petit burgesa havia mostrat la seua completa impotència per a evitar els enfrontaments nacionals i concordar els interessos de les nacions. El 26 de maig de 1918, de nou, sense cap consulta a la població, Geòrgia, fragment del Caucas, és erigida en estat independent. Nous torrents d'eloqüència democràtica. Únicament passaren cinc mesos i, per una parcel·la de territori, esclatà una guerra entre la Geòrgia democràtica i Armènia, no menys democràtica. D'una banda i de l'altra s'escoltaven grans discursos sobre els interessos superiors de la civilització i sobre la perfídia de l'agressor. Kautsky no diu una sola paraula de la guerra "democràtica" armenio-georgiana. Sota la direcció de Jordan, de Tseretelli i dels seus camarades armenis i tàrtars, la Transcaucàsia es transforma immediatament en una península com els Balcans on les sagnants rivalitats nacionals s'entreteixien amb el més pur xarlatanisme democràtic. A través dels seus aixecaments, i caigudes sagnants, el menxevisme georgià no deixava de continuar la realització de la seua primera idea: la lluita implacable contra l'"anarquia" bolxevic.

La independència de Geòrgia dóna als menxevics la possibilitat (o més aïna els posa davant la necessitat) de prendre obertament posició en la lluita de la república soviètica contra l'imperialisme. La declaració de Jordan sobre aquest punt no pot ésser més clara.

"El govern georgià fa saber a la població [s'hi diu en el comunicat governamental del 13 de juny de 1918] que les tropes alemanyes arribades a Tiflis han estat cridades pel govern georgià i tenen com a tasca defensar, completament d'acord amb el govern i segons les seues indicacions, les fronteres de la república democràtica georgiana. Una part d'aqueixes tropes ha estat ja enviada al districte de Bortxalino per tal de netejar-lo de les bandes de bandits que l'infesten." (En realitat, per a fer una guerra no oficial contra Azerbaidjan democràtic, i tot per una parcel·la de territori en litigi.)

Segons Kautsky, les tropes alemanyes havien estat cridades exclusivament per a combatre els turcs, i excepte en el domini militar, Geòrgia servava una total independència. Que els nostres bons demòcrates hagen invitat el general Von Kress en qualitat de simple sentinella encarregat de vetllar la democràcia georgiana és difícilment admissible; aquest general estava molt poc preparat per a exercir aqueix paper. I no cal exagerar la ingenuïtat dels nostres demòcrates. En aqueix temps, el paper exercit per les tropes alemanyes, l'any 1918, en els Estats fronterers russos, no podia oferir dubtes. A Finlàndia, els alemanys havien estat els botxins de la revolució obrera. I en les províncies bàltiques havia ocorregut el mateix. Els Alemanys havien creuat tota Ucraïna, dispersant els soviets, assassinant els comunistes, aixafant els obrers i camperols. Jordan no tenia cap motiu per a esperar que en Geòrgia arribassen amb altres

intencions. Amb perfecte coneixement de causa el govern menxevic féu cridar a les tropes victorioses dels Hohenzollern. Aquestes tropes tenien sobre el turc l'avantatge de la disciplina. “*Encara queda per saber quin és per a nosaltres el major perill, el perill bolxevic o el perill turc*”, declarà, el 28 d’abril de 1918, el corresponsal oficial del *Seim* transcaucasià, el menxevic Inirtxvili. Que els bolxevics fossen un perill major que els alemanys, no oferia dubte als menxevics. No ho ocultaven en els seus discursos i ho demostraven en la pràctica. Ministres del Govern panrus, els menxevics georgians ens havien acusat d’ésser els aliats de l’Estat Major alemany i lliurat als jutges tsaristes acusats del crim d’alta traïció. Havien qualificat de traïció a Rússia, la pau de Brest-Litovsk que havia obert “les portes a la revolució” a l’imperialisme alemany. Amb aqueixa consigna encapçalaren la campanya per l’enderrocament dels bolxevics. I quan els menxevics sentiren el sòl de la revolució cremar davall els seus peus, separaren Transcaucàsia de Rússia, després Geòrgia de la Transcaucàsia, i obriren les àmplies portes de la democràcia a les tropes del Kàiser, que reberen amb grans reverències i afalacs. Després de la derrota d’Alemanya, es portaren, com veurem, exactament igualment amb la victoriosa *Entente*. Sota aqueixes relacions com davall les altres, la política dels menxevics no era més que el reflex de la política de la burgesia russa: representada pels cadets (Miliukov), aquest últim entrà en Ucraïna, amb el consentiment de les tropes d’ocupació alemanyes i, després de la derrota d’Alemanya, havia immediatament despatxat a l’*Entente* aqueixos mateixos cadets, fills pròdigs que malgrat tots els seus errors no havien perdut de vista mai l’objectiu fonamental: la lluita contra els bolxevics. Precisament és pel que l’*Entente* els obrí fàcilment el seu cor i, el més important, la seua butxaca. És precisament per això que el ministre de la Guerra Henderson havia fraternitzat en Petrograd amb el ministre de la Guerra, Tseretelli. Aquest últim fou acollit com un germà, tot i que el general alemany Von Kress l’havia estretit sobre el seu cor. Rectificacions, contradiccions, traïcions, però sempre contra la revolució del proletariat.

El 25 de setembre de 1918, en una lletra a Von Kress, Jordan li deia: “*A nosaltres no ens interessa disminuir el prestigi d’Alemanya en el Caucas.*” I dos mesos més tard obrien ja les seues grans portes a les tropes britàniques. Aquest acte fou precedit de converses l’objectiu principal de les quals era provar, explicar, persuadir que a la democràcia georgiana li fou imposat un semimatrimoni amb el general alemany Von Kress, però que ella aspirava amb tota la seua ànima a un autèntic matrimoni que la lligués amb el general anglès Walker. El 15 de desembre, segons el seu propi testimoni, el vell menxevic Topuridze, representant del govern en Batum, en respondre a les preguntes de la missió de l’*Entente*, digué: “*Jo estime que, per tots els mitjans i totes les forces que la nostra república disposa, ajudarà les potències de la Entente en la seua lluita contra els bolxevics...*” El mateix Topuridze declara a l’agent anglès

Webster, que Geòrgia “*considera que compleix amb el seu deure si en el Caucas presta el seu concurs a Anglaterra en la lluita contra el bolxevisme...*” Quan el coronel anglès Jordan hagué explicat que les tropes aliades entraven en Geòrgia “*conforme al pla general de la pau i de l’ordre internacional*”, o siga, per a aixafar el bolxevisme i sotmetre tots els pobles de Rússia a l’almirall Koltxak, Gueguetxkori informà que “*el govern georgià, animat pel desig de treballar d’acord amb els aliats en la realització dels principis del dret i de la justícia, proclamats per aquests últims, donava el seu consentiment a l’entrada de les tropes*”. En una paraula, passant de la nacionalitat alemanya a la de l’Entente, els caps del menxevisme georgià feren cas omís del bon i vell consell del poeta rus: “*Aduladors, aduladors, en la vostra baixesa sapieu, almenys, servir una ombra de noblesa!*”

Recorde molt bé la sala de sessions de Brest-Litovsk. Tinc encara davant els meus ulls als personatges asseguts entorn de la taula: el Baró Kuhlmann, el General Hoffmann, el comte Czernin. Però recorde encara més clarament als representants de la petita burgesia ucraïnesa, que també es deien socialistes i que eren (pel seu nivell polític) socis dels menxevics georgians. En el mateix curs de les converses feren d’amagat un bloc amb els representants feudals d’Alemanya i d’Àustria-Hongria. Calia veure afanyar-se en fer mèrits davant els seus nous amos, intentar llegir als seus ulls els seus menors desitjos; calia veure el desdeny triomfant amb què ens miraven a nosaltres, els representants aïllats del proletariat en aquestes sessions de Brest-Litovsk!

“*Conec la manera de fugir davant l’enemic d’aquests bergants, les seues adulacions, la seua manera de sembrar la discòrdia i de llençar llenya al foc, les seues servils complaences; jo sé com, tal qual els gossos, corren darrere dels amos.*” Aquests darrers anys han estat fèrtils en proves. Però no conec moments més penosos, més dolorosos que els que ens han fet viure, amb la cara roja de vergonya, la ignomínia, les ximpleries, la baixesa de la democràcia petit burgesa que en la seua lluita contra el proletariat es llancen als peus dels representants del món feudal i capitalista. ¿I no és precisament açò el que han fet dues vegades els menxevics georgians?

II L’ESTRICTA NEUTRALITAT

Kautsky, Vandervelde, Henderson, en una paraula, totes les Mrs. Snowden del món, neguen categòricament la col·laboració de la Geòrgia menxevic amb la contrarevolució russa i estrangera. I és precisament aquí que rau el quid de la qüestió. Durant l’aferrissada guerra de la Rússia dels soviets contra els guàrdies

blancs, recolzats per l'imperialisme estranger, l'anomenada Geòrgia democràtica diu que observà la neutralitat. I no simplement la neutralitat, escriu el respectable Kautsky, sinó una "estricta neutralitat". Nosaltres podríem posar-ho en dubte, fins i tot si desconeguéssim els fets. Però nosaltres els coneixem. Sabem no sols que els menxevics georgians han participat en totes les intrigues ordides contra la república dels soviets, sinó que fins i tot la Geòrgia independent fou creada perquè servís d'instrument en la guerra imperialista i en la guerra civil contra la Rússia obrera i camperola. És el que ja hem pogut veure per allò que s'ha exposa anteriorment. No obstant això, el nostre brau Kautsky no vol saber-ne res. Mrs. Snowden està indignada. MacDonald rebutja vehementment aqueixes "*estúpides acusacions*". Està bé, "*estúpides acusacions*", com ha escrit MacDonald molt enfurismat. Perquè MacDonald, sense ésser Brutus, no deixa d'ésser "un home honorable". Malauradament, existeixen fets, documents, actes a què nosaltres ens veiem obligats a concedir més crèdit que als homes més honorables.

El 25 de setembre de 1918, es celebrà una Conferència oficial dels representants de la república georgiana, del govern del Kuban i de l'Exèrcit Voluntari. Aquest últim estava representat pels generals Alexeiev, Denikin, Romanovski, Dragomirov, Lukomski, pel monàrquic Txulguine i per d'altres personatges dels quals sols els seus cognoms són suficients per a indicar-ne la qualitat. El general Alexeiev obrí la Conferència amb aquestes paraules: "*En nom de l'Exèrcit Voluntari i del govern del Kuban, jo salude els representants de Geòrgia, la nostra AMIGA, en la persona de E. E. Gueguetxkori i del general G. I. Mazniev.*"

Els amics tenien alguns malentesos per aclarir. El principal concernia al sector de Sottxi. Per tal de dissipar aqueixos malentesos, Gueguetxkori deia: "*¿Potser no és en Geòrgia on els oficials russos, quan són perseguits en Rússia, vénen a refugiar-se? Nosaltres els rebem, nosaltres compartim amb ells els nostres escassos recursos, nosaltres els paguem un sou, nosaltres els mantenim i nosaltres fem tot allò que ens és possible en la nostra precària situació per a ajudar-los...*" Aquestes paraules són ja més que suficients perquè sorgisquen dubtes sobre la "neutralitat" de Geòrgia en la guerra que fan els obrers contra els generals del tsar. Però el mateix Gueguetxkori s'encarrega d'esvair aqueixos dubtes i mostrar la certesa. "*Jo crec un deure recordar [diu a Denikin, a Alexeiev i als altres] que és convenient no oblidar ELS SERVEIS QUE VOS HEM PRESTAT EN LA VOSTRA LLUITA CONTRA EL BOLXEVISME I TENIR EN COMPTE EL SUPORT QUE NOSALTRES VOS HEM PRESTAT.*" Què pot haver-hi més clar que aquestes paraules de Gueguetxkori, ministre d'Assumptes Estrangers de la Geòrgia democràtica i líder del partit menxevic! Però ¿que potser MacDonald en necessita d'aclariments? El segon representant de Geòrgia, Mazniev, està aquí per a donar-li'ls: "*Els oficials [explica] no cessen*

de sortir de Tiflis per a unir-se a vostès [vostès vol dir Alexeiev i Denikin] i per al camí jo els subministre qualsevol classe de recursos. El general Liazlov pot confirmar-ho. Reben diners, queviures, etc., i tot això de franc. Com vostès ho han demanat, JO CONCENTRE ELS OFICIALS que es troben en Sottxi, En Gagri, En Sokhum i els exhorte a què s'unisquen al vostre exèrcit...”

Kautsky surt fiador de la neutralitat i, a més a més, de la neutralitat més estricta de Geòrgia. MacDonald tracta, bonament, d’“estúpides acusacions” tot allò que es refereix als serveis prestats pels menxevics als blancs en la seua lluita contra els bolxevics. Però el nostre honorable home s’afanya a dir que posseïm molta inventiva. Els fets estan aquí per a confirmar les nostres acusacions. Els fets desmenteixen MacDonald. Els fets proven que som nosaltres els que diem la veritat i no Mrs. Snowden.

Però això no és tot. Esforçant-se per demostrar que amb la cessió temporal del sector de Sottxi a Geòrgia els Guàrdies blancs no perdran res, ja que allò que importa sobretot a aquests últims és avançar cap al Nord, contra els bolxevics, Gueguetxkori digué: “*Si és això, perquè jo no ho pose en dubte; nosaltres veiem en l’esdevenidor la reconstitució d’una nova Rússia; per a nosaltres no es tracta només del retrocés en el sector de Sottxi sinó de qüestions més importants: fet que vostès no han de perdre de vista.*” Aquestes paraules arranquen el vel a l’autonomia georgiana: no es tracta d’una “autonomia nacional”, sinó més aïna d’una maniobra estratègica en la lluita contra el bolxevisme. Quan Alexeiev i Denikin hagen reconstruït una “nova Rússia”, perquè açò Gueguetxkori “No ho dubta”, es tractarà per als menxevics georgians no sols de retrocedir en el sector de Sottxi, sinó de fer tornar Geòrgia sencera al si de Rússia, una i indivisible; heus aquí, ben especificada, l’“estRICTA neutralitat”.

Però com si temés que alguns durs de closca continuaren amb els seus dubtes, Gueguetxkori hi afegeix: “*Quant a la nostra actitud en relació amb els bolxevics, jo puc declarar QUE LA LLUITA CONTRA EL BOLXEVISME sobre el nostre territori és de les més aferrissades. Amb tots ELS MITJANS QUE TENIM AL NOSTRE ABAST COMBATEM EL BOLXEVISME, moviment antiestatal, que amenaça la integritat del nostre estat, I crec que sobre aquest particular hem donat ja una sèrie de proves força eloqüents.*” En tot cas, aquestes paraules poden passar sense comentaris.

Però com han pogut ésser conegudes converses d’un caràcter tan privat? En feren acta i han estat publicades. Potser no seran falses? És poc probable. Han estat publicades pel mateix govern georgià en un llibre titulat *Documents i materials sobre la política exterior de la Transcaucàsia i de Geòrgia* (Tiflis, 1919). Les actes esmentades estan en les pàgines 391 a la 414. Com

Gueguetxkori era el ministre d'Assumptes Estrangers, s'arriba a la conclusió que ha estat ell mateix el que ha fet imprimir les seues entrevistes amb Alexeiev i Denikin. A Gueguetxkori pot hom excusar-lo, perquè aleshores no podia preveure que Kautsky i MacDonald farien un dia de fiadors de la neutralitat dels menxevics georgians jurant-ho per l'honor de la II Internacional. D'altra banda, no és aquest l'únic cas en què la situació dels honorables *gentleman* de la II Internacional hauria estat molt més fàcil si no hagués existit ni l'estenografia ni la impremta.

Per tal que l'abast polític de les declaracions fetes per Gueguetxkori, en la seua entrevista amb Denikin, ens queden completament clares, és indispensable recordar quina era, al setembre de 1918, la situació militar i política en la Rússia dels soviets. Prenguen en les seues mans un mapa, la cosa paga la pena. La nostra frontera occidental passava llavors per Pskov i Novgorod; Pskov, Minsk i Moghilev estaven en mans del príncep Leopold de Baviera. I en aqueix temps, els prínceps alemanys comptaven quelcom a Europa!... D'altra banda, Ucraïna estava enterament ocupada pels alemanys, que havien estat cridats per a defensar la democràcia contra els bolxevics. Recolzats sobre Odesa i sobre Sabastopol, el grup del general Von Kierbach s'estenia gairebé fins a Kursk i Voronez. Els cosacs del Don amenaçaven Voronez des del sud-est. Al seu darrere, en el Kuban, Alexeiev i Denikin organitzaven el seu exèrcit. En el Caucas, els turcs i els alemanys feien el que volien, i un estret corredor ens unia a Astrakan. El Volga estava dues vegades tallat al Nord: pels cosacs en Tzaritsea, i pels txecoslovacs en Sàmara. Tota la part sud del mar Caspi es trobava ja a mans dels blancs que estaven a les ordres d'oficials de la marina anglesa; quant a la part septentrional, ens fou ocupada l'any següent. A l'Est, lluitàvem contra els txecoslovacs i els blancs, que ocupaven les regions transvolguianes, els Urals i Sibèria. Al Nord regnava l'*Entente*, que ocupava Arkankhel i tot el litoral del mar Blanc. La part septentrional del ferrocarril de Murman estava ocupada per un cos de desembarcament anglofrancès. La Finlàndia de Mannerheim amenaçava Petrograd, que es trobava semiencerclat per l'enemic. Quant al nostre exèrcit, a penes començava a formar-se sota el foc de l'enemic.

En aquesta situació, els representants oficials de la Geòrgia menxevic anuncien als organitzadors de l'Exèrcit Voluntari que Geòrgia salva els oficials blancs de les persecucions dels bolxevics, que els manté gratuïtament, que recluta entre ells voluntaris per als exèrcits d'Alexeiev i Denikin; en fi, que Geòrgia lluita "sense quarter" contra el bolxevisme i que tracta "per tots els mitjans" d'assolir el seu objectiu.

Gueguetxkori no fanfarronejava, no exagerava els serveis que havia prestat a la contrarevolució. Ell i els seus amics han fet tot el que han pogut. Naturalment,

no se'ls podia demanar que posaren en peu, per a socórrer els blancs, una força armada seriosa, ja que ells mateixos es veien obligats a recórrer a les tropes alemanyes per a lluitar contra l'“anarquia” interior. Els seus recursos reals eren força inferiors a la seua bona voluntat contrarevolucionària. Això no exclou que ells han prestat a les organitzacions militars dels guàrdies blancs immensos serveis en les circumstàncies d'aleshores.

S'apoderaren de l'immens material de guerra de l'exèrcit del Caucas, abandonat sobre territori georgià, i l'empraren, en gran part, en mantenir els blancs: als cosacs del Don, del Kuban, de Terek; als oficials txecs; als destacaments de Heiman i de Filomonov; a l'Exèrcit Voluntari d'Alexeiev i Denikin, etcètera.

La seua ajuda fou llavors d'una importància capital per a les tropes contrarevolucionàries que operaven en el Caucas i que no rebien a penes res de fora. La col·laboració de la Geòrgia menxevic amb els contrarevolucionaris de tota mena fou diària, però no ha estat registrada més que incidentalment. I és difícil escriure ara una història d'aqueixa col·laboració, més com que els més preciosos documents se'ls han endut els menxevics a l'estranger. Però els documents que han quedat a les oficines de Tiflis són plenament suficients per a esvair de l'ànim del més puntós dels notaris l'última ombra de dubte sobre la famosa neutralitat georgiana.

Les converses i la col·laboració militar amb els organitzadors de l'Exèrcit Voluntari començaren des del mes de juny de 1918, si no fou el primer dia de l'autonomia georgiana. Algunes operacions purament militars (per exemple, l'avanç cap a l'estació de Govoristtxenskaia) foren engegades per Geòrgia a petició del govern del Kuban, que estava en connivència amb els “voluntaris”.

El general Heimann, que avançava des de Daghestanskaia contra els bolxevics, rebé del general georgià Mazniev, del que ja hem parlat, 600 fusells, 2 metralladores i cartutxos. El general Maslovski, que estava, com Heimann, al servei d'Alexeiev i actuava d'acord amb la direcció menxevic, rebé de Geòrgia, en Tuapsé, un tren blindat. És en açò, entre altres coses, en què pensava Gueguetxkori quan recordava a Alexeiev i Denikin els socors subministrats per Geòrgia. En l'octubre de 1918, és a dir, poc després de la conversa Gueguetxkori-Denikin, que ja coneixem, el govern georgià lliurà al govern del Don, que estava en estat de guerra amb les tropes soviètiques, una quantitat important de material de guerra. El 3 de novembre de 1918, el general georgià Mazniev informava al seu govern que lluitava contra els bolxevics colze amb colze amb els cosacs de l'Exèrcit Voluntari. “*He deixat [diu] en primera línia als cosacs i he portat a Sottxi, perquè descansan, les tropes que m'han estat confiades.*” El 26 de novembre, el govern georgià decidí lliurar al representant de l'Exèrcit Voluntari, Obiedov, una quantitat indispensable de medicaments i

de material sanitari i “*Ajudar-lo enterament en aqueix assumpte*”. Aqueix assumpte era la guerra civil organitzada contra la Rússia dels soviets. Evidentment, el material sanitari i els medicaments són objectes molt humans, és d’allò més neutral. Però, malauradament, el govern georgià ha començat per llevar per la força aquests objectes a les tropes caucasianes “contaminades” per “l’anarquia bolxevic” per a lliurar-los immediatament als guàrdies blancs que atacaven la Rússia dels soviets pel Sud. Tot això, en el seu conjunt, s’anomena “estricta neutralitat”, segons Kautsky, però no segons Jordan. Aquest últim escrivia al cap de la missió imperial alemanya, el 15 d’octubre de 1918, és a dir, enmig dels esdeveniments que relatem: “*Jo no he considerat MAI Geòrgia, des del punt de vista de la seua situació internacional, com un estat enterament neutre, FETS EVIDENTS ENS PROVEN EL CONTRARI.*” Perfectament just! Aquesta lletra també ha estat publicada pel mateix Jordan en el llibre editat en Tiflis, del que ja hem parlat i que estava a la completa disposició de Kautsky quan escrivia el seu fullet. Però Kautsky ha preferit fiar-se de la seua inspiració apostòlica. Tot fa creure que Jordan, que no podia negar l’evidència del curs de les seues entrevistes de “negocis” amb el general Von Kress, es permeté en les seues converses edificants amb Kautsky agafar a aqueix venerable ancià pel nas, i això era molt fàcil, ja que Kautsky havia portat a Tiflis un nas molt ben conformat per a aqueixos efectes. És a dir, no anava disposat a ficar el nas en cap banda.

Geòrgia signà un acord segons el qual posava les seues vies fèrries a disposició de les tropes turques per a ésser transportades a Azerbaidjan; amb l’ajuda d’elles fou derrocat el poder dels soviets a Bakú, que havia estat instaurat en aqueixa ciutat pels obrers, malgrat que estaven tallades les seues relacions amb Rússia. Aquest fet tingué per a nosaltres conseqüències força greus. Bakú, que subministrava petroli a Rússia, esdevingué un punt de suport dels nostres enemics. Es podria dir, en veritat, que separat de Rússia el govern georgià ha estat obligat a prestar un concurs decisiu a les tropes del sultà llençades contra el proletariat de Bakú. Admetem que siga així. Però no és menys cert que Jordan i els altres líders georgians han expressat al partit Musulmà *Mussavat*, reaccionari i burgès, les seues felicitacions amb motiu de la presa de Bakú per les tropes otomanes. L’acte de violència del militarisme turc, en definitiva, era la realització dels desitjos íntims dels menxevics, desitjos que, d’altra banda, com es veu, no tractaven de dissimular.

La revolució no sols perdé Bakú per un cert temps; la revolució perdé per sempre algunes desenes dels seus millors fills. En setembre de 1918, quasi en la data en què Gueguetxkori mantenia converses amb Denikin, vint-i-sis bolxevics, líders del proletariat de Bakú, i, entre ells els camarades Txaumian, membre del Comitè Central del nostre partit, i Alexis Dkhaparidse, foren afusellats en una petita estació perduda en l’estepa transcaucasiana. Sobre això,

Henderson vos pot informar, junt amb Thompson, el vostre general en la guerra emancipadora: foren els seus agents els que exerciren el paper de botxins.

Així, ni Txaumian, ni Dkhaparidse conegueren l'alegria que causà a Jordan la presa de la ciutat soviètica de Bakú. Però ells es portaren a la tomba l'odi als menxevics ajudants dels botxins.

* * *

El manuscrit d'aquesta obra estava ja acabat, quan hem rebut el llibre de Vadim Txaikine, socialrevolucionari i membre de l'Assemblea Constituent, aparegut amb el títol *Per a servir la història de la Revolució russa - Execució de vint-i-sis comissaris en Bakú*. (Edicions Grkhébine, Moscou.) Aquesta obra, composta, en gran part, per documents de què els principals han estat reproduïts fotogràficament, constitueix un relat de les circumstàncies en què les autoritats militars angleses, sense cap judici, condemnaren a mort i assassinaren vint-i-sis comissaris de Bakú. L'organitzador directe de l'assassinat fou el cap de la missió anglesa en Ashjabad, Reginald Teague-Jones. El general Thompson estava al corrent de tot l'assumpte, i Teague-Jones, com ho demostren tots els detalls del crim, actuà amb el consentiment del respectable general. Després que la mort d'aquests vint-i-sis homes indefensos, dels que s'apoderaren dient que els enviarien a l'Índia, fou perpetrada en una estació perduda en l'estepa, el general Thompson afavorí la fuga d'un dels principals autors de l'assassinat, Drukhkin, malvat ben conegut per la seua venalitat. Les gestions realitzades per Vadim Txaikine per a un alliberament (que no era bolxevic, sinó socialrevolucionari i membre de l'Assemblea Constituent) prop del general anglès Malleson i del general també anglès Milnes, no tingueren cap resultat. Esbrinà que tots aquests gentleman estaven d'acord per a ocultar la mort i als assassins, i fabricar falsos informes. Com ho demostren els documents del mateix llibre, el ministre georgià d'Assumptes Estrangers, Gueguetxkori, es comprometé a no deixar sortir de Geòrgia l'assassí Drukhkine. En realitat, d'acord amb el general anglès Thompson, ell donà Drukhkine la completa possibilitat d'escapar a la justícia. Mentre que els comitès dels socialistes revolucionaris russos i georgians i dels menxevics russos transcaucàsians, després de tenir tots els detalls de l'assumpte, signaven una declaració sobre la criminal conducta de les autoritats militars angleses, el comitè dels menxevics georgians, que reunit amb els altres partits arribaren a la mateixa conclusió que els últims, es negaren a signar el document, per temor de disgustar les autoritats angleses. El telègraf del govern menxevic georgià es negà a transmetre els despatxos en què Vadim Txaikine denunciava els botxins anglesos. Fins i tot admetent que no se sabés res dels menxevics per altres fonts, els documents indiscutibles del llibre de Txaikine són suficient per a estigmatitzar-los amb la

deshonra indeleble: a ells, a la seua democràcia, als seus protectors i als seus defensors.

No tenim la menor esperança que, malgrat les informacions directes, precises, indiscutibles donades per Txaikine, M. Henderson, MacDonald, M. J. H. Thomas o M. Clynes, M. Sexton o M. Davison, M. Adamson o M. Hodge, M. Rose o M. Bowerman, M. Young o M. Spooore es consideren obligats a examinar obertament i legal aquest assumpte fins al final i demanar comptes de la seua conducta als representants de la Gran Bretanya, que han defensat tan brillantment, a Transcaucàsia, la democràcia, la civilització, el dret, la religió i la moral contra la barbàrie bolxevic.

* * *

Tots els Mrs. Snowden del món neguen la col·laboració dels menxevics georgians amb les organitzacions i els exèrcits contrarevolucionaris: per a això, es basen en dos fets. En primer lloc, els menxevics s'han lamentat als socialistes anglesos que l'*Entente* els obligava a recolzar els contrarevolucionaris, i en segon lloc, existien entre Geòrgia i els blancs querelles que, de moment, revestien formes de conflictes armats.

Més d'una vegada, amb gests amenaçador, el general anglès Walker advertí el representant del govern, Noe Jordan, que l'òrgan central dels menxevics seria immediatament suspès si es permetia publicar un sol article desagradable a l'*Entente*. Un oficial anglès colpejà amb el seu sabre-baioneta sobre la taula d'un procurador georgià; exigia l'alliberament immediat de detinguts que ell, per la gràcia de Déu tinent de Sa Majestat, havia designat. Resumint: si es jutja pels documents, les autoritats militars angleses es comportaven en Geòrgia amb més insolència encara que les autoritats alemanyes. En certes ocasions, Jordan no deixava de subratllar, respectuosament, que Geòrgia era quasi autònoma i es lamentava a MacDonald de la violació de la gairebé neutralitat georgiana. Ho exigia la prudència més elemental. Quan Denikin arrabassà a Geòrgia el sector de Sukhum, els menxevics es queixaren de Denikin a Walker i de Walker a Henderson, amb el mateix èxit en els dos casos.

Si no hagués hagut queixes ni conflictes d'aquest gènere, hauria significat, simplement, que els menxevics no es distingiren en res de Denikin. Però això seria tan inexacte com dir que Henderson no es diferenciava en res de Churchill. Les oscil·lacions petitburgeses, en un període revolucionari, són de gran amplitud: van del suport al proletariat fins a l'aliança formal amb la contrarevolució dels senyors grans terratinents. Els polítics petitburgesos, com menys independents són, més declaren la seua independència i la seua estricta neutralitat. Des d'aquest punt de vista, és fàcil seguir dia a dia tota la història

dels menxevics i dels socialrevolucionaris de dreta i d'esquerra durant tota la revolució. Mai són neutrals. Mai són independents. La seua neutralitat no és més que un balancí que oscil·la de dreta a esquerra i d'esquerra a dreta. Que recolzen als bolxevics (els socialrevolucionaris d'esquerra, els anarquistes) o que recolzen als generals tsaristes (els socialrevolucionaris de dreta, els menxevics), els partits petitburgesos tenen por, en els moments decisius, al triomf del seu aliat, i el que és més freqüent, l'abandonen a l'hora del perill. Cal dir, i açò és veritat, que si en el període revolucionari els partits petitburgesos pateixen ordinàriament totes les conseqüències de la derrota, rarament gaudeixen dels avantatges de la victòria. Després d'haver consolidat les seues posicions amb l'ajuda de la "democràcia", la contrarevolució monàrquica en la persona de Koltxak a l'Est, de Iudenitx, de Miller i dels generals anglesos al Nord i a l'Oest, de Denikin al Sud, humiliaven els seus auxiliars demòcrates de la manera més baixa.

D'altra banda, la socialdemocràcia europea també posseeix a aquest respecte una certa experiència, que no li ve, certament, de l'època revolucionària, sinó de la guerra, en la que rebé no pocs cops i dels que serva les empremtes. Els socialpatriotes, que col·laboraren amb la seua burgesia en el moment en què la guerra era més dura per a aquella, esperaven si bé no que el proletariat participés del triomf, sí que el socialisme, i per consegüent ells mateixos, exercís un paper decisiu en l'ajust dels estats després de la guerra. Però s'equivocaren. Enganyats, Henderson, Sembat i consorts denunciaren la seua burgesia, l'amenaçaren, se'n lamentaren davant la Internacional. Però això no volia dir que no l'havien servit. La serviren amb aspiracions, però foren enganyats i se'n lamentaven. Ningú pot dir que foren els seus lacais desinteressats. No, són oportunistes petitburgesos, és a dir, lacais polítics amb ambicions, loquaços, sempre vacil·lants; lacais de què no es pot confiar per complet, però sempre lacais fins al moll.

* * *

En adoptar, com hem vist, els mètodes dels acadèmics francesos, que canten lloes a la preclara política del principat de Mònaco o de la dinastia dels Karageorgevitx, Kautsky no demana cap explicació, no cerca la causa dels fets, no s'estranya de cap contradicció i no retrocedeix davant les incoherències. Si Geòrgia s'ha separat de la Rússia revolucionària, la falta és dels bolxevics. Si Geòrgia ha ajudat les tropes alemanyes és perquè aquestes són millors que les tropes turques. Les tropes dels Hohenzollern han entrat en Geòrgia, "*no per a saquejar* [diu Kautsky] *sinó per a organitzar les seues forces productives.*" "*Saludades amb alegria als carrers de Tiflis*" (per qui?, per qui?, per qui?), les tropes dels Hohenzollern parteixen, però la virtut democràtica de Geòrgia queda intacta. Thompson i Walker també contribueixen a augmentar-la. I després que

Geòrgia s'ha lliurat al tinent alemany (cap al qual ella donà el primer pas), després al tinent britànic, ¿qui pot dubtar que en el moment de l'arribada de la delegació de la II Internacional la seua virtut democràtica no aconseguirà el seu ple floriment? D'aquí la profètica deducció de Kautsky: és l'esperit menxevic encarnat en Geòrgia el que salvarà Rússia (p. 72).

Ha arribat el moment de concedir la paraula a l'“esperit menxevic” en persona. Cap a fins de 1918 (el 27 de desembre) es celebrà a Moscou la conferència del Partit Socialdemòcrata Obrer Rus (menxevic). En aquesta conferència s'examinà la política de les fraccions del partit que havien acceptat la participació en els governs dels guàrdies blancs, o que estaven aliats obertament a l'imperialisme estranger. Es tractava especialment en aquest cas dels menxevics georgians. En l'informe oficial del Comitè Central menxevic, llegim: *“El Partit no pot NI VOL TENIR al seu si als aliats de la burgesia contrarevolucionària i de l'imperialisme angloamericà, qualsevol que haja pogut ésser el motiu que ha empentat molts d'ells a una tal aliança.”* La resolució de la conferència diu exactament: *“La conferència constata que la política de la socialdemocràcia georgiana, que ha intentat salvar el règim democràtic i l'autonomia de Geòrgia, rebent suports de l'ajuda estrangera, i amb la separació de Rússia, ha posat la socialdemocràcia georgiana en CONTRADICCIÓ AMB LES TASQUES PERSEGUIDES PEL PARTIT EN EL SEU CONJUNT.”*

Aquest edificant episodi dóna una idea no sols de la perspicàcia de Kautsky en allò que fa a la valoració dels esdeveniments revolucionaris, sinó també de la seua bona fe en relació amb els fets que exposa. Desdenyant, fins i tot, referir-se als seus amics els menxevics, Kautsky representa la política exterior Jordan-Tseretelli, una política realment menxevic i, per tant, un model per a la socialdemocràcia internacional. Perquè el criteri oficial de Martov i de Dan, consisteix en el fet que la política exterior Jordan-Tseretelli exerceix sobre el partit *“una influència desorganitzadora”* que amenaça de *“trençar fins als seus fonaments el prestigi del partit davant els ulls de les masses proletàries”*. Mentre que Kautsky dóna la benedicció marxista a la política georgiana d'“estricta neutralitat”, Martov i Dan mostren la seua intransigència amb tal política: *“El partit corre el risc [escriuen] de causar la hilaritat general si permet que tal o qual de les seues fraccions realitzen, en aliança oberta o emmascarada amb els seus enemics de classe, accions polítiques contràries al mateix esperit de la política revolucionària del partit.”*

Després d'açò, hom podria detenir-se. El faldó de la docta camisa de dormir de Kautsky està ben capturat entre els dos fulls de la porta menxevic: impossible sembla que siga capaç d'alliberar-lo. I com no pot, és possible, encara que siga un poc tard, que recórrega a l'ajuda de Martov. Tot és possible. I, sens dubte,

l'obtindrà. Nosaltres mateixos podem, per a atenuar el colp assestat a Kautsky pels menxevics, donar algunes explicacions. El moment era, llavors, intensament revolucionari. Els bolxevics derrotaven Koltxak. En Alemanya i Àustria-Hongria la revolució havia començat. Els líders menxevics es veieren obligats a llençar per la borda el llast comprometedor que podia enfonsar-los. En les assemblees dels obrers de Moscou i Petrograd regnava la indignació per la política traïdora de Geòrgia en aquell moment. Amenaçaven d'expulsar Jordan i els seus partidaris si no cessaven de fer del partit motiu de "rialla general". L'oratge era mogut: el mateix Hilferding volia introduir els soviets en la Constitució. Açò és suficient per a demostrar fins a quin punt havien arribat les coses.

Se'ls amenaçava amb l'expulsió. Però els expulsaren? Evidentment, no. Ni s'hi pensà seriosament. Perquè no serien menxevics si a les paraules els seguien els fets. El menxevisme internacional en la seua totalitat no és una altra cosa que una amenaça condicionada que no es compleix mai; una simbòlica mà aixecada, però que mai colpeja.

Però el fet no deixa de ser-ho: sobre la qüestió essencial de la política dels menxevics georgians, Kautsky enganya vergonyosament els seus lectors. La seua mentida la descobreixen els mateixos menxevics, el faldó de la seua camisa de dormir està ben atrapat; impossible alliberar-lo.

MacDonald? Oh! MacDonald és l'home més honorable del món. Només té un petit defecte: que no comprèn res de les qüestions del socialisme, absolutament res.

III EL REGIMEN INTERIOR

Així, en política exterior, estricta neutralitat, i en política interior, naturalment, la més àmplia llibertat. Com podia ésser d'una altra manera? "*Les relacions entre els obrers i els camperols de Geòrgia [conta Kautsky] són fins al present les millors del món*" (p. 54). Del Rhin a l'Oceà Pacífic, les insurreccions ensanguinen el món i "*Geòrgia és l'únic país que, amb l'Àustria alemanya, no ha estat teatre de la violència.*" I els comunistes? "*Legalment reconeguts i gaudint d'una completa llibertat d'acció*", no han pogut, no obstant això, adquirir cap influència (p. 65). Els socialdemòcrates han obtingut en totes les eleccions una indiscutible majoria de vots. Heus aquí, en efecte, l'únic país en el seu gènere, de l'Oceà Pacífic al Rhin! No obstant això, a l'altra banda del Rhin,

fàcilment s'hauria trobat un país semblant a no ésser el principat de Mònaco, tal com ho presenten els fossilitzats pensionistes de l'Acadèmia francesa.

Davant una tal crosta política, hom s'atura de sobte, paralitzat, com davant d'un d'aqueixos impertinents gravats policromats on cada color mirat separatament és fals i el conjunt del qual és d'una falsedat que fereix els ulls encara més. Tot allò que coneixem dels orígens de la Geòrgia autònoma i de la seua política exterior desmenteix ja, *a priori*, el quadre de pacificació general que Kautsky ens pinta per haver-lo observat des de la portella del seu vagó, entre Batum i Tiflis. El lligam entre la política exterior i la política interior devia manifestar-se a Geòrgia amb tanta més força, ja que aqueix país havia nascut per un camí pla en dues etapes, de tal manera que les qüestions que en vigílies eren per a ell qüestions interiors, l'endemà s'havien convertit en qüestions exteriors. D'altra banda, els menxevics, amb el pretext de resoldre els seus problemes exteriors, havien cridat les tropes estrangeres, en primer lloc, les tropes alemanyes, de seguida les angleses i, de nou, es pot dir *a priori* que el general Von Kress i el general Walker no han exercit un paper poc important en la vida interior del país.

Com, segons Kautsky, la trivialitat del qual esdevé algunes vegades paradoxal, els generals dels Hohenzollern complien en Geòrgia les altes funcions d'"organitzadors de les forces productives" (p. 57), sense atemptar al delicat mecanisme de la democràcia, ens sembla oportú portar aquí a col·lació l'apòstrofe amenaçador de Von Kress relatiu a la detenció d'un grup de nobles reaccionaris que intentaven organitzar bandes de progromistes: "*El govern no té dret [alligonava Von Kress al Ministre Ramitxvili] a considerar la política d'un partit o d'un grup de ciutadans sospitosos pel sol fet d'estar dirigida contra el règim actual. Mentre que aqueixa política no estiga dirigida contra l'existència mateixa de l'estat, no s'ha de dir que s'estiga en presència d'un crim d'alta traïció.*" En respondre a aqueixes clàssiques lliçons, Ramitxvili, entre d'altres, declarava respectuosament: "*Jo he proposat als militants d'aquesta unió [senyors grans terratinents] presentar-me un projecte de millorament de la situació dels esmentats nobles, cosa que estan a punt de fer.*" ¿Qui exerceix aquí el paper principal: l'organitzador de les forces productives, Von Kress, o el demòcrata Ramitxvili? Seria difícil precisar-ho. Hem dit ja que els oficials anglesos s'immiscien en la vida interior de Geòrgia amb una insolència encara major que els oficials alemanys. Abstracció feta de la brutalitat i de la franquesa pròpia dels militars, Es veu que la ingerència tant dels alemanys com dels anglesos segueix la mateixa línia conservadora política i social que segueixen els menxevics des que començà la revolució.

El principal ensenyament tret per Tseretelli de l'experiència de la revolució russa era que: "*la tímidesa i la manca de fermesa de què havia donat prova la*

democràcia en la seua lluita contra l'anarquia" havien perdut la democràcia, la revolució i el país; i en qualitat de principal inspirador de la política del govern exigia que el *Seim* transcaucasià *"imposés al govern el deure de lluitar amb les mesures més rigoroses contra tota manifestació anàrquica..."* (18 de març de 1918). Ja abans, el 15 de febrer, Jordan declarava, en una sessió del *Seim*: "Al nostre país, l'anarquia fa progressos tots els dies... Entre la classe obrera, l'estat d'ànim és favorable als bolxevics; fins i tot els obrers menxevics estan contaminats."

Els primers regiments nacionals georgians estaven imbuïts del mateix estat d'ànim. Els soldats desmobilitzats portaven el virus revolucionari a les ciutats. *"El que passa actualment en les nostres ciutats [digué Jordan] no és cas nou. Ha passat el mateix en totes (!) les revolucions, per tot arreu (!): les masses són hostils a la democràcia. Ja és hora que posem fi al regnat de les il·lusions del Partit Socialdemòcrata sobre els camperols. Ja és hora de tornar a Marx i muntar fermament la guàrdia per a defensar la revolució, també de la reacció camperola."*

Aquesta referència a Marx és prova d'una neciesa doblegada de xarlatanisme. Durant el període menxevic de què parlem, els camperols transcaucasiàns s'insurgien no contra la revolució democràtica, sinó contra la seua lentitud, contra la seua indecisió i contra la seua pusil·lanimitat, sobretot en la qüestió agrària. Només després de la victòria efectiva de la revolució agrariodemocràtica es desbrossa terreny per a les accions contrarevolucionàries dels camperols revoltats contra les exigències materials de la ciutat, contra les tendències socialistes de la política econòmica i, finalment, contra la dictadura del partit de la classe obrera. Si en el primer període de la revolució la força motriu de les insurreccions agràries està formada per les capes inferiors de la població rural, pels elements més oprimits i més pobres, en el segon període, per contra, el paper rector en les sublevacions camperoles passa a la capa superior de la població rural, als elements més rics, als grans influents. Però és superflu demostrar que els menxevics georgians comprenen tan poc l'ABC revolucionari del marxisme com els seus confreres no georgians. És suficient d'annotar la profunda convicció amb què les masses camperoles, que formen la immensa majoria de la població, actuaven com a bolxevics contra la "democràcia" dels menxevics. Fidel al programa fixat pel *Seim*, el govern georgià, recolzat en la democràcia petit burgesa de la ciutat i les capes superiors de la classe obrera, llavors força poc nombrosa, entaulava una lluita sense quarter contra les masses influenciades pel bolxevisme.

Tota la història de la Geòrgia menxevic no és més que una llarga successió d'insurreccions camperoles. Aquestes esclataven, literalment, en tots els racons d'aquest petit país i revestien amb molta freqüència un caràcter d'extrem

aferriament. En certs districtes, el poder soviètic és mantenia durant mesos. Es liquidaven les insurreccions per mitjà de brutals expedicions que acabaven amb execucions sumaríssimes ordenades per tribunals militars composts per oficials i gentilhomenets. Per tal de fer-se una idea de la manera com el govern georgià es comportava amb els camperols revolucionaris, el millor és prendre l'informe dels menxevics abkhasians sobre l'acció del destacament Mazniev en Abkhasia:

“Per la seua crueltat, per la seua barbàrie [diu l'informe presentat al govern georgià] aquest destacament ha sobrepassat les atrocitats del general tsarista Alikhanov, de trista memòria. Els cosacs del dit destacament irrompien en les plàcides aldees abkhasianes, s'apoderaven de tot allò que tenia algun valor i violaven les dones. Un altre grup d'aqueix destacament s'ocupava, davall la vigilància directa de M. Tukhareli, a destruir i llençar bombes sobre les cases pertanyents a persones objecte d'una denúncia. Anàlegs actes de violència han estat realitzats al districte de Gudaut. El cap del destacament georgià, el tinent Kupunia, exinspector de policia de Poti, féu tombar-se al sòl, sota el foc de metralladora, els membres de l'Assemblea de la Ciutat d'Asti; després, mentre trepitjava les esquenes de les seues víctimes, els colpejà a espasada neta amb el seu sabre. A continuació, ordenà aqueixos malaurats agrupar-se i posà el seu cavall al galop i es llençà sobre ells distribuint a dreta i esquerra fuetades. Els membres de l'exConsell del Poble abkhasià, Tsukuia i Abukhav, que foren a protestar de tal atrocitat, foren detinguts i tancats en un cobert... El suplent del comissari del districte de Gudaut, tinent Grigoriadi, feia apallissar els membres de les assemblees rurals i anomenà al seu gust els comissaris rurals, que elegia entre els vells funcionaris tsaristes més detestats pel poble.”

¿Potser no és evident que les relacions entre els menxevics i els camperols, com digué Kautsky, han estat sempre “les millors del món”? Una de les conseqüències de la repressió abkhasiana fou la sortida de quasi tots els menxevics abkhasians del si de la fracció socialdemòcrata (Tarnova, Bazba, Txukhar, Kobakhia, Tsvitxba, Bartssitse i Dsukuia).

En Osetia insurgida, Dsugheli no es comportà millor. Com ens hem assignat la tasca, per raons pedagògiques, de caracteritzar la política dels menxevics georgians en la mesura que siga possible per mitjà de les seues pròpies declaracions i documents, és necessari aquí, tanmateix la nostra repugnància a fer-ho, fer algunes citacions d'un llibre de Valiko Dsugheli, l'excap de la guàrdia popular, el menxevic “cavalleresc” del que ja hem parlat. Aquestes citacions seran com un traç d'accions de Dsugheli, confessades per ell mateix, de la repressió de la insurrecció dels camperols d'Osetia.

“L'enemic fugia a la desbandada, en desordre, quasi sense resistència. Fou necessari castigar cruelment aquells traïdors.”

El mateix dia escrivia en el seu diari (el llibre estava escrit en forma de diari), el relat següent:

“És de nit. Per tot arreu es veuen fogueres. Són les cases dels insurrectes que cremen. Però ja estic habituat a aqueixa classe d’espectacles i quasi no em commouen.”

Al següent dia hi llegim:

“En totes bandes, al voltant nostre, cremen les aldees osetianes... Per a servir els interessos de la classe obrera en lluita, els interessos del socialisme que s’apropa, serem cruels. Sí, ho serem. Per això amb tota serenitat, amb la consciència tranquil·la, mire les ruïnes i, per damunt d’elles, les columnes de fum... Estic completament tranquil... sí, estic tranquil.”

L’endemà, al matí, Dsugheli hi escrigué:

“Flames... cases cremant... pel ferro i el foc...”

El mateix dia, algunes hores més tard, encara escrigué:

“El foc flameja, flameja...”

El mateix dia a la vesprada, continua:

“Ara, per totes les bandes hi ha flames..., flamegen..., flamegen... flames sinistres... Una terrible, cruel i màgica bellesa... I, dirigint una mirada a l’entorn d’aquestes flames esplendoroses a la nit, un vell camarada em digué tristament: “Comprenc ara Neró i al gran incendi de Roma.””

“I els focs flamegen, flamegen per tot arreu...”

Aquest repugnant xerrar consolida, en tot cas, la nostra opinió sobre les relacions entre els menxevics i els camperols georgians; relacions que no han deixat d’ésser “les millors del món”.

Després de l’evacuació d’Adkhar (districte de Batum) pels anglesos, en 1922, el govern georgià es veié obligat, per a prendre possessió de la regió, a recórrer a l’artilleria. En una paraula, l’histrionisme neronià de Dsugheli es pot trobar per tot el territori georgià. Prenent exemple de Jordan, el ministre de l’Interior, Ramitxvili (que s’ocupava, com hem vist, de millorar la situació dels nobles),

també féu ús de Marx per a justificar el terror blanc exercit contra els camperols insurrectes.

No obstant això, és cert que tot i el terror blanc disfressat amb flors retòriques, la dictadura menxevic ha estat escombrada com un bri de palla. Si els menxevics es mantingueren en el poder en aqueixa època, li ho deuen, no a l'alemany Marx, sinó a l'alemany Von Kress.

Però allò que és una neciesa supina, són les afirmacions de Kautsky sobre la *“absoluta llibertat d'acció del Partit Comunista georgià”*. Es podria haver acontentat de dir: una certa llibertat. Però ja coneixem la forma de Kautsky: si ell parla de neutralitat, aquesta no pot ésser més que la neutralitat “estRICTA”; la llibertat, per a ell, és “absoluta” i les relacions no són simplement bones relacions, sinó “les millors del món”.

Allò sorprèn per sobre tot, és que ni Kautsky, ni Vandervelde, ni Mrs. Snowden, ni els diplomàtics estrangers, ni els periodistes de la premsa burgesa, ni el *Times*, fidel guardià de la llibertat, ni l'honorat *Temps*, ni, en una paraula, cap d'aquells que donaren la seua benedicció a la Geòrgia democràtica, no s'han adonat de la presència en aqueixa Geòrgia... de la Policia Especial. No obstant això, estava i no els disgustava: era la Txeca menxevic. La Policia Especial arrestava tothom que s'oposava als menxevics, els detenia, els afusellava. Aquesta policia no es diferenciava en res, en els seus mètodes terroristes, de la Txeca de la Rússia soviètica, en res, excepte en els seus fins. La Txeca protegia la dictadura socialista contra els agents del capital, mentre que la Policia Especial protegia un règim burgès contra l'“anarquia” bolxevic. Però precisament per això els honorables ciutadans que maleïen la Txeca no s'adonaven de l'existència de la Policia Especial georgiana!

En canvi, els bolxevics georgians no podien per menys que sentir-la, perquè existia, sobretot per ells i per a ells. ¿Cal citar ací el martirologi del comunisme georgià? Detencions, deportacions, extradicions, vagues de fam, execucions... Potser cal continuar? És que no basta recordar l'informe respectuosament presentat per Gueguetxkori a Denikin?: *“En allò que fa a l'actitud envers els bolxevics, puc declarar que, a Geòrgia, la lluita contra el bolxevisme és IMPLACABLE. Emprem tots els mitjans al nostre abast per a LIQUIDAR el bolxevisme... i d'això hem donat ja nombroses proves força eloqüents.”* Aquesta citació mereix ésser escrita en la gorra de dormir de Kautsky, si aquesta no estigués ja plena per totes bandes d'inscripcions poc edificants. Allí on Gueguetxkori diu: els liquidem per tots els mitjans al nostre abast, els ofeguem despietadament, Kautsky explica: llibertat absoluta. No serà ja hora de sotmetre Kautsky mateix a una bona tutela vertaderament democràtica?

Des del 8 de febrer de 1918, tots els periòdics bolxevics foren prohibits a Geòrgia. En aqueixa mateixa època, la premsa menxevic continuava apareixent legalment en la Rússia soviètica. El 10 de febrer es produí un atac armat contra els participants en un míting pacífic que s'estava celebrant al Jardí Alexandrivski, en Tiflis, el dia de la inauguració del *Seim* transcaucasià. El 15 de febrer, en una sessió del *Seim*, Jordan protestà contra l'ambient bolxevic que regnava entre les masses populars i, fins i tot, entre els obrers menxevics. En fi, Tseretelli que, amb Kerenski, acusava el nostre partit del crim d'alta traïció, deplorava en el *Seim*, al març, la "timidesa" i les "vacil·lacions" del govern de Kerenski en la seua lluita contra els bolxevics. Com en Finlàndia, als països bàltics i a Ucraïna, les tropes alemanyes foren cridades a Geòrgia per a lluitar contra els bolxevics. Al representant americà que li havia plantejat una qüestió sobre els bolxevics, Topuridze, el representant diplomàtic de Geòrgia, li respongué: "*nosaltres hem arribat fins al final, els hem aixafat. El que ho prova és que de tots els països que componien la vella Rússia... Geòrgia és l'únic d'ells on el bolxevisme no existeix.*" Topuridze no és menys categòric en allò que fa al futur: "*La nostra república contribuirà amb totes les seues forces i amb tots els mitjans al seu abast a ajudar les potències de l'Entente en la seua lluita contra els bolxevics.*" El cap de les tropes britàniques de la Transcaucàsia occidental, general Forestier Walker, explicà a Jordan, el 4 de gener de 1919, oralment i per escrit, que l'enemic de l'Entente en el Caucas era "*el bolxevisme, que les grans potències havien decidit extirpar sempre i on aparegués*". A propòsit de les instruccions rebudes de Walker, Jordan declarà dues setmanes després al general anglès Milne: "*El General Walker... ha estat el primer a comprendre la situació real del nostre país.*" El mateix general Milne resumí de la manera següent el pacte concertat entre ell i Jordan: "*Els nostres enemics comuns són els alemanys i els bolxevics.*" Tot açò, en el seu conjunt, creava en veritat les condicions més favorables per a la "llibertat d'acció absoluta" per als bolxevics. El 18 de febrer de 1919, Walker donà la següent ordre (No. 99/6) al govern georgià: "*Tots els bolxevics que entren a Geòrgia han d'ésser empresonats en Mtskhete (carcer de Tiflis) i ben vigilats.*" Ací es tracta dels bolxevics que fugien de Denikin. Però el 26 de febrer, Walker escrivia No. 99/9: "*A continuació de la conversa que he mantingut amb la seua excel·lència M. Jordan, el 20 d'aquest mes, he arribat a la conclusió que cal aconseguir a tota costa que en el futur els bolxevics no entren per ferrocarril en Geòrgia.*" Els refugiats bolxevics que estaven tancats en Mtskhete, fins a un cert punt, estaven fora de perill algun temps. Walker "arribà a la conclusió" que el millor era tancar-los l'única via de salvació que els quedava: deixar-los que caiguessen en mans dels botxins de Denikin. Si, entre les seues campanyes contra les crueltats del govern soviètic i els seus exercicis religiosos, Arthur Henderson troba un moment lliure, hauria d'entrevistar-se sobre aquest particular amb Forestier Walker. Les seues excel·lències no es limitarien a converses i a canvis de missives. Des del 8 d'abril, quaranta-dos persones, entre les que es troben els

comissaris soviètics de la República de Terek, les seues dones i els seus fills, soldats de l'Exèrcit Roig i altres refugiats han estat detinguts per una patrulla georgiana prop de la fortalesa de Darial i després d'insultar-los i sotmetre'ls a actes de violència, per ordre del coronel Tseretelli foren llençats al territori de Denikin. Jordan tracta d'explicar aqueix innocent episodi llençant la responsabilitat exclusivament sobre el coronel Tseretelli; però aquest últim no feia més que complir la convenció secreta conclosa entre Jordan i Walker. És veritat que el document No. 99/9 no preveu ni els colps de culata ni les bastonades al pit i en el cap. ¿Però com actuar, per a llençar gents extenuades, embogides de terror que cerquen salvar-se d'una mort segura? El coronel Tseretelli, com hom pot veure, no ha pogut assimilar millor els preceptes del seu il·lustre homònim, segons el qual "*la tímidesa i les vacil·lacions de la democràcia*" en la seua lluita contra el bolxevisme podrien causar la pèrdua de l'Estat i de la nació.

Així, doncs, la República georgiana estigué des d'un principi basada en la lluita contra el comunisme. Els líders del partit i els membres del govern tenien com a fi en el seu programa "*la repressió despietada*" dirigida contra els bolxevics. A aquest fi estaven adaptats els òrgans més importants de l'estat: la Policia Especial, la Guàrdia Popular i la Milícia. Els oficials alemanys i, més tard, els oficials anglesos, que eren els vertaders amos de Geòrgia en aquesta època, aprovaven enterament, des d'aquest punt de vista, el programa socialdemòcrata. Els periòdics comunistes estaven prohibits, les assemblees les dissolien a colps de fusell, les aldees ocupades pels bolxevics eren incendiades. La Policia Especial passava per les armes els caps bolxevics, la presó de Mtskhete sobresortia de comunistes, els refugiats bolxevics eren lliurats a Denikin. Només en el transcurs del mes d'octubre de 1919, segons la declaració del ministre de l'Interior, més de trenta comunistes foren afusellats en Geòrgia. A banda de tot això, com ho afirma el beat optimisme de Kautsky, el Partit Comunista gaudeix en Geòrgia d'una "*llibertat d'acció absoluta*".

És veritat que, precisament, en el moment en què Kautsky es trobava en Tiflis, els comunistes georgians posseïen les seues edicions legals i gaudien d'una certa llibertat, però d'una llibertat que estava lluny d'ésser "*absoluta*"... Però urgeix precisar que aqueix règim provisional fou instituït després del desastre de Denikin, davall la pressió de l'ultimàtum soviètic, que fou la premissa per al tractat de pau signat el 3 de maig de 1920 entre la Rússia dels soviets i Geòrgia. Entre el mes de febrer de 1918 i el mes de juny de 1920, el Partit Comunista georgià estigué condemnat a la clandestinitat. Els soviets, doncs, intervingueren en 1920 en els assumptes interiors d'una "*democràcia*" i que, a més, és una democràcia "*neutral*"!... Heus aquí, heus aquí! És Impossible negar-ho. El general Von Kress exigia per als nobles georgians la llibertat d'acció contrarevolucionària. El General Walker exigia que els comunistes fossen

llençats a la presó de Mtskhete i lliurats de nou a colps de baioneta a Denikin. I nosaltres, després d'haver derrotat Denikin i d'haver-lo perseguit fins a les fronteres de Geòrgia, exigíem per als comunistes la llibertat d'acció, la llibertat d'acció que no arribaria fins a la insurrecció armada. El món està lluny d'ésser perfecte, M. Henderson! El govern menxevic es veié obligat a cedir a la nostra petició, i d'alliberar en una sola vegada (segons les dades oficials), prop de 900 bolxevics. Com hom pot veure, no hi havia molts bolxevics empresonats. Però cal tenir en compte la xifra de la població. Si volem ésser equitatius (puix els nostres cors no són insensibles a l'equitat de Mrs. Snowden!), i hem pres com a base del càlcul Geòrgia, on hi havia 900 detinguts per a dos milions i mig d'habitants, resulta que nosaltres tenim el dret a empresonar en la república soviètica prop de 45.000 menxevics. Perquè, en els períodes més penosos i més aguts de la revolució (en els quals els menxevics s'aprofitaven sempre per a intensificar la seua hostil propaganda), nosaltres no hem arribat mai ni a una desena part d'aqueixa imponent xifra. I com sobre el territori soviètic és molt difícil d'ajuntar 45.000 menxevics, perquè no n'hi ha, els podem garantir que mai assolirem l'enorme repressió instituïda per la democràcia Jordan-Tseretelli i aprovada per les llumeneres de la II Internacional.

Així, en les mes de maig, sota el règim de la guerra civil, obligàrem el govern georgià a "legalitzar" el Partit Comunista. Els que havien estat afusellats, naturalment no ressuscitaren, però aquells que estaven empresonats foren posats en llibertat. Si la democràcia revist, per així dir-ho, formes poc democràtiques, només fou, com veiem, sota el puny de la dictadura proletària. El puny revolucionari, instrument de democratisme, és un excel·lent tema per a la vostra predicació dominical, M. Henderson! És a dir, que a partir de meitat de l'any 1920, la política georgiana es modificà i tendí a una aproximació amb els bolxevics! Res més lluny de la veritat. El govern menxevic creuà, a la primavera de 1920, un període agut d'acovardiment i capitulà. Però quan s'adonà, no sense estupefacció, que el puny que l'amenaçava no queia sobre ell, es digué que havia exagerat el perill i començà a fer marxa enrere en tota la línia.

La repressió contra els comunistes es renovà. En una sèrie de notes d'una monotonia fatigant, el nostre representant diplomàtic no cessà de protestar contra la suspensió dels periòdics, contra les detencions, la confiscació dels béns del partit, etc. Però les protestes no produïen cap efecte: el govern georgià estava desenfrenat: col·laborava amb Wrangel, comptava amb Polònia i açò feia endevinar el desenllaç...

Resumim: ¿en què, exactament, la "democràcia" menxevic es diferenciava de la dictadura bolxevic? En primer lloc, que el règim terrorista menxevic, que era una imitació servil dels mètodes emprats pels bolxevics, tenia com a objectiu

protegir els pilars de la propietat privada i l'aliança amb l'imperialisme. La dictadura soviètica era, i ho és encara, una lluita organitzada per a la reconstrucció socialista de la societat en unió amb el proletariat revolucionari. En segon lloc, que la dictadura soviètica dels bolxevics basa la seua justificació en la seua missió històrica i en les condicions de la seua realització actualment. El règim menxevic, amb el seu terrorisme i la seua democràcia, és el bastard de la impotència, de la covardia i de la mentida.

IV EL PERÍODE DE CIRCUMSPECÇÃO

La derrota militar dels imperis centrals i la revolució alemanya havien introduït profunds canvis en la situació internacional. Els politicastes de Tiflis cercaren una nova orientació. I es decidiren per la més simple: arrossegar-se darrere de l'*Entente*. Però el futur no deixava d'inspirar-los inquietud. Aliada i vassalla d'Alemanya, Geòrgia havia obtingut, per algun temps, serioses garanties d'immunitat, perquè, per la pau de Brest-Litovsk, Alemanya tenia encadenada la Rússia soviètica, l'enfonsament de la qual, d'altra banda, semblava inevitable. La submissió, sense reserves, envers Anglaterra no resolía, en efecte, la qüestió. La Rússia soviètica estava en guerra amb Anglaterra i, qualsevol que fóra la sortida d'aquesta guerra, Geòrgia podia, perfectament, en qualsevol vaivé de la lluita, trobar-se agafada entre dos adversaris i veure's obligada a donar un volantí. La victòria de l'*Entente* era, alhora, la victòria de Denikin i, per tant, significava la liquidació de la dominació menxevic. En 1919, els progressos de Denikin eren considerables. La victòria del poder soviètic estava igualment eriçada de perills, perquè en 1919, les tropes soviètiques eren rebutjades del Caucas. En les seues relacions amb la contrarevolució, els politicastes de Tiflis eren més prudents, adoptaren una política d'expectativa i de lliscar per la tangent, però no foren per això ni més perspicaços ni més honests.

El desenvolupament del moviment obrer a Europa tampoc deixava de causar inquietud als menxevics. L'any 1919 fou d'un poderós auge revolucionari. Els trons dels Hohenzollern i dels Habsburg es desplomaren. Incomparablement més formidable fou que el tron de la burgesia no trontollava menys sobre les seues bases. Els partits de la II Internacional s'esquerdaven. Els que no cessaren mai de denunciar els comunistes i d'alliçonar-los, els menxevics russos, es posaren a parlar de la revolució socialista, renunciaren temporalment, amb un pretext decent, a la consigna de l'Assemblea Constituent i condemnaren els seus èmuls georgians pel seu lligam polític amb l'imperialisme angloamericà. Eren símptomes alarmants que reclamaven redoblar la prudència.

Durant l'any 1919 (exceptuats els primers mesos), els menxevics georgians no s'afanyaven a anar en ajuda de Denikin (que d'altra banda, en aqueixa època tenia menys necessitat d'ells que abans) i no feien ostentació de la seua ajuda als blancs. Al contrari, li donaven intencionadament el caràcter d'ajuda forçada, com si la concediren sota l'amenaça del fuet dels oficials anglesos. Però la seua col·laboració amb l'*Entente* no és un compromís amb l'enemic imposat per la força de les coses: la col·laboració serva un caràcter de lligam, de dependència ideològica i de política comuna. Ells tradueixen al llenguatge del menxevisme georgià la vaga fraseologia socialista de les "democràcies occidentals" i les insípides trivialitats wilsonianes; ells s'inclinen davant la idea de la Societat de les Nacions. Més circumspectes en la pràctica, no són per això més honestos.

Mrs. Snowden ha de sentir curiositat per saber què és allò que nosaltres comprem per "honestat". Nosaltres, que no reconeixem ni a Déu ni els seus manaments. No sense ironia, fins al punt que la ironia és compatible amb la pietat, M. Henderson ens plantejarà, possiblement, aquesta mateixa qüestió.

Ho confessem humilment: nosaltres no admitem la moral absoluta del clericalisme de les esglésies, de les universitats, del Vaticà, de la Creu o del pelegrí. L'imperatiu categòric de Kant, la idea filosòfica abstracta d'un Crist immaterial desembarassat de tots els atributs que li han conferit l'art i el mite religiós ens és tan estranya com la moral eterna descoberta sobre el Sinaí per aqueix parangó d'astúcia i de crueltat que fou el vell Moisès. La moral és funció de la societat mateixa; és l'expressió abstracta dels interessos de les classes de la societat, sobretot de les classes dominants. La moral oficial és la corda amb què subjecten als oprimits. En el curs de la lluita, la classe obrera elabora la seua moral revolucionària, el primer pas de la qual és l'enderrocament de Déu i de les normes absolutes. Per honestat, entenem la concordança entre la paraula i l'acció davant la classe obrera, tenint en compte l'objectiu suprem del moviment i de la lluita: l'emancipació de la humanitat per la revolució social. Nosaltres no diem, per exemple, que no cal emprar l'astúcia, que no s'ha d'enganyar, que s'ha d'estimar els nostres enemics, etc. Una moral tan elevada no és, evidentment, accessible més que als homes d'Estat profundament creients, com ara Curzon, Lord Northcliffe o M. Henderson. Nosaltres odiem els nostres enemics o els menyspreem, segons allò que meresquen; nosaltres els colpegem o els enganyem, segons les circumstàncies, i, si arribem a un acord amb ells, no s'hi pot traure la conclusió, que en un arravatament d'amor magnànim estem disposats a perdonar-los tot. Però nosaltres estimem que no s'ha de mentir a les masses i enganyar-les sobre els fins i els mètodes de la lluita. La revolució social està basada tota ella en el desenvolupament de la consciència del proletariat mateix, en la seua fe en les seues pròpies forces i en el partit que el dirigeix. Al capdavant de les masses i amb les masses el nostre

partit ha comès faltes. Aquestes faltes les hem reconegut obertament davant de les masses i, amb elles, les hem assestat el colp necessari. allò que els hipòcrites de la legalitat anomenen la nostra demagògia sols és la pura veritat proclamada obertament, brutalment i molt inquietant per a ells. Heus aquí, Mrs. Snowden, què entenem nosaltres per honestedat.

Tota la política dels menxevics georgians eren estratagemes, mesquines mentides, berganteries destinades no a enganyar l'enemic sinó a adormir la vigilància de les masses. Entre els camperols i fins i tot entre els obrers menxevics dominen les tendències bolxevics. Lluiten contra aqueixa tendència per mitjà de la força. Al mateix temps enganyen les masses presentant els seus enemics com si fossen amics. Es feia passar Von Kress per amic del poble georgià. El General Walker era presentat com el mur de la democràcia. Els acords amb els guàrdies blancs russos s'efectuaven tant obertament per a complaure l'*Entente* com secretament per a no provocar la indignació de les masses.

L'any 1919 fou per als menxevics georgians un any de circumspecció i de relativa dissimulació. Però la seua política no guanyà res d'honestedat.

V GEÒRGIA I WRANGEL

Durant els últims mesos de l'any 1919, la situació militar de la Federació soviètica canvià radicalment: Iudenitx és aixafat, Denikin és llençat cap al Sud, completament desfet. Cap a finals de l'any, les tropes de Denikin, només es componien d'algunes agrupacions completament desmoralitzades. Les relacions entre els blancs i l'*Entente* es refredaren. La fracció extremista dels intervencionistes anglofrancesos concentra la seua atenció sobre els estats de la perifèria de Rússia. En la campanya projectada contra aquesta última, Polònia era la que havia d'exercir el primer paper. Aquest nou pla permet a la diplomàcia anglofrancesa simular que ignora les pretensions imperialistes dels guàrdies blancs russos i li deixa les mans lliures per al reconeixement de la independència de Geòrgia.

En aquestes circumstàncies, el govern soviètic proposa a Geòrgia una aliança contra Denikin. Aquesta proposició tenia un doble fi: primerament, fer comprendre el govern georgià que si canviava la seua orientació política, podria, al terreny militar, en compte de recórrer a Von Kress i al general Walker, obtenir el suport de les forces de Budioni; en segon lloc, accelerar, amb

el concurs de Geòrgia, la liquidació de les restes de les tropes de Denikin i impedir que formés un nou front.

A aqueixa proposició el govern georgià respongué amb un no categòric. Després de tot el que sabem sobre les relacions de Geòrgia amb els alemanys, els turcs, amb Denikin i els anglesos, seria superflu seguir Kautsky en les seues demostracions i escoltar les seues explicacions sobre el perquè Geòrgia ha refusat la nostra proposició: havia d'observar la neutralitat. A més que Jordan mateix, que acabava d'obtenir, al preu d'esforços inaudits, el reconeixement de Geòrgia per l'*Entente*, ens revela amb prou franquesa els mòbils de la política menxevic.

El 14 de gener, Jordan declarà davant l'Assemblea Constituent:

“Vostès saben que la Rússia soviètica ens ha proposat una aliança militar. Nosaltres l’hem refusada categòricament (!) Certament, vostès tenen coneixement de la nostra contestació. Què significaria semblant aliança? Significaria que hauríem de trencar tots els llaços amb Europa... Aquí, els camins de Geòrgia i de Rússia se separen. El nostre camí mena a Europa i el de Rússia a Àsia. Els nostres enemics, jo ho sé, diran que estem de banda dels imperialistes. Per això no dubte en declarar resoludament: preferisc els imperialistes d’Occident que els fanàtics de l’Orient.”

En boca del cap del govern, aquestes paraules no poden, en tot cas, ésser considerades com a equívokes. Jordan era en un cert punt feliç de l'ocasió que se li presentava no sols de declarar, sinó de cridar davant el món sencer que, en la nova campanya militar que els “imperialistes d'Occident” preparaven contra els “fanàtics de l'Orient”, Geòrgia estaria sense reserva de banda dels Pilsudski, dels Take Ionesco, dels Millerand i consorts. No s'ha de discutir a Jordan el dret de “preferir” l'Europa imperialista que ataca la Rússia soviètica que es defensa. Però, llavors, tampoc se'ns ha de discutir a nosaltres, els “fanàtics de l'Orient”, el dret de trencar-los les dents quan siga necessari als petitburgesos que s'han convertit en lacais de l'*Entente*. Perquè nosaltres també podem “declarar resoludament” que preferim un enemic a qui nosaltres hem trencat les dents a un enemic capaç encara de mossegar i de fer-nos dany.

Una part (la menys desorganitzada) de les restes de l'exèrcit de Denikin s'ha refugiat a Crimea. Però què significa Crimea? Crimea no és una plaça d'armes, Crimea és una ratera. En 1919, nosaltres mateixos abandonem aqueixa botella que Denikin havia amenaçat des d'Ucraïna d'enfonsar un tap al seu coll estret. No obstant això, Wrangel s'atrinxerà en Crimea on reorganitzava un nou exèrcit i hi formà un nou govern. Si ho assolí fou únicament perquè la flota anglofrancesa amplià la plaça d'armes de Crimea. El mar Negre estava per

complet a disposició de Wrangel. Però, per si soles, les naus de guerra de l'*Entente* eren suficients per a assegurar l'èxit de Wrangel. Li subministraven equips militars, armes i en part queviures. Però allò que necessitava Wrangel eren homes. D'on els rebia? En gran part, en quantitat decisiva, de Geòrgia. Fins i tot si la Geòrgia menxevic no tingués en el seu actiu un altre pecat que aquest, bastaria per a decidir la seua sort. No es pot al·legar la pressió de l'*Entente*, perquè Geòrgia, lluny de resistir la pressió, s'oferia ella mateixa anticipadament. Però, políticament, la qüestió és més simple, més clara: si la "independència" de Geòrgia significava per a aqueix país l'obligació, a la primera demanda dels turcs, dels alemanys, dels anglesos, dels francesos d'incendiar la casa de la Rússia soviètica, no som nosaltres, en tot cas, els resignats a una tal independència.

En Crimea no entraren amb Wrangel més de quinze a vint mil soldats. La mobilització de la població local no donà resultats apreciables: els homes mobilitzats no volien combatre, molts d'ells fugien a les muntanyes, on formaven destacaments "verds". En no haver-hi en Crimea més que una plaça d'armes i recursos limitats, Wrangel tenia necessitat de material humà de primera classe: oficials blancs, voluntaris, rics cosacs, enemics irreductibles del poder soviètic, que havien passat ja per l'escola de la guerra civil davall el comandament de Koltxak, de Denikin o de Iudenitx. I aquests elements d'elit, les naus de l'*Entente* els portaven de totes bandes. Però és sobretot de Geòrgia d'on arribaven, en gran nombre. Sota els cops ininterromputs de la nostra cavalleria, l'ala dreta de l'exèrcit de Denikin, en derrota, retrocedí fins al Caucas, On fou a cercar el seu restabliment al territori de la República menxevic. L'assumpte, ben entès, no es realitzava sense el compliment d'algunes formalitats d'allò que hom ha convingut en anomenar dret internacional. En qualitat de país "neutral", Geòrgia acollia les tropes blanques que s'havien refugiat al seu territori i, naturalment, les tancava en "camps de concentració". Però en qualitat de país a què els imperialistes d'Occident volien més que els fanàtics de l'Orient, Geòrgia organitzà els camps de manera que permetés als blancs arribar a Crimea sense perdre temps.

Per un acord previ amb els agents de l'*Entente* (tenim documents que ho proven), el Govern menxevic posà cura en separar d'entre els seus companys els soldats de Denikin que gaudien de bona salut i eren capaços d'empunyar les armes, i els concentrava intencionadament en Poti, a la vora del mar. Allí foren recollits pels vaixells de l'*Entente*. Però per a cobrir les aparences de neutralitat, Jordan, nou Ponç Pilat, féu lliurar als seus agents pels capitans dels vaixells anglesos i francesos rebuts on constava que els refugiats serien menats a Constantinoble. Si malgrat, en el curs de la ruta foren conduïts a Sabastopol, la culpa és exclusivament de la perfídia dels capitans. D'aquesta manera, fins a 10.000 homes seleccionats de l'exèrcit de Denikin foren transportats de Poti a

Crimea. Entre els documents trobats en Geòrgia, tenim en el nostre poder una acta instructiva de la comissió governamental per als refugiats de guerra. El comandant del camp de concentració, el general Ardkhavadse, havia enviat l'informe següent: *“En aquest moment, a continuació de la partida de Poti de l'Exèrcit Voluntari, el camp està buit”*, i baix de l'informe hom escrigué aquesta simple fórmula: *“Prendre bona nota de la comunicació”*.

En anàlogues condicions, alguns mesos més tard, 6.000 cosacs, després d'un descens frustrat, foren transportats de Gagri a Crimea. El comandant de la milícia de la regió de Gagri, el menxevic Osidse, funcionari cabaler local que no estava iniciat en els secrets del govern de Tiflis, comunicava un poc estrany al seu govern *“Arrestant els bolxevics, hem deixat, en Gagri, el camp lliure als agents de Wrangel.”*. Aquestes dues expedicions de tropes, que foren les més importants durant tota la campanya, es realitzaren al juny i a l'octubre. Però ja, des de principi d'any, l'alliberament dels soldats de Denikin internats i el seu enviament a Crimea per Batum s'efectuava regularment. Açò és el que confirmen els documents de Tiflis datats al Gener de 1920. Els reclutadors de Wrangel treballaven a plena llum. Els oficials blancs a la cerca d'ésser reclutats afluien a Geòrgia. Hi trobaven una agència blanca perfectament organitzada que els subministrava els mitjans de traslladar-se a Crimea. Totes les vegades que això era necessari, el govern georgià els ajudava amb subvencions pecuniàries.

El socialrevolucionari Txaikin, president del Comitè d'Alliberament del mar Negre (organització que dirigia la insurrecció dels camperols del lloc contra Denikin), en un document oficial dirigit al govern georgià caracteritzava així la política de Geòrgia: *“Inútil demostrar que fets com la partida del general Erdeli, anant-se lliurement de Geòrgia; l'arribada dels generals de Denikin, que arriben de Crimea per a cercar homes que s'enrolen en el seu exèrcit i als que hom no interna; la campanya de propaganda que el general Nevadovski realitza en Poti, per al reclutament de soldats; etc., constitueixen per part de Geòrgia una violació innegable de la neutralitat a favor de l'Exèrcit Voluntari, i un acte d'hostilitat envers les forces que estan en estat de guerra contra l'Exèrcit Voluntari.”* Aquest document ha estat escrit el 23 d'abril de 1920, és a dir, abans de la sortida en massa dels partidaris de Wrangel dirigits de Poti a Sabastopol. El 6 de setembre, el general Georgià Mdivani declarava, en un informe al comandant de la missió francesa, que les autoritats georgianes no sols no posaven obstacles a la sortida dels partidaris de Denikin, sinó que els prestava *“El més ampli concurs, arribant a lliurar als refugiats un subsidi que va d'un a quinze mil rubles”*. Es trobaven, en total, en Geòrgia, de vint-i-cinc a trenta mil cosacs i fins a quatre mil voluntaris de l'exèrcit de Denikin. La major part d'ells foren transportats a Crimea.

Geòrgia no es conformava només de donar homes a Wrangel. Li subministrava, a més a més, el material que li era indispensable per a fer la guerra. Després de finals de l'any 1919 fins al definitiu aixafament de Wrangel, Geòrgia expedia a aquest últim, en considerable quantitat, carbó, gasolina, benzina per a motors d'aviació, petroli i lubricants. La conclusió d'un tractat amb la Rússia soviètica, al maig de 1921, no interrompé aquest treball. Continuà tot i que d'una manera més velada, per mitjà de "particulars". El 8 de juliol, Batum, que de fet es trobava a mans d'Anglaterra, passà a mans de la Geòrgia menxevic. Però el port de Batum no continuava treballant menys per a Wrangel. La nostra missió militar, els que tenim en aquest moment els informes davant els nostres ulls ho podem testificar, informen amb la més gran exactitud sobre totes les trafiques del govern georgià. Els documents trobats després en Batum, Tiflis i Crimea confirmen enterament aquests informes, donen els noms dels vaixells, la càrrega que portaven, els noms dels homes de palla (entre els que figuren, per exemple, el cadet Paramonov). Els extractes més importants dels documents trobats estan ja publicats; els altres, ho seran pròximament.

Hom podrà objectar que Geòrgia no ha enviat en ajuda de Wrangel el seu propi exèrcit. Però Geòrgia no podia fer-ho: composada exclusivament de membres del partit, la Guàrdia Popular era poc considerable i a penes bastava per a assegurar l'ordre en l'interior. L'exèrcit nacional únicament representà, fins al final, una força fictícia: les seues unitats, mig desorganitzades, no eren políticament gens segures i no posseïen les necessàries qualitats combatives. Per això el govern menxevic no pogué fer per Wrangel allò que era incapaç de fer per la seua pròpia defensa, és a dir, posar en peu unes forces armades. No obstant això, féu tot allò que d'ell depenia. No exagerem si diem que ha estat la Geòrgia menxevic la que ha creat l'exèrcit de Wrangel. Els 30.000 oficials, sotsoficials i cosacs que foren transportats de Geòrgia a Crimea havien cremat darrere d'ells totes les seues naus i vengueren cara la seua vida en els combats. Sense ells, Wrangel s'hauria vist obligat, des de meitat de l'estiu, a evacuar Crimea. Amb ells, lluità aferrissadament fins a les acaballes de l'any i ens assestà alguns cops forts. La liquidació del front de Wrangel exigí grans sacrificis. Sobre el llarg sector que acabava en l'estret istme de Perekop, milers de joves obrers i camperols caigueren en lluita contra la reacció. Sense Geòrgia, Wrangel no hauria tingut exèrcit. Sense Wrangel, Polònia potser que no s'hagués atrevit a atacar-nos. I si Polònia no ens hagués atacat, no ens haguérem vist obligats a dividir les nostres forces, i la pau de Riga hauria estat totalment una altra: en tot cas, no hauria donat milions de camperols ucraïnesos i russos blancs als senyors polonesos. Per als menxevics georgians, Crimea fou l'anella que els lligà als imperialistes d'Occident contra els "fanàtics de l'Orient". Aqueix anella ens costà milions de vides humanes. Fou amb aqueixes vides amb què el govern de Jordan comprà el reconeixement jurídic de la independència de la seua república. A judici nostre, comprà ben car aqueix fem.

En el sud-oest, la Federació Soviètica, durant l'any 1920, colpejà amb el puny dret en l'oest, el seu enemic principal, la Polònia burgesa; amb el puny esquerre, en el sud, Wrangel. Coneixent tots els fets que acabem d'exposar, ¿potser la Federació Soviètica no estava en el seu dret de colpejar amb el taló i d'aixafar el cap als menxevics? Potser no era un acte de defensa revolucionària legítim? ¿El dret dels pobles a disposar d'ells mateixos equival al dret de perjudicar impunement els seus veïns? Si, durant l'any 1920, la Rússia soviètica no ha colpejat la Geòrgia menxevic, no ha estat perquè dubtés del seu dret a trencar les dents a aquest enemic venjatiu, implacable, pèrfid; ha estat perquè la conjuntura política no s'ho permetia. No volguérem facilitar la tasca a Millerand, Churchill i Pilsudski, que cercaven arrossegar a la guerra contra nosaltres els estats limítrofs de Rússia. Ens esforçàvem per demostrar a aqueixos estats que, sota certes condicions, podrien viure tranquils sense cap temor, a la vora de la República soviètica. Per a amansir les petites repúbliques dirigides per petitburgesos de closca dura, moltes vegades, durant aquests darrers anys, hem fet concessions sense precedents, hem passat per monstruosos compromisos. Prenguem un exemple recent: ¿l'aventura de la burgesia finlandesa en Carèlia no ens donava ple dret a envair Finlàndia? Si no ho hem fet no ha estat per raons jurídiques formals (perquè nosaltres teníem i encara tenim la legalitat de la nostra banda); no ho férem perquè l'essència mateixa de la nostra política consisteix en no recórrer a la força armada fins que hem exhaurit altres mitjans.

VI EL DESENLLAÇ

Alhora que li subministrava a Wrangel homes i material, la Geòrgia de l'any 1920 era, al seu torn, un niu de conspiració dels guàrdies blancs russos i particularment dels guàrdies blancs caucasiàns de diferents tendències. Servia d'intermediària entre Petliura, Ucraïna, Kuban i Dagestan, així com amb els reaccionaris de la muntanya. Després de la seua derrota, els blancs hi trobaren asil, hi organitzaren els seus Estats Majors i desenrotllaren les seues activitats. Des de Geòrgia dirigien els destacaments d'insurrectes sobre el territori en poder soviètic per les rutes següents: 1) Sukhum-Kalecol Marutx i les fonts del Kuban i de la Laba; 2) Sukhum-Kale-Gagri; Adler-Krasnaya Poliana; el pas d'Aitxka-fonts de la Laba; 3) Kutais-Onini Naltxik.

Es movien si fa o no fa en secret, de manera que cobrien les aparences diplomàticament; no obstant això, la Policia Especial georgiana estava perfectament al corrent dels seus manejos. *“Durant la meua estada en Geòrgia*

[escrivia el 12 de novembre de 1920 a la Policia Especial un tinent guàrdia blanc] *no faré absolutament res que siga susceptible de provocar disgusts amb la missió soviètica, ja que el meu treball el efectuaré més clandestinament que abans. Si hom m'exigeix fiadors, puc presentar diversos entre els homes de l'estat georgià*". Aquest document junt amb molts més, foren trobats als arxius menxevics per la comissió de la Internacional Comunista. Les organitzacions dels conspiradors estan en estreta connivència amb les missions de l'Entente i en particular amb les seccions del contraespionatge d'aquestes últimes. Si Henderson n'hagués tingut el menor dubte, hauria pogut informar-se als arxius del contraespionatge britànic. Nosaltres suposem que el seu entusiasme patriòtic li facilitava l'accés a aqueix santuari.

Batum era en aqueixa època el centre més important d'intrigues i complots de l'Entente i els seus vassalls. Al juliol de 1920, Anglaterra lliurà Batum a mans de la Geòrgia menxevic, que per tal de guanyar-se la simpatia de la població d'Adkhar hagué de fer ús immediat de l'artilleria. S'evacuà Batum, prèvia destrucció de les seues defenses marítimes; així, el comandament britànic testimoniava la seua completa confiança en les intencions de Wrangel. La derrota patida per aquest canvià totalment la situació. Els generals i els diplomàtics de l'Entente coneixien molt bé les relacions entre Geòrgia, Wrangel i les repúbliques soviètiques, per a no albergar cap dubte sobre la situació desesperada en què es trobaven els menxevics georgians. Cal pensar que aquests últims feren escoltar la seua veu per a reclamar "garanties". En les altes esferes dirigents angleses, novament hom considerà la possibilitat d'una altra ocupació de Batum, sota forma d'arrendament, creant-hi un port franc o una altra classe de martingala que en els mitjans diplomàtics existeixen en gran quantitat, com a claus falses tenen els lladregots. La gran premsa georgiana es referia a l'ocupació projectada amb satisfacció manifesta, sense aparençar inquietud. Es tractava, sens dubte, de la creació d'un nou front contra nosaltres. Nosaltres declararem que consideràriem l'ocupació de Batum pels anglesos com una obertura per a les hostilitats.

En aquesta època, si fa o no fa, la protectora titular dels febles, la França de M. Millerand, s'interessa particularment per la sort d'una Geòrgia independent. Nouvingut a Geòrgia, el "Comissari General de la Transcaucàsia" senyor Abel Chevalley, immediatament declarà a través l'agència telegràfica georgiana: *"Els francesos estimen amb amor fratern Geòrgia. Em sent feliç de declarar-ho públicament. Els interessos de França concorden enterament amb els de Geòrgia..."* Els interessos de França, que havia assetjat Rússia amb el bloqueig de la fam i llençat sobre ella una gossada de generals tsaristes, "concordaven enterament" amb els interessos de la Geòrgia democràtica! Arran d'amplis discursos lírics i badocs sobre el gran afecte dels francesos pels georgians, el senyor Chevalley, certament, com és propi a tot bon representant de la Tercera

República, explicà que “*els estats del món sencer tenien necessitat en aquest moment de matèries primeres i de productes prefabricats; Geòrgia és la via més important entre l’orient i l’occident*”. Amb d’altres paraules, allò que atreia els amics de M. Millerand no era només el seu amor a Geòrgia, sinó també l’olor del petroli de Bakú.

Poc després d’arribar M. Chevalley, l’almirall francès Dumenil desembarcà en Geòrgia. El seu afecte envers els compatriotes de Noe Jordan no desmereixia en res al del seu col·lega el diplomàtic. L’almirall declarà que França, “*no reconeixeria l’apropiació indeguda de la propietat aliena*” (qui ho hauria cregut!). Ell, Dumenil, mentre es trobara en territori de Geòrgia “independent”, no permetria al govern soviètic apoderar-se dels vaixells russos que es trobaven al port georgià i que estaven destinats a ésser lliurats a Wrangel o als seus possibles successors. Els camins pels quals triomfa el dret són a vegades realment impenetrables!

La col·laboració dels representants de la democràcia francesa amb els demòcrates de Geòrgia oferí un desenrotllament extraordinari. El torpediner francès *Saquiart* bombardejà i cremà la goleta russa *Leínat*. Amb el concurs dels agents de la Policia Especial georgiana, el contraespionatge francès atacà el correu diplomàtic dels soviets i el desvalisà. Els torpediners francesos protegiren la partida per a Constantinoble del vaixell rus *Printsip*, ancorat al port georgià. L’organització de les insurreccions en les repúbliques soviètiques i a les regions veïnes de Rússia es redoblà en intensitat. La quantitat d’armaments portats des de Geòrgia a aqueixes regions augmentà sensiblement. El bloqueig de la fam en Armènia, que ja en aquella època havia adoptat el règim soviètic, prosseguia. Però Batum no fou ocupat. Possiblement aleshores Lloyd George renuncià a la idea d’un nou front.

També és possible que l’amor que sentien els francesos per Geòrgia hauria impedit als anglesos manifestar el mateix sentiment. La nostra declaració relacionada amb Batum no mancà de resultat. En haver pagat, a l’últim moment, els serveis de Geòrgia amb aqueixa lletra creditícia i fictícia que constituïa el reconeixement *de jure* de l’estat georgià, l’*Entente* decidí que no s’havia de construir res sobre l’inestable fonament de la Geòrgia menxevic. Després de la lluita aferrissada que ens havien oposat, els menxevics georgians estaven persuadits, a la primavera de 1920, que les nostres tropes aconseguirien la seua victòria sobre Denikin, arribarien en marxes forçades fins a Tiflis i Batum i escombrarien com un bri de palla la democràcia menxevic... Però nosaltres, que del colp d’estat a Geòrgia no esperàvem cap conseqüència revolucionària important, estàvem preparats per a tolerar al nostre costat aquesta democràcia menxevic, amb la condició que consentís formar amb nosaltres un front comú contra la contrarevolució russa i l’imperialisme europeu.

Però la nostra actitud, dictada per consideracions polítiques, fou interpretada en Tiflis com un signe de debilitat. Els nostres amics de Tiflis ens escrivien que per a començar, els dirigents menxevics no assolien comprendre els motius de la nostra passivitat: ells s'adonaven perfectament que haguérem pogut ocupar Geòrgia sense més pèrdua de temps. Aviat s'imaginaren l'explicació més fantasiadora: segons els semblava, Anglaterra no consentia a entaular converses amb nosaltres, a menys que ens comprometérem a no intervenir per a res a Geòrgia. Tot i això, la por del primer moment aviat esdevingué insolència per part dels menxevics, que tractaven de provocar-nos de totes maneres. Després dels nostres revessos al front polonès i dels nostres problemes al front de Wrangel, Geòrgia es posa obertament de banda dels nostres enemics. Sense capacitat revolucionària, sense grandesa de mires, sense cap perspectiva, aqueixa miserable democràcia petitburguesa que anteriorment s'inclinava vilment davant els Hohenzollern, ara se sentien presta a inclinar-se davant Wilson, que encara recolzava Wrangel, sabien que en el moment crític l'abandonaria i que tot i que signà un acord amb la Rússia soviètica, això no tenia un altre fi que enganyar-la. La Geòrgia menxevic covarda i espantada, finalment es trobava embolicada en l'ordit de les seues pròpies maquinacions; ella mateixa havia pronunciat la seua pena de mort.

Malgrat que teníem complet dret, no consideràvem, com hem explicat abans, que fóra del nostre interès polític liquidar per la força de les nostres armes la Geòrgia menxevic. Sobretot, si sabíem perfectament que, en fer-ho, els polítics menxevics posarien el crit al cel en tots els idiomes de les democràcies civilitzades. Aqueixes gents no eren els obrers de Rostov, Novotxerkask o d'Ekaterinodar, que els partidaris de Denikin, recolzats en la "neutralitat" amistosa i l'ajuda afectiva dels menxevics georgians, massacraven per centenars i milers i perien a la foscor sense que ningú d'Europa en tingués notícia. Els polítics menxevics georgians eren intel·lectuals, antics estudiants d'universitats europees, generosos amfitrions de Renan, Vandervelde i Rantski. ¿Era difícil predir que aconseguirien mobilitzar les simpaties dels òrgans de la societat democràtica, del liberalisme i dels reaccionaris? Estava clar que tots els politicastes que s'havien deshonrat en protegir la carnisseria imperialista, que els traïdors i derrotistes del socialisme oficial es farien ressò dels laments dels seus correligionaris georgians, clamarien d'indignació per a demostrar el seu afecte a la justícia i les seues lleialtats a l'ideal democràtic. Sobretot si no els ocasionava cap despesa. Coneixíem massa bé els menxevics per a posar en dubte que no deixarien escapar una ocasió tan propícia per a adoptar resolucions, llençar manifestos, declaracions, redactar memoràndums i articles i pronunciar discursos grandiloqüents i patètics amb l'aprovació de la burgesia i el suport dels seus governs. Si no haguérem tingut altres raons, només aquesta, és a dir, no donar un còmode pretext a la democràcia internacional per a fer

marxa enrere, açò hauria estat suficient per a decidir-nos a no tocar els caps menxevics de la contrarevolució al seu refugi georgià. Volíem un acord. Proposàrem als menxevics una acció conjunta contra Denikin. Refusaren. Concloguérem amb ells un acord que els produïa menys menyscabament a la seua independència que el protectorat de l'*Entente*. Insistírem sobre l'execució del tractat; en una sèrie de notes i protestes, denunciàrem la conducta hostil envers nosaltres dels menxevics georgians. Pressionant sobre les masses treballadores de la mateixa Geòrgia, ens esforçàrem en mantenir en aqueix país un veí susceptible d'esdevenir per a nosaltres en un intermediari avantatjós entre la Federació Soviètica i l'Occident capitalista. En aqueix sentit s'orientava tota la nostra política envers Geòrgia. Però els menxevics no podien fer marxa enrere. Estudiant la documentada història de les nostres relacions amb el govern dels menxevics, m'he estranyat moltes vegades de la nostra longanimitat i rendí al mateix temps justícia a aqueixa gegantina maquinació burgesa de falsificació i mentida per mitjà de la qual el colp d'estat soviètic, inevitable a Geòrgia, era representat com una agressió del llop roí soviètic contra la pobra Caputxeta Roja menxevic. Oh poetes de la Borsa, faulistes de la diplomàcia, mitòlegs de la gran premsa, o canalles a sou del Capital!

Amb la perspicàcia que el caracteritza, Kautsky descobreix la mecànica diabòlica del colp d'estat bolxevic a Geòrgia: la insurrecció no començà en Tiflis, com hauria estat lògic si l'haguessen iniciat les masses obreres, sinó en els confins del país, en el veïnat de les tropes soviètiques, i es desenrotllà de la perifèria cap a l'interior. ¿No està per això clar que el règim menxevic caigués víctima d'una agressió propugnada des de l'exterior? Aquestes consideracions farien honor a un jutge d'instrucció. Però no hi agreguen res a la comprensió dels esdeveniments històrics.

La revolució soviètica s'havia iniciat als centres de Petrograd i de Moscou, i s'hi havia estès a tot l'imperi dels tsars. La revolució en aquella època no tenia exèrcit. Els seus propagandistes eren destacaments d'obrers armats precipitadament. Penetraven quasi sense trobar resistència a les regions més endarrerides, i sostinguts per la simpatia il·limitada dels treballadors instauraven el poder soviètic. Quan la reacció, personificada per la burgesia i els grans hisendats, s'havien apoderat, com en el Don i en Kuban, del centre de la població, la insurrecció anava de la perifèria al centre, generalment amb el suport efectiu d'agitadors i militants arribats de les capitals.

No obstant això, la contrarevolució, gràcies a l'ajuda que havia rebut de l'exterior, assolí recuperar posicions als llocs més endarrerits del territori rus, i hi atrinxerar-se; així succeí en el Don, en el Kuban, en el Caucas, a la regió del Volga, a Sibèria, al litoral del mar Blanc i fins i tot en Ucraïna. Alhora que la contrarevolució, la revolució formava el seu exèrcit. A poc a poc foren batalles

preparades, campanyes militars organitzades les que decidiren el destí de les fronteres de la revolució soviètica. Però com els exèrcits en pugna no venien de l'“exterior”, sinó que havien estat formats per soldats que lluitaven a mort uns contra altres sobre tota l'extensió de l'imperi dels tsars, així, doncs, era la lluita de classes la que s'expressava d'aqueixa forma en l'argot de les operacions militars. La contrarevolució també és cert que en gran part estava sostinguda per una força militar que venia de l'exterior. Però això no fa més que confirmar la nostra tesi. Sense Sant Petersburg, Moscou, la Regió Ivano-Voznessensk, la conca del Donetz, els Urals, no hauríem fet la revolució. Per si mateixa la regió del Don no hauria mai instaurat el poder soviètic. Un poble de la regió de Moscou tampoc ho hauria fet. Però tal com l'aldea del govern de Moscou, la *stanitza* del Kuban i l'estepa transvolguiana formaven part des de llarg temps d'un complex administratiu i econòmic únic i entraren amb ell en el remolí de la revolució caigueren naturalment sota la direcció revolucionària de la ciutat i del proletariat industrial. No fou el cas d'un plebiscit en cada punt de Rússia, sinó l'hegemonia indubtable de l'avantguarda proletària en tot el país la que assegurà l'ampliació i la victòria de la revolució. Amb el suport de les forces armades de l'exterior, algunes regions dels confins de Rússia assoliren no sols alliberar-se del remolí de la revolució, sinó mantenir, durant llarg temps, el règim burgès. Les “democràcies” de Finlàndia, Estoniana, Letònia, Lituània, així com de Polònia deuen la seua existència a la força militar estrangera, que durant el període crític de la seua formació prestà el seu suport a la burgesia i aixafà el proletariat. En aqueixos països limítrofs amb l'Occident capitalista, la correlació de les forces fou alterada per la introducció d'un element exterior: la força militar estrangera, mitjançant la qual la burgesia, per mitjà de massacres, empresonaments i deportacions delmà el millor del proletariat. Només d'aquesta manera la democràcia pogué establir un equilibri temporal sobre bases burgeses. ¿Per què les caritatives ànimes de la II Internacional no recolzaren un programa que inclogués: en primer lloc, la retirada dels exèrcits burgesos formats a Finlàndia, Estoniana, Lituània, etc., amb el suport de les forces exteriors, en segon lloc, l'alliberament de tots els presoners i l'annistia per a tots els exiliats (és impossible, malauradament, ressuscitar els morts) i, finalment, un referèndum?

La situació de la Transcaucàsia era diferent. Entre ella i els altres centres de la revolució s'estenia la *Vendée* cosaca. Sense la Rússia soviètica, la peita burgesia democràtica de Transcaucàsia hauria estat immediatament desfeta per Dekinin. Sense els guàrdies blancs del Don i del Kuban, hauria estat immediatament absorbida per la Revolució soviètica. Vivia i s'alimentava de l'aferrissada guerra civil que desbastava Rússia i de la força militar estrangera instal·lada en el TransCaucas. En el moment que la guerra civil acabà amb la victòria de la República soviètica, l'enfonsament del règim petitburgès a Transcaucàsia fou inevitable.

Al febrer de 1918, Jordan deplorava que les tendències bolxevics haguessen penetrat als camps i a les ciutats i arribat fins i tot als obrers menxevics. Les insurreccions camperoles es succeïen sense interrupció en Geòrgia. Mentre que en la Rússia soviètica, fins a la insurrecció dels txecoslovacs (maig de 1918) dirigida pels socialrevolucionaris i els menxevics, els periòdics menxevics apareixien lliurement en Geòrgia, per contra, el Partit Comunista havia estat reduït a la clandestinitat des de principis de febrer. Tot i que els treballadors de la Transcaucàsia, separats de la Rússia soviètica, estiguessen permanentment atemorits per la presència de tropes estrangeres, les insurreccions revolucionàries ocuparen al si de Geòrgia un lloc força més important que la dels blancs al territori soviètic. L'aparell d'opressió del govern de Geòrgia fou sense comparació molt major que el de la Rússia soviètica.

La nostra victòria sobre Denikin, i tot seguit sobre la poderosa *Entente*, produí una forta impressió sobre les masses populars de la Transcaucàsia.

Quan les tropes soviètiques s'aproparen a les fronteres d'Azerbaidjan i de Geòrgia, les masses treballadores d'aqueixes repúbliques, sempre germanes dels treballadors russos, foren afectades per una gran efervescència revolucionària. El seu estat d'esperit pot hom comparar-lo amb aquell de les masses populars de Prússia Oriental i fins a un cert punt en tota Alemanya, arran de la nostra ofensiva sobre Varsòvia, quan l'esquerra de l'Exèrcit Roig arribava a les fronteres d'Alemanya. Però aleshores ens trobàvem davant d'un fet efímer, mentre que la derrota dels exèrcits de Denikin, als ulls de l'*Entente*, tenia un caràcter decisiu; també les masses treballadores d'Azerbaidjan, Armènia i Geòrgia no dubtaven que el govern soviètic es recolzava sobre bases fermes i que el seu domini seria indestructible.

En Azerbaidjan, la revolució soviètica es portà a terme gairebé automàticament tot just que les nostres tropes s'aproparen a les seues fronteres; el partit dirigent dels *mosavats*, compost de burgesos i de grans terratinents, no tenia les mateixes tradicions ni tanta influència com els menxevics georgians. Bakú, a Azerbaidjan, era una base molt més important que no Tiflis a Geòrgia: era una antiga ciutadella del bolxevisme. Els guerrillers dels *mosavats* s'hi escaparen, abandonant quasi sense resistir el poder als comunistes de Bakú. L'actitud dels *datxnaks* armenis fou, si fa o no fa, igualment d'indigna. En Geòrgia, els esdeveniments es desenvoluparen més metòdicament. Les tendències bolxevics que fins al moment s'havien ocultat, començaren a manifestar-se obertament. El Partit Comunista féu ràpids progressos en poc de temps, assolí conquerir les simpaties dels treballadors. El periòdic dels socialistes federals georgians, el *Sakartvelo*, escrivia el 7 de desembre de 1920. “*La força dels comunistes a Geòrgia fa uns mesos era diferent que l'actual. Llavors Geòrgia no estava*

encerclada pels bolxevics. Teníem per veïns estats nacionals independents. La nostra situació econòmica i financera era incomparablement millor que avui. Però la situació ha canviat i aquest canvi s'ha produït en benefici dels bolxevics. En aquest moment el partit bolxevic té les seues organitzacions a Geòrgia. En alguns centres obrers, com, per exemple, al sindicat d'obriers impressors, disposa d'una majoria. En suma, l'activitat dels bolxevics ha augmentat considerablement. A l'interior, el creixement de les forces bolxevics; a l'exterior, el seu domini il·limitat. Aquesta és la situació en què es troba Geòrgia." Reflectint realment aquesta situació, les queixes d'un òrgan que ens era totalment hostil tenen per a nosaltres una enorme importància: constitueixen una refutació categòrica de Kautsky, que en afirmar la "sencera llibertat" concedida als comunistes i alhora la seua completa importància, s'hi basa per a presentar la revolució soviètica en Geòrgia com a resultat de la violència i de la força exterior. Les paraules del periòdic nacionalista: "a l'interior, el creixement de les forces bolxevics; a l'exterior, el seu domini" són la fórmula exacta del colp d'estat soviètic que es produiria.

En pressentir la seua situació desesperada, els menxevics georgians s'entossudiren pel camí d'una oberta reacció. El brutal rebuig del govern de Jordan a aliar-se a Rússia contra Denikin provocà el descrèdit dels menxevics davant les masses. Les sistemàtiques infraccions comeses contra el tractat signat amb la Rússia soviètica, infraccions que tinguérem cura en denunciar, obtingueren un efecte anàleg. En estimar la impossibilitat d'existir pels seus propis mitjans, en tant que el poder soviètic havia triomfat en tot el sud-est de l'antic imperi dels tsars, els menxevics feren desesperades temptatives per a ajudar Wrangel i obtenir el suport de les forces de l'Entente. Però tot fou en va. A Crimea, no sols fou la sort de Wrangel la que s'hi decidí, sinó també la de la Geòrgia menxevic. Els nostres efectius en el Caucas es veieren incrementats a la tardor de 1920, quan Wrangel es dirigia al Kuban, i quan hom no parlava més que de l'ocupació de Batum. Aquesta concentració de les nostres tropes revestia un caràcter purament defensiu. La liquidació del front de Wrangel i l'armistici amb Polònia reforçaren les forces soviètiques en Geòrgia. La presència dels regiments russos a les seues fronteres significava que ja no hi havia lloc per a témer una intervenció estrangera en cas de revolució soviètica. No era per a desallotjar els menxevics que es necessitaven soldats russos, sinó per a prevenir qualsevol temptativa de desembarcament de tropes enviades des de Constantinoble per Anglaterra, França o Wrangel per a sufocar la revolució soviètica. Els propis menxevics, amb la seua Guàrdia Popular pretoriana i el seu exèrcit fictici, oposaren una resistència insignificant. Havent-se iniciat a primers del mes de febrer, a meitat de març la revolució soviètica havia acabat a tot arreu del país.

No tenim la menor intenció de dissimular o menyscabar la importància del paper exercit per l'exèrcit soviètic en les victòries dels soviets en el Caucas. Al febrer de 1921, aquest exèrcit donà un suport eficaç a la revolució, tot i que força menor que el que havien subministrat, durant tres anys, als menxevics els exèrcits turcs, alemanys, anglesos, sense oblidar els guàrdies blancs russos. Si el Comitè Revolucionari que dirigia la insurrecció no engegà les seues operacions en Tiflis, centre de la Guàrdia Popular menxevic, sinó a les fronteres, on podia sostenir-se junt amb l'Exèrcit Roig i reagrupar les seues forces, això només indica que hom tenia un fi sentit polític, cosa que no pot dir-se de Kautsky, que després de tot inventa en la revolució georgiana una tàctica diferent de la que obtingué la victòria. Que Kautsky serve per a si la seua estratègia! Nosaltres volem instruir-nos i aprendre a vèncer de l'enemic. Els apòstols de la II Internacional, per contra, ensenyen l'art d'ésser vençuts.

Allò que finalment ocorregué fou allò que, inevitablement, havia d'ocórrer. La història de les relacions entre Geòrgia i la Rússia soviètica sols és un capítol de la història del bloqueig contra Rússia, de les intervencions militars, de l'or francès, de l'esquadra anglesa, dels quatre fronts que devoraren l'elit obrera. La Geòrgia, tal com ens la presenten els caps menxevics, no existí mai; mai existí una Geòrgia democràtica, pacífica, autònoma i neutral. Geòrgia fou una plaça d'armes de la guerra de classes panrussa. Aquesta plaça està ara a mans del proletariat victoriós.

I després que els dirigents menxevics de Geòrgia ajudaren a la matança, a penjar i fer morir de fred desenes de milers de soldats rojos, milers de comunistes, i produir-nos ferides que trigaren anys en cicatritzar-se; després que, tanmateix totes aqueixes pèrdues i sacrificis, sortim vencedors de la lluita; després que les masses treballadores de Geòrgia, amb el nostre suport, es desembarassaren dels seus dirigents en Batum, aquests tenen la gosadia de venir a proposar-nos considerar tot açò nul i que iniciarem novament el joc. Els menxevics que es comprometeren amb els oficials russos, turcs, prussians i britànics, amb MacDonald, Kautsky, Mrs. Snowden i d'altres comares de la II Internacional, intentaran refer una nova virginitat democràtica, després de la qual, amb l'ajuda de la flota britànica, els subsidis dels reis del petroli i del manganès, els aplaudiments del *Times* i la benedicció del papa, la Geòrgia menxevic, el país més democràtic, més lliure, més neutral del món, serà restaurat en el seu primera esplendor.

VII

LA GIRONDA GEORGIANA, TIPUS POLÍTIC

En la història del menxevisme rus, Geòrgia exercí un paper d'allò més important. És a Geòrgia on el menxevisme palesà la forma més evident, la més marcada de l'adaptació del marxisme a les necessitats la classe intel·lectual, en un poble endarreridíssim que en el seu desenvolupament es trobava encara en un període precapitalista. La indústria era quasi inexistent; la burgesia nacional, en el vertader sentit de la paraula, no existia. El capital comercial es trobava gairebé enterament a mans dels armenis. La cultura intel·lectual era del patrimoni dels grans terratinents, nobles majoritàriament. El capitalisme, que començava a penetrar en la vida nacional, no havia creat la seua pròpia cultura, però havia engendrat necessitats que la noblesa georgiana, l'únic haver de la qual consistia en vinyes i en ramats de corders, no podia satisfer.

El descontentament contra l'administració russa i el tsarisme s'aliava a l'odi contra el capitalisme, que estava representat pels mercaders i usurers armenis. La incertesa del demà i el desig de trobar una solució a aquest estat de coses, portaren la nova generació d'intel·lectuals, nobles i petitburgesos, a adherir-se a la ideologia democràtica i a cercar el suport dels treballadors. Però, en aquella època (finals del passat segle), el programa de la democràcia política, en la seua antiga forma jacobina o "manchesteriana", havia estat superada feia llarg temps per la marxa de l'evolució històrica, i en les consciències de les masses oprimides d'Europa s'havia cedit el pas a diferents teories socialistes, que al seu torn anaven perdent terreny davant el marxisme. Les aspiracions de la noblesa dels camps i de les ciutats de participar en més àmplies activitats als camps literari, polític i d'altres, es manifestaven en una forma d'aversion envejosa envers el capitalisme; els primers moviments dels artesans i dels obrers industrials, encara poc nombrosos, que despertaven a la vida política; el descontentament emmudit de l'oprimida classe camperola, trobaren la seua expressió en l'adaptació menxevic del marxisme, la qual, simultàniament, s'orientava a reconèixer el caràcter inevitable del desenvolupament capitalista, revivia i exalçava les idees de la democràcia política ja desacreditades a Occident i anunciava per a un futur indeterminat i llunyà la dominació de la classe obrera, que havia de sorgir orgànicament i sense dolor de la democràcia.

D'origen noble, però petitburgesos en el seu esperit i la seua forma de vida, amb un fals passaport de marxistes a la butxaca, així eren els caps menxevics georgians quan ingressaren en la política revolucionària. Meridionals impressionables i flexibles, esdevingueren en molts casos en caps dels estudiants i del moviment democràtic; la presó, la deportació i el tribunal de la

Duma de l'Imperi consolidaren la seua autoritat política i assoliren en Geòrgia una certa reputació.

La inconsistència petitburguesa del menxevisme, i en particular de la seua fracció georgiana, es deixava veure cada vegada més clarament a mesura que la revolució s'estenia i que les seues tasques interiors i internacionals eren més complicades. La covardia política és un dels trets del menxevisme; però la revolució no admet covardies. En els grans esdeveniments, un menxevic té poc que fer. Aqueix tret del seu caràcter s'explica pel temor del petit burgès davant el gran, de l'intel·lectual davant un general, del simple advocat davant un diplomàtic, del provincià vanitós i desconfiat davant un francès o un anglès. La covardia davant els representants titulats del capital, té com contrapart l'altivesa davant els obrers. En l'odi que Tseretelli sent envers la Rússia soviètica, es descobreix la rebel·lió contra l'intent de l'obrer d'iniciar la tasca que només ell, el petit burgès instruït, es creu capacitat per a realitzar, i així i tot, amb el consentiment del gran burgès.

Quan Txekenkeli o Gueguetxkori parlen del bolxevisme, empen el llenguatge dels carreters de Tiflis i més encara, dels de tota Europa. Però quan "conversen" amb el general tsarista Alexeiev, o amb el general alemany von Kress, o amb el general anglès Walker, s'esforcen en imitar la noblesa del llenguatge dels màitres d'hotel suïssos. Però sobretot als qui temen és als generals. Els ofereixen garanties, tracten de convèncer-los, els expliquen amb deferències que el socialisme georgià és totalment diferent de les altres formes de socialisme, les quals no persegueixen un altre fi que la destrucció i el desordre, mentre que, per contra, el seu socialisme, el d'ells, és una garantia per a l'ordre. L'experiència política fa més cínic als petitburgesos, no els ensenya res però.

Hem presentat anteriorment, abans els nostres lectors, el diari de Dsugheli i hi hem vist com es presenta a si mateix com un cavaller del menxevisme. Crema els pobles a propòsit, i en un estil de col·legial depravat, expressa en el seu diari la seua admiració per la bellesa de l'incendi i la seua afinitat amb Neró. Els menxevics, que no callen els fets de la guerra civil i les rigoroses mesures que empen per a sotmetre els seus enemics, imposen sense cap dubte a aquest repugnant farsant. Com els seus mestres, Dsugheli és absolutament incapaç de comprendre que, darrere d'aquesta política oberta i intrèpida de violència revolucionària, es té la consciència d'un dret històric, d'una missió revolucionària, consciència que no té res a veure amb el cinisme desvergonyat d'un dèspota "democràtic" provincià incendiari de pobles, que es complau davant l'espill per a convèncer-se del seu semblat amb el degenerat romà que cenyia la seua front amb la corona imperial.

Dsugheli no és una excepció; ens ho prova millor que res el prefaci singularment elogiós escrit per al seu llibre pel ministre d'Assumptes Exteriors, Gueguetxkori. Seguint Jordan, el ministre de l'Interior, Ramitxvili, referint-se a Marx, proclamava amb èmfasi el dret de la democràcia al terror implacable. De Neró a Marx... La farsa d'aqueixos burgesos provincians, el seu procedir superficial, la seua imitació simiesca són el testimoni acusador de la seua nul·litat i del buit del seu esperit. En haver comprovat ells mateixos la completa impotència de la Geòrgia "independent", obligats, arran de l'enfonsament d'Alemanya, a cercar la protecció de l'*Entente*, els menxevics dissimularen amb més afany la seua Policia Especial que, en compte d'usar la màscara model Dsugheli-Neró, es revestí de la màscara Jordan-Tseretelli-Gladstone, per a imitar aqueix orador famós, enamorat dels mateixos objectius adornats amb sabor liberal.

Els menxevics georgians, sobretot en la seua època de joventut, necessitaven un marxisme adulterat, fet a mesura per a justificar la seua forma d'ésser essencialment burgesa. La seua covardia política, la seua fraseologia democràtica, conjunt patètic de llocs comuns, la seua instintiva repulsa envers allò exacte, acabat, decidit en el domini de les idees, la seua veneració plena d'enveja per les formes externes de la civilització burgesa produeixen en la seua amalgama un tipus diametralment oposat al model marxista. En tant Tseretelli tracta de la "democràcia internacional", siga a Sant Petersburg, en Tiflis o a París, és impossible saber si parla de la mítica "família dels pobles", de la Internacional o més aïna de l'*Entente*. Al capdavant, és sempre a aquesta última a què es dirigeix, però expressant-se de tal forma que hom pot creure que tracta igualment del proletariat mundial. Les seues idees diluïdes, els seus conceptes amorfs ajuden a crear aqueixa confusió. Quan Jordan, el cap del clan, parla de la solidaritat internacional, al·lega en suport de la seua argumentació l'hospitalitat dels reis de Geòrgia. "*L'esdevenidor de la Internacional i de la Societat de les Nacions està assegurat*", Anuncia Txekenkeli a la seua tornada d'Europa. Prejudicis nacionals i molles del socialisme; Marx i Wilson; arravataments purament literaris i estretor burgesa; *pathos* i bufonada; la Internacional i la Societat de les Nacions; una certa dosi de sinceritat, molt xarlatanisme, i sobretot, beata satisfacció d'un apotecari de província; tot això forma la mixtura de l'ànima d'un menxevic georgià.

Els menxevics georgians aclamaren amb entusiasme els catorze punts de Wilson. Ovacionaren la creació de la Societat de les Nacions. Anteriorment havien ovacionat l'entrada de les tropes del kàiser en Geòrgia. Aviat clamarien per la seua partida. Ovacionaren l'arribada de les tropes angleses. Ovacionaren l'amistosa declaració de l'almirall francès.

Ovacionaren, per què no?, Kautsky, Vandervelde, Mrs. Snowden i fins són capaços d'aclamar l'arquebisbe de Canterbury, si aquest vol "descarar-se" amb algunes malediccions envers els bolxevics. D'aquesta manera aqueixos senyors volen demostrar que són els vertaders fills de la "civilització europea".

El memoràndum presentat per la delegació georgiana a la Societat de les nacions en Ginebra ens revela, d'una forma sorprenent, l'essència del menxevisme georgià.

“Col·locat davall la bandera de la democràcia occidental [s’hi diu en la conclusió del memoràndum], el poble Georgià sent naturalment una exclusiva simpatia envers la idea de la formació d’un sistema polític que, conseqüència directa de la guerra, servisca al mateix temps per a paralitzar les possibilitats de guerres en el futur. La Societat de les Nacions, que encarna aquest sistema, representa per la fecunditat dels seus resultats l’adquisició més notable de la humanitat en el seu camí vers la unitat del futur. Pregant ésser admès al si de la Societat de les Nacions [...] el govern georgià estima que els mateixos principis cridats a regular la via internacional dirigida d’ara en avant cap a la solidaritat i la col·laboració, exigeixen l’admissió en la família dels pobles lliures d’Europa d’aquest antic poble que fou en altres temps l’avantguarda del cristianisme en Orient i que s’ha convertit ara en l’avantguarda de la democràcia, del poble que només aspira al treball lliure, aferrat a la seua casa, que és la seua heretat legítima i incontestable.”

Després d’açò no hi ha més que dir. Heus aquí un document clàssic de la baixesa. Pot servir de criteri absolut: el socialista al qual aquest memoràndum no li causa fàstic ha d’ésser exclòs ignominiosament del moviment obrer.

La conclusió principal que Kautsky extrau del seu estudi sobre Geòrgia és que, al contrari de Rússia, amb les seues fraccions, les seues divisions i les seues lluites internes, contràriament a aqueix món culpable (que en aqueix sentit no val més que Rússia), és a les muntanyes de Geòrgia on únicament ha trobat el regne del marxisme vertader, del marxisme autèntic. No obstant això, Kautsky no oculta que a Geòrgia no hi ha ni petita ni gran indústria i, en conseqüència, no hi ha el proletariat en el sentit actual de la paraula. La gran massa dels diputats menxevics de l’Assemblea Constitucional georgiana estava constituïda per professors, metges i empleats. La massa electoral estava constituïda pels camperols. No obstant això, Kautsky no s’esforça en explicar aquest prodigi històric, ell, que conjuntament amb tots els menxevics ens acusa de presentar el costat inculte de Rússia com a superioritat, descobreix el model ideal de la socialdemocràcia al racó més endarrerit de l’antiga Rússia. En realitat, si el “marxisme” a Geòrgia no conegué les divisions i una lluita de fraccions més intensa que en altres països menys afavorits, açò únicament prova que el medi

social era força més primitiu, el procés de diferenciació de la democràcia burgesa i de la democràcia proletària es trobava considerablement endarrerit i, per consegüent, el menxevisme georgià no tenia res en comú amb el marxisme. En compte de respondre a aqueixes preguntes fonamentals, Kautsky declara amb la seua supèrbia habitual que ell coneixia ja les veritats del marxisme quan molts dels els nostres es trobaven al bressol. No tractarem de refutar-li a Kautsky aqueixa superioritat. El savi Nestor [el de Shakespeare i no el d'Homer] es considerava superior al seu jove enemic perquè la dona que estimava havia estat més bella que l'àvia d'aquest. Cadascun es consola com pot. La raó pot interpretar-se com que Kautsky, que coneixia l'alfabet del socialisme, no en sabé llegir les seues primeres lletres quan es tractava de Geòrgia. Per a ell, l'estabilitat i la durada relativa de la dominació del menxevisme georgià són el fruit d'una saviesa tàctica superior; no se n'adona que això s'explica pel fet que l'era del socialisme revolucionari començà molt més tard per a aqueixa Geòrgia endarreridíssima que per a les altres regions de l'antiga Rússia. Profundament ferit pel curs de la història, Carles Kautsky, en els últims dies de l'era menxevic, arribà a Tiflis per a calmar la seua set espiritual. Després d'un terç de segle en què Marx i Engels hagueren escrit el seu *Manifest*, Mrs. Snowden s'afanyà igualment a donar-se pressa en airejar el seu bagatge espiritual. Allò en realitat s'imposava. L'Evangelí de Jordan és raonable, orgànic, vertader en l'esperit "fabià"; es dirigeix des del rei Geòrgià Vakhtanga a M. Huysmans; ha estat creat pel cel per a satisfer les necessitats més nobles del socialisme britànic.

La ximpleria és major quan té arrels socials!

VIII MÉS SOBRE DEMOCRÀCIA I SOVIETISME

Ara que hem posat fi al relat dels esdeveniments, ens permetrem atènyer-nos a algunes consideracions generals.

La història de la Transcaucàsia en el curs dels darrers cinc anys és una lliçó extremadament instructiva de democràcia en període revolucionari. En les eleccions de l'Assemblea Constituent panrussa, cap dels partits caucàsians havia plantejat la separació de Rússia. Quatre o cinc mesos més tard, a l'abril de l'any 1918, el *Seim* transcaucasià compost pels mateixos diputats de l'Assemblea Constituent decretava la separació de Geòrgia de Rússia i es constituïa en estat independent. Sobre un tema fonamental de la vida d'un estat: si amb la Rússia soviètica o sense ella o contra ella, ningú consultà la població de la Transcaucàsia; no hi hagué ni referèndum, ni plebiscit, ni noves eleccions. La

separació de la Transcaucàsia de Rússia fou decretada pels mateixos diputats que havien estat elegits per a representar la Transcaucàsia a Sant Petersburg prenent com a base les mateixes plataformes amorfes del primer període de la revolució.

La República Transcaucasiana fou proclamada en primer lloc com a federació de totes les nacionalitats del Caucas. Però la situació creada per la separació de Rússia i la recerca de noves orientacions internacionals menà a la separació de la Transcaucàsia en tres parts distintes: Azerbaidjan, Armènia i Geòrgia. El 26 de maig de 1918, només cinc setmanes més tard, el *Seim* (format per diputats de l'Assemblea Constituent panrusa), que havia creat la República Transcaucasiana, proclamava la seua dissolució. Com havia succeït anteriorment, hom no consultà l'opinió de les masses populars; no hi hagué eleccions ni qualsevol altra forma de consulta. I és així com, sense consultar l'opinió del poble, la separaren de Rússia per a realitzar, com ho explicaven els dirigents del *Seim*, una unió més estreta amb els tàrtars, els armenis i els georgians. Després d'açò, a la primera sacxada exterior, tàrtars, armenis i georgians es trobaren dividits en tres estats diferents.

El mateix dia, la fracció georgiana del *Seim* proclamava Geòrgia com a república independent. Els obrers i camperols georgians no foren consultats: hom els posà davant el fet consumat.

En els deu mesos següents, els menxevics consolidaren el “fet consumat”: perseguiren els comunistes, que condemnaren a l'activitat clandestina; entaularen relacions amb els turcs i els alemanys; signaren tractats de pau; reemplaçaren els alemanys pels anglesos i pels americans; realitzaren les seues reformes fonamentals, més que res crearen el seu exèrcit pretorià, la Guàrdia Popular i, únicament després de tot açò, es decidiren a convocar l'Assemblea Constitucional (maig de 1919), posant així el poble en la necessitat d'elegir els representants al Parlament de la república georgiana independent, cosa que era per a ells quelcom desconegut i en què no havien pensat mai.

Què significava tot açò? Si MacDonal, per exemple, sabés quelcom d'història, és a dir si fóra capaç de veure a través de la història el moviment de les forces i dels interessos vitals per a distingir el seu vertader aspecte i no la màscara que els cobreix, les vertaderes causes de les contingències, hauria arribat a la conclusió que els polítics menxevics, aqueixos demòcrates per excel·lència, tractaven de prendre, o de fet prenién, les mesures més importants, de forma molt diferent dels mètodes d'una democràcia política. Utilitzaren, certament, la fracció transcaucasiana de l'Assemblea Constituent panrusa, però la usaren per a fins totalment oposats per als que havia estat elegida. Sostingueren aqueix residu de la revolució passada per a usar-la com a oposició a la mateixa.

Convocaren l'Assemblea Constituent georgiana quan ja no li quedava al poble més que acatar-la: la Transcaucàsia estava separada de Rússia; Geòrgia, de la Transcaucàsia, els anglesos ocupaven Batum; els blancs, insegurs com a amics, es trobaven a les fronteres de la república; els bolxevics georgians quedaren fora de la llei, el partit menxevic quedava com a únic intermediari possible entre Geòrgia i l'*Entente*, de la qual depenia l'arribada del blat. Sota aqueixes condicions, les eleccions "democràtiques" no podien tenir un altre resultat més que tot allò que s'havia aprovat per aqueixa sèrie d'actes complits per mitjà de la subjecció contrarevolucionària pels mateixos menxevics, els seus còmplices i protectors estrangers.

Comparar allò amb el colp d'estat del 7 de novembre, preparat per nosaltres a plena llum, reunint les masses entorn del programa "Tot el poder per als soviets", construint els soviets, lluitant pels soviets i conquerint la majoria contra els menxevics i els socialistes revolucionaris, en lluita sense quarter; que diguen on està la vertadera democràcia revolucionària.

Ara hem de repassar les formes relatives a la revolució tal com la coneixem per experiència en el temps moderns.

Fins a aquest moment, la revolució no era possible sinó en el cas on els interessos de la majoria del poble, per diferenciacions de classes, es trobaven en contradicció amb el sistema existent de la propietat i del règim estàtic. Per això la revolució començava per les reivindicacions "populars" elementals, en les quals l'interès de les classes poderoses, la inèpcia de la petita burgesia, l'estat polític endarrerit del proletariat trobaven la seua expressió. Només en el curs del compliment efectiu d'aquest programa es revelen en el camp de la revolució els antagonismes interessats. Els elements posseïdors i conservadors s'uneixen immediatament en el bàndol de la contrarevolució. Una rere altra, les distintes capes socials oprimides s'aixequen per a lluitar. Les seues reivindicacions es fan més categòriques, els seus mètodes de lluita més implacables. La revolució arriba al seu punt culminant. Perquè continue ascendint, li manca o les bases materials (en allò que fa la producció), o una força política conscient (el partit). És llavors quan la corba comença a descendir per poc de temps o per un llarg període històric. El partit extrem de la revolució o queda eliminat del poder, o restringeix el seu programa d'acció, en espera que es produïska un canvi a favor seu en la relació de forces.

Només exposem aquí la fórmula algebraica de la revolució sense els significats exactes de classe, però això és suficient de moment, perquè es tracta de la relació entre les forces vives, que s'engrandeixen en la lluita, i les forces de la democràcia.

Les institucions parlamentàries heretades del passat (Estats Generals a França, la Duma de l'Imperi Rus), poden en algun moment donar-li un impuls a la revolució, però aviat la contraresten.

Els representants elegits en el primer període de la revolució reflecteixen inevitablement l'amorfisme polític, ingenuïtat, bondat que reflecteix indecisió. Per això aviat esdevenen un fre per al desenvolupament revolucionari: si no es troba la força revolucionària capaç de saltar aqueix obstacle, la revolució no progressa i, per contra, marxa cap arrere. La contrarevolució escombra la Constituent. Així succeí en la revolució de 1848: el general Wrangel liquidà l'Assemblea Constituent prussiana, que no havia sabut desembarassar-se d'ell i que al seu torn no havia estat liquidada en el moment necessari pel partit revolucionari. Nosaltres també en tinguérem el nostre, de Wrangel, que pel que s'ha vist havia heretat la propensió del seu avi. Però nosaltres el liquidàrem. Si això fou possible, fou perquè prèviament havíem liquidat l'Assemblea Constituent. La Constituent de Sàmara tingué un desenllaç com la prussiana, i Koltxak fou el seu enterramorts.

La Revolució Francesa pogué actuar un cert temps amb representacions institucionals, tot i estar sempre endarrerida respecte els esdeveniments, només perquè Alemanya, en aquella època, estava reduïda a res i perquè Anglaterra no podia comprometre's al continent. Així, la Revolució Francesa (en això es distingeix de la nostra) tingué en els seus començaments una llarga "treva" exterior que li permeté, fins a un cert punt, ajustar i adaptar, sense presses, les representacions democràtiques a les necessitats de la revolució. Quan la situació esdevingué amenaçadora, el partit revolucionari dirigent no orientà la seua política en el sentit formal de la democràcia, sinó que, amb la fulla de la guillotina, tallà amb pressa la democràcia a la mesura de les seues necessitats polítiques: els jacobins exterminaren els membres dretans de la Convenció i intimidaren els centristes del Marais. La revolució no seguí el curs del riu democràtic; es canalitzà pels amagatalls i els penya-segats de la dictadura terrorista. La història, en suma, no coneix revolució que es desenvolupe per la via democràtica. La revolució en un greu litigi que no es resol mai per la forma, sinó pel seu fons. Succeeix ben sovint que algunes persones perden la seua fortuna i també allò que anomenen honor, en un joc purament convencional com és el joc de naips; però les classes mai consenten perdre el seu haver, el seu poder o el seu honor en el joc convencional del parlamentarisme democràtic. Elles resolen sempre l'assumpte amb serietat, és a dir, conforme al dictamen vertader de les forces materials i no a benefici de la seua representació fictícia.

No podríem posar en dubte que fins i tot en països on el proletariat, com a Anglaterra, compon la majoria de la població, una institució representativa que fóra creada per la revolució obrera reflectiria alhora que les primeres

reivindicacions de la revolució, les tradicions monstruosament conservadores d'aqueix país. La persona d'un líder tradeunionista anglès d'avui en dia és una amalgama de prejudicis religiosos i socials que es remunten a una època molt allunyada, contemporània a la restauració de la catedral de Sant Pau; d'hàbits pràctics de funcionari d'organització obrera vivint en una època de maduresa política; de rigidesa de petit burgès amb aparences de respectabilitat; de consciència relaxada de polític obrer familiaritzat amb totes les traïcions. Afegim-ne les influències intel·lectuals, doctrinals, "fabianes" diverses: moral socialista dels predicadors diumengers, sistemes racionalistes dels pacifistes, diletantisme dels socialistes aficionats, estretor obstinada i altiva del "fabianisme". Si les condicions actuals en Anglaterra són extremadament revolucionàries, el llarg passat històric d'aqueix país ha marcat, amb un segell conservador poderós, la consciència de la burocràcia obrera i fins i tot la dels obrers qualificats. A Rússia, els obstacles a la revolució socialista són objectius; consisteixen en el parcel·lació de la propietat agrícola camperola i en l'endarreriment estat tècnic. En Anglaterra són subjectius; consisteixen en l'estancament ideològic de tots els Henderson i Snowden del Regne Unit. La revolució obrera franquejarà aqueixos obstacles per mitjà de mètodes depurats que aplicarà sobre si mateixa. Però no hi ha cap esperança que ho assolisca per mitjà de la democràcia. M. MacDonald ho impedirà, no en el seu programa, sinó pel fet del seu conservadorisme personal.

Donada la inestabilitat de les relacions socials a l'interior i els bruscos canvis sempre perillosos de l'exterior, no és dubtós presumir, que si la Revolució russa hagués tingut com a trava el democratism burgès, fa ja temps que hauria quedat a la cuneta amb el cap tallat. Kautsky declara en els seus escrits que l'enfonsament de la República soviètica no seria una pèrdua per a la revolució internacional. Heus aquí una altra qüestió. Estem persuadits que l'enfonsament de la República del proletariat rus seria de considerable alleugeriment per a moltes persones, que immediatament dirien que des d'un principi ells havien suposat que tal cosa ocorreria. Kautsky ens donaria a conèixer el seu mil·lèsim escrit, en què explicaria el perquè de la caiguda del poder dels obrers russos, però s'oblidaria d'explicar-nos el perquè de la seua nul·litat. Quant a nosaltres, considerem que el fet que la República soviètica haja subsistit tants penosos anys és la millor prova de la vitalitat del sistema soviètic. El sistema, evidentment, no tanca en si mateix cap virtut meravellosa. Però ha tingut la virtut de conservar al Partit Comunista, que s'ha lligat estretament a les masses amb la llibertat de moviment necessari per a no paralitzar la seua iniciativa, per a preservar-les dels perills del joc parlamentari, que és un tema de segon o tercer ordre dins de les tasques fonamentals de la revolució. Quant a l'altre perill, que consistiria en no advertir els canvis sorgits en els esperits i les modificacions en la correlació de forces, cal reconèixer que, en el curs de l'últim any, el sovietisme ens ha mostrat en tots els seus aspectes una vitalitat

superior. Els menxevics del món sencer han parlat del Termidor de la Revolució russa. Però no són ells, som nosaltres els que establimos aqueix diagnòstic. I, el que és encara més important, el Partit Comunista ha fet a les aspiracions “termidorianes”, a les tendències de la petita burgesia, les concessions necessàries per a la conservació del poder del proletariat sense trencar el sistema i sense soltar el timó del comandament. Un professor rus, al que li agrada pensar i al qual la revolució li ha estat profitosa, qualificà, amb prou humor per cert, la nostra nova política econòmica de “descens estrenyent els frens”. Probablement el nostre professor (i no és l’únic) es representa aquest descens, al qual no tenim la intenció de llevar-li importància, com quelcom definitiu i decisiu. Prompte haurà de convèncer-se que, malgrat la importància de certes desviacions, la nostra política s’aixeca sempre i serveix la seua direcció fonamental. Per a convèncer-se’n, no cal jutjar-la per un fet aïllat, sensacional, sinó seguint el seu sentit general i les necessitats de tota una època. En tot cas, “el descens prement els frens” té per al proletariat en el poder els mateixos avantatges que, per al règim burgès, les reformes fetes oportunament, i que disminueixen la pressió revolucionària. Açò ha d’ésser fàcil d’entendre per Henderson, el partit del qual és un fre de seguretat per a ús de la societat burgesa.

¿Què pensar ara de la “degeneració” del sistema soviètic, del qual, fa ja temps, els menxevics de tots els països parlen en els seus discursos i en els seus escrits? Allò que anomenen “degeneració” està connectat directament amb allò que anomenaven “descens prement els frens”. La revolució internacional travessa en aquest moment un període de cristal·lització, de reagrupació de les seues forces; exteriorment està corrent sobre el mateix punt i fins i tot sembla fer marxa enrere. És el que explica en part nostra política econòmica. És natural que en aquest penós període, quan el moviment internacional pateix un estat d’estancament, açò repercuteix sobre la situació i l’estat d’esperit de les masses treballadores de Rússia, i per tant en el sistema de treball soviètic. El nostre aparell administratiu i econòmic ha realitzat, en aquest temps, grans progressos. Però, evidentment, la vida dels soviets, quant a organisme representatiu de les masses, no ha pogut servir la tensió que era la seua característica en el període de les primeres victòries interiors i en els moments en què el perill exterior amenaçava. Les lluites estèrils dels partits parlamentaris, les seues combinacions i les seues intrigues revesteixen sovint un caràcter “dramàtic” extraordinari, en el moment en què les masses travessen una depressió moral. El sistema soviètic no gaudeix d’una independència tal. Reflecteix força millor i més directament les masses i el seu estat d’esperit. És monstruós retreure-li com a inferioritat allò que és la seua superioritat essencial. Només el desenvolupament de la revolució a Europa tornarà a donar un impuls més potent al sistema soviètic. Però tal vegada es podria “revifar la moral” dels treballadors gràcies a una oposició menxevic i a altres sistemes de parlamentarisme. Els

països amb democràcia parlamentària no hi maquen; doncs bé, on estan els resultats? Caldria ésser el més “obtús” dels professors de dret constitucional, o el més renegat del socialisme, per a negar que les masses obreres de Rússia, ara, en la suposada decadència del règim soviètic, participen en la direcció de totes les branques de la vida social d’una forma molt més activa, més directa, més constant, més decisiva que en cap república parlamentària.

* * *

Als països on el parlamentarisme funciona des de llarg temps, s’han format una sèrie de mecanismes de transmissió complexa i variada, a través dels quals la voluntat capitalista troba la seua expressió amb la intervenció d’un Parlament elegit per sufragi universal. En els nous països on la civilització avança lentament, la democràcia que es basa en les classes camperoles revesteix un caràcter molt més sincer i, per tant, força instructiu. De la mateixa manera que per a estudiar l’organisme animal es comença estudiant les amebes, de la mateixa manera per a començar a comprendre i estudiar els misteris del parlamentarisme anglès, hauríem d’estudiar la pràctica de les constitucions balcàniques. Els partits dirigents que han ocupat el poder a Bulgària des del reconeixement de la independència d’aquest país, han mantingut entre ells una lluita implacable, tot i que els seus programes fossen sensiblement semblats. Cada un dels partits cridats pel sobirà a governar (prorus o progermànic) començava per dissoldre l’Assemblea Popular i procedia després a noves eleccions, en les quals obtenia invariablement una majoria indiscutible i no permetia als partits rivals més que dos o tres seients al Parlament. Dos o tres anys després, un d’aqueixos partits que havien estat reduïts al no-res en les eleccions democràtiques, era cridat al seu torn pel sobirà per a fer-se càrrec del poder, aquest, al seu torn, decretava la dissolució de l’Assemblea Popular i obtenia la majoria d’escons en les noves eleccions. La classe camperola búlgara, pel seu nivell intel·lectual i la seua experiència política, no és inferior a la classe camperola georgiana: manifestava invariablement la seua voluntat política votant pel partit que es trobava en el poder. Durant la revolució, els camperols només sostenen un partit quan en el curs dels esdeveniments aquest els demostra que pot fer-se càrrec del poder o que ja el té a les seues mans. Així és com marxen amb els socialrevolucionaris després de la revolució de març de 1917 i amb els bolxevics al novembre. La dominació democràtica a Geòrgia pels menxevics tenia, en els fons, aqueixa característica “balcànica”, però amb l’única diferència que l’època era revolucionària; es recolzava en els camperols, la impotència dels quals per a fundar durant el règim burgès un partit autònom capaç de dirigir l’estat, està testificada per la història. Són les ciutats les que, en el temps moderns, han elaborat programes de direcció política. Les revolucions han revestit invariablement un caràcter cada vegada més decisiu quan les

masses populars s'aliaven més àmpliament amb el destí del partit d'extrema esquerra de les ciutats. Així succeí en Munster, al final de la Reforma. Així succeí en la gran Revolució Francesa, quan els jacobins assoliren el suport del camp. Si la revolució de 1848 fracassà en els seus primers passos, fou precisament perquè la seua ala esquerra, molt feble, no sabé trobar el suport als camps, i la classe camperola, representada per l'exèrcit, quedà per a mantenir l'ordre. La Revolució russa actual prengué tal envergadura només perquè els obrers saberen conquerir políticament els camperols demostrant-los que eren capaços de crear un poder.

A Geòrgia, la feblesa numèrica i l'estat endarrerit del proletariat, aïllat a més dels centres de la revolució, permeté al bloc polític dels intel·lectuals petitburgesos i dels grups obrers més conservadors mantenir-se molt més temps en el poder. Per les revoltes i insurreccions, la classe camperola georgiana tractà d'imposar les seues reivindicacions fonamentals, però, com sempre, es revelà incapaç de crear un poder. Les seues insurreccions foren reprimides. Paral·lelament a la repressió, l'estratagema parlamentari feia el seu joc.

La relativa estabilitat del règim menxevic era deguda a la impotència política de les masses camperoles disseminades, impotència que els menxevics mantingueren artificialment.

Ho assoliren més fàcilment com resolgueren la forma del poder efectiu en forma contrària als principis de la democràcia, organitzant una força armada independent... sense cap lligam amb les institucions democràtiques. Volem parlar de la Guàrdia Popular, de la que no hem parlat fins ara més que incidentalment. L'organització de la Guàrdia Popular ens desvela els secrets i misteris de la democràcia menxevic. Estava davall les ordres directes del president de la República i es componia de partidaris del règim, escollits i perfectament armats. Kautsky deia: *“Només els camarades experimentats i organitzats poden rebre les armes.”* En qualitat de menxevic experimentat i organitzat, Kautsky fou incorporat a títol honorífic en el Guàrdia Popular georgiana. Açò és commovedor; no obstant això, l'organització d'una guàrdia es concilia poc amb la democràcia. En la seua polèmica contra els bolxevics, Kautsky escriu en el mateix fullet: *“Si el proletariat o el partit del proletariat no controla i no té el monopoli dels armaments, no pot, en un país agrícola, mantenir-se en el poder més que amb el suport moral dels camperols.”* ¿Però què era, al capdavall, la Guàrdia Popular sinó el monopoli dels armaments a mans del partit menxevic? Paral·lelament, s'hi creà, certament, un exèrcit sobre la base del servei militar obligatori. Però la importància d'aquest exèrcit és quasi nul·la. En el moment de la caiguda del menxevisme (febrer i març de 1921), l'exèrcit nacional únicament participà ocasionalment en els combats i, per regla general, es passà als bolxevics o simplement es rendí sense combatre.

Segurament Kautsky està millor informat. Que ens ho faça saber. Però, abans que res, que ens explique per què es necessitava una forta guàrdia pretoriana atentament preparada, si la democràcia georgiana es recolzava únicament en les simpaties de les masses treballadores. Per què aqueix monopoli, d'armaments en mans dels patits menxevics i dels partidaris segurs de règim. Sobre això Kautsky calla. MacDonald, ho sap hom, té per regla no tractar d'aprofundir sobre els fets de la revolució, sobretot estant acostumat a veure en Anglaterra les tropes mercenàries vetllant per la seguretat de la democràcia. Per als panegiristes de la democràcia menxevic, la força armada d'aquest règim és una bagatel·la de la qual és inútil preocupar-se'n. En tot cas, la veritat era que la Guàrdia Popular disposava efectivament de tot el poder. Junt amb la Policia Especial, castigava o perdonava, arrestava, afusellava, deportava. Sense consultar la Constitució, decretava el treball obligatori. Ferran Lassalle demostrà de forma commovedora que els canons constitueixen la part més important de tota Constitució. Com veiem, per damunt de la Constitució georgiana sobresortia, armada fins a les dents, la Guàrdia Popular, els efectius, de la qual segons Kautsky, s'elevava a 30.000 menxevics que operaven, no amb el programa de la II Internacional, sinó amb els fusells i els canons, el que constituïa la part més important de la Constitució. Anotem, a més a més, que es trobaven a Geòrgia tropes estrangeres especialment invitades pels menxevics per a sostenir el seu règim.

El contraespionatge de l'*Entente*, el contraespionatge de Denikin i de Wrangel i la Policia Especial menxevic actuaven en comú en un ampli front. Sempre el servei de la Guàrdia Popular i de les tropes d'ocupació, per la necessitat de lluitar contra l'anarquia, representaven vertaderament la part més efectiva de la "Constitució" del menxevisme georgià. Els menxevics, que constituïen el 82 per cent de l'Assemblea Constitucional, eren, doncs, la representació parlamentària dels canons de la Guàrdia Popular, de la Policia Especial, de l'expedició militar anglesa i de la presó cel·lular de Tiflis. Heus aquí desvelat el misteri de la democràcia. I el vostre? (pregunta irritada) la veu de Mrs. Snowden.

-El el nostre, senyora? Per a començar, senyora, si es comparen les institucions, tenint en compte l'extensió del país i el nombre de la població, comprovem que l'aparell dictatorial del menxevisme georgià és molt major que el del govern soviètic. Per a convèncer-se'n no cal més que una operació aritmètica. A més, senyora, hem tingut en contra nostre tot l'univers capitalista, que ens féu una guerra sense quarter, en tant que Geòrgia es veié sempre protegida pels països imperialistes victoriosos que ens combatien amb les armes. En fi, senyora (i açò té prou importància), no hem negat mai ni en cap banda que el nostre règim no fóra el règim de la dictadura revolucionària de classe i sí el de la democràcia pura que, com diuen, troba en si mateix les garanties de la seua estabilitat. No hem mentit com menteixen els menxevics georgians i els seus patrons. Estem

acostumats a anomenar les coses pel seu nom. Quan hem privat la burgesia i els seus vassalls de drets polítics, no hem fet ús de la màscara democràtica; actuem declarant obertament que apliquem el dret revolucionari del proletariat victoriós. Quan afusellem els nostres enemics, no diem que són les arpes d'Èol de la democràcia les que s'estremeixen. Tota política revolucionària honesta exigeix abans que res que no s'enganye les masses.

IX

EL DRET DELS POBLES A DISPOSAR D'ELLS MATEIXOS I LA REVOLUCIÓ PROLETÀRIA

“Les potències aliades no tenen la intenció d'apartar-se del gran principi del dret dels països petits a disposar d'ells mateixos. Hi renunciaran únicament quan es vegin obligades a reconèixer que una nació, temporalment independent, en la seua impotència per a mantenir l'ordre, pel seu caràcter bel·licós, pels seus actes agressius i fins i tot per l'afirmació infantil i inútil de la seua pròpia dignitat, constituïska un possible perill per a la pau de l'univers. Les grans potències no toleraran semblant nació, perquè estan decidides que la pau del món sencer ha d'ésser salvaguardada.”

En aquests enèrgics termes el general anglès Walker inculcava als menxevics georgians el concepte de la relativitat del dret de les nacions a disposar de si mateixes. Políticament, Henderson està completament d'acord amb el general. Però, en teoria, està enterament d'acord en transformar el dret dels pobles a disposar d'ells mateixos en un principi absolut i en utilitzar-ho contra la República Soviètica. El dret de les nacions a disposar d'elles mateixes és la fórmula essencial de la democràcia per a les nacions oprimides. Allí on l'opressió de les classes i de les castes es complica amb l'esclavitud nacional, les reivindicacions de la democràcia revesteixen abans que res la forma de reivindicacions per a la igualtat, l'autonomia o la completa independència.

El programa de les democràcies burgeses implicava el dret de les nacions a disposar d'elles mateixes. Però aquest principi democràtic es posà en contradicció oberta, categòrica, amb els interessos de la burgesia de les nacions més poderoses. Però resulta que la forma republicana de govern es conciliava perfectament amb la dominació de la Borsa. La dictadura del Capital s'apoderà fàcilment de la tècnica del sufragi universal. Però el dret dels pobles a disposar d'ells mateixos revestí i revesteix un caràcter amenaçador de perill immediat, perquè implica, en molts casos, el desmembrament de l'estat burgès o la separació de les colònies.

Les més poderoses democràcies burgeses s'han transformat en aristocràcies imperialistes. Per intermedi del poble de la metròpoli, que es maneja pel règim "democràtic", l'oligarquia financera de la City estén el seu domini sobre una massa formidable d'éssers humans en Àsia i Àfrica. La República Francesa, la població de la qual és de 38 milions d'habitants, no és més que una part d'un imperi colonial que compta amb 60 milions d'esclaus de color. Les colònies franceses, poblades de negres, han d'abastir els contingents cada vegada més nombrosos de l'exèrcit destinat a mantenir l'esclavitud colonial i la dominació dels capitalistes sobre els treballadors en la pròpia França. L'imperialisme, és a dir, la tendència a estendre per tots els mitjans el seu mercat en detriment dels pobles veïns, la lluita pel desenvolupament de la potència colonial, pel domini dels mars, ha esdevingut cada vegada més incompatible amb les tendències nacionals separatistes dels pobles oprimits. Així, doncs, com la democràcia petit burgesa, junt amb la socialdemocràcia, caigué sota la dependència política de l'imperialisme, el programa del dret dels pobles a disposar d'ells mateixos ha estat, de fet, reduït al no-res.

La gran carnisseria imperialista ha introduït canvis decisius sobre aquest punt. Durant la guerra, tots els partits burgesos i patriòticsocials jugaren la basa (però al revés) del principi del dret dels pobles a disposar d'ells mateixos. Per tots els mitjans, els governs bel·ligerants s'esforçaren en acaparar aquesta fórmula, començant per les guerres entre ells, seguint després en la seua lluita contra la Rússia soviètica. L'imperialisme alemany explotà la independència nacional dels polonesos, dels ucraïnesos, dels lituans, dels letons dels estonians, dels finlandesos, dels caucasiens primerament contra el tsarisme i després en més gran escala contra nosaltres. Junt amb el tsarisme, l'*Entente* reclamava l'"emancipació" dels pobles dels confins de Rússia.

La República Soviètica, que havia heretat l'imperi tsarista consolidat per la violència i l'opressió, proclamà obertament el dret dels pobles a disposar d'ells mateixos i la llibertat per a constituir-se en estats independents. En adonar-se que aquest principi era important en el moment de la transició al socialisme, el nostre partit, no obstant això, no el transformà mai en dogma absolut, ni el considerà superior a altres necessitats i tasques històriques. El desenvolupament econòmic de la humanitat actual té unes característiques profundament centralistes. El capitalisme ha creat les premisses essencials per a la constitució d'un sistema econòmic mundial únic. L'imperialisme sols és l'expressió rapaç d'aqueixa necessitat d'unitat i de direcció per a tota la vida econòmica del globus. Cada un dels grans països imperialistes està constret als marcs de la seua economia nacional i aspira a estendre els seus mercats.

El seu fi, si fa o no fa ideal, és el monopoli de l'economia universal. La rapacitat i el lladronicí capitalistes són ara expressió de la tasca essencial de la nostra època: la coordinació de la vida econòmica de totes les bandes del món i la creació, en interès de tota la humanitat, d'una producció mundial harmònica, penetrada del principi de l'economia de forces i de mitjans. Això també és la tasca del socialisme.

És un fet que el principi del dret dels pobles a disposar d'ells mateixos no pot estar per damunt de les tendències d'unificació característiques de l'economia socialista. En aquest sentit, ocupa en el curs del desenvolupament històric el lloc subordinat que li cap a la democràcia. El centralisme socialista no pot, doncs, ocupar immediatament el lloc del centralisme imperialista. Les nacions oprimides han de tenir, doncs, la possibilitat de revitalitzar els seus membres anquilosats sota les cadenes de la subjecció capitalista. Quant de temps durarà el període en què Finlàndia, Txecoslovàquia, Polònia, etc., se sentiran satisfetes amb la seua independència nacional és un problema la solució del qual depèn abans que res del curs general del desenvolupament de la revolució social. Però la impotència econòmica d'aqueixos compartiments estancs que són els diferents estats nacionals es palesa en tota la seua extensió des del naixement de cada nou estat nacional.

La revolució del proletariat no podria tenir com a tasca o com a mètode la supressió mecànica de les nacionalitats i la fonamentació forçada dels pobles. La lluita en el domini del llenguatge, de la instrucció, de la literatura, de la cultura li és completament aliena, perquè el seu principi rector no és la satisfacció dels interessos professionals dels intel·lectuals o els interessos nacionals dels comerciants, sinó la satisfacció dels interessos fonamentals de la classe obrera. La revolució social victoriosa deixarà a cada grup nacional la facultat de resoldre com estime convenient els problemes de la seua cultura nacional, però la revolució unificarà (en profit i amb assentiment dels treballadors) les tasques econòmiques, la solució racional de les quals depèn de les condicions històriques i tècniques naturals, però no de la naturalesa dels grups nacionals. La Federació Soviètica crearà una forma estatal extremadament mòbil i àgil, que unirà les necessitats nacionals i les econòmiques de la manera més harmònica.

Entre l'Occident i l'Orient, la República soviètica sorgí amb dos lemes: dictadura del proletariat i dret dels pobles a disposar d'ells mateixos. En certs casos, aqueixos dos estadis poden quedar separats l'un de l'altre per alguns anys o potser per alguns mesos. Per a l'immens Orient, aquest interval de temps es mesurarà segurament per desenes d'anys.

En les condicions revolucionàries en què es trobava Rússia, es necessitaren nou mesos de règim democràtic de Kerenski-Tseretelli per tal de preparar les condicions de la victòria del proletariat. Comparat al règim de Nicolau II i de Rasputín, el règim Kerenski-Tseretelli era històricament un pas endavant. El reconeixement d'aquest fet, al qual mai ens hem negat, no és l'apreciació formal, la dels professors, dels popes o de MacDonald sobre la democràcia, sinó el concepte revolucionari, històric, materialista del significat vertader de la democràcia. Nou mesos de revolució bastaren a la democràcia per a deixar d'ésser un factor progressiu. Açò no vol dir que es pogués, al novembre de 1917, per mitjà d'un referèndum, obtenir una resposta exacta de la majoria dels obrers i dels camperols, si se'ls hagués demanat que diguessen si estimaven haver passat per una escola preparatòria suficient de democràcia. El que vol dir és que, després de nou mesos de règim democràtic, la conquesta del poder per l'avantguarda proletària no s'arriscava a xocar amb la incomprensió i els prejudicis de la majoria dels treballadors. Al contrari, comptava amb la possibilitat d'engrandir i de consolidar les seues posicions atraient a una participació activa i guanyant a la seua causa masses treballadores cada vegada més considerables. És en açò, tanmateix que els disguste als cegats demòcrates, en què consisteix el significat del sistema soviètic.

La separació de Rússia de les regions perifèriques de l'imperi tsarista i la seua transformació en repúbliques independents tingué el mateix significat relativament progressiu que la democràcia en el seu conjunt. Només els imperialistes i els social-imperialistes poden negar als pobles oprimits el dret de separar-se del país al qual estan lligats. Només els fanàtics i els xarlatans del nacionalisme poden veure en la independència nacional una meta. Per a nosaltres, la independència nacional ha estat i continua essent encara l'etapa històrica, inevitable en molts casos, cap a la dictadura de la classe obrera que, en virtut de les lleis de l'estratègia revolucionària, manifesta, fins i tot en el curs de la guerra civil, tendències profundament centralistes, oposades al separatisme internacional i en concordança amb les necessitats de l'economia socialista racional, metòdica, del futur.

¿Quant de temps necessitarà la classe obrera per a alliberar-se de les seues il·lusions d'independència nacional i dedicar-se a la conquesta del poder? Heus aquí una pregunta la solució de la qual depèn de la rapidesa del desenvolupament revolucionari (que ja hem assenyalat), així com de les condicions internes i externes peculiars de cada país. En Geòrgia, la independència nacional fictícia durà tres anys. ¿Era vertaderament necessari tres anys o eren prou tres anys perquè les masses treballadores de Geòrgia es desembarassaren de les seues il·lusions nacionals? Ens és impossible contestar-hi d'una forma acadèmica. Quan l'imperialisme i la revolució menen una lluita aferrissada sobre cada parcel·la del territori del globus, el referèndum i el

plebiscit es transformen en ficció: millor preguntar-li-ho als senyors Korfanty i Zeligovski o a les comissions especials de l'*Entente*. Per a nosaltres, la qüestió no es resol pels mètodes de l'estadística democràtica, sinó pels mètodes de la dinàmica revolucionària. En suma, de què es tracta en aquest cas?: de fet, que la revolució soviètica georgiana, victoriosa amb la indubtable participació de l'Exèrcit Roig (hauria estat una traïció no ajudar els obrers i els camperols de Geòrgia amb la força armada, ja que en teníem a la nostra disposició), es produí després d'una experiència política de tres anys d'independència nacional, en unes condicions que li asseguraven no sols èxit militar temporal, sinó el vertader èxit polític, és a dir, la facultat d'engrandir i consolidar els fonaments soviètics en la mateixa Geòrgia. I és precisament en això, encara que disguste els pedants de la democràcia, que consisteix la tasca revolucionària.

Tal com els seus mentors en les cancelleries diplomàtiques burgeses, els polítics de la II Internacional fan iròniques carasses quan ens escolten parlar del dret dels pobles a disposar d'ells mateixos. Entabanadòries, trampes de l'imperialisme roig!, exclamen. En realitat, aqueixes trampes les posa la història mateixa, que no resol els problemes en línia recta. En tot cas, no som nosaltres els que transformem en trampes els zig-zag del desenvolupament històric, perquè, reconeixent de fet el dret dels pobles a disposar d'ells mateixos, ensenyem sempre a les masses la seua significació històrica restringida i no li subordinem, en cap cas, els interessos de la revolució proletària.

El reconeixement per l'estat obrer del dret dels pobles a disposar d'ells mateixos és per si mateix el reconeixement que la violència revolucionària no és un factor històric totpoderós. La República Soviètica no es disposa a substituir amb les seues forces armades els esforços revolucionaris del proletariat d'altres països. La conquesta del poder del proletariat ha d'ésser el fruit de la seua pròpia experiència política. Açò no significa que els esforços revolucionaris dels treballadors (de Geòrgia, per exemple) no puguin trobar ajuda armada de l'exterior. Aqueixa ajuda ha d'arribar en el moment en què la necessitat s'haja consolidat pel desenvolupament anterior i haja madurat en la consciència de l'avantguarda revolucionària sostinguda per la simpatia de la majoria dels treballadors. Aquestes són les normes de l'estratègia revolucionària i no el ritual democràtic.

La política real de l'hora actual exigeix que ajustem per tots els mitjans en les nostres mans, els interessos de l'estat obrer amb les condicions derivades del fet que aquest estat està encerclat per totes les bandes per estats burgesos nacional-democràtics, grans i petits. Són precisament aquestes consideracions derivades de l'apreciació de les forces reals les que han determinat la nostra política de concessió, de paciència, d'expectativa envers Geòrgia. Però quan aquesta política de conciliació, després d'haver produït políticament tots els seus fruits,

no subministrà les garanties més elementals de seguretat; quan el principi del dret de les nacionalitats, en mans del general Walker i de l'almirall Dumenil, esdevingué una garantia jurídica per a la contrarevolució, que preparava un nou colp contra nosaltres, no trobarem i no poguérem veure cap obstacle de principi per a respondre a la crida de l'avantguarda revolucionària de Geòrgia, fer penetrar les tropes roges en aqueix país per a ajudar els obrers i els camperols pobres a derrocar, en el termini més breu possible i amb el mínim de sacrifici, aqueixa miserable democràcia que s'havia enfonsat a si mateixa per la seua política. No sols reconeixem, sinó que sostenim amb totes les nostres forces el principi del dret dels pobles a disposar d'ells mateixos allí on està dirigit contra els estats feudals, capitalistes i imperialistes. Però allí on la ficció de l'autonomia nacional es transforma en mans de la burgesia en una arma dirigida contra la revolució del proletariat, no veiem cap raó per a comportar-nos respecte a aqueix principi d'una altra forma que envers els altres principis de la democràcia, convertits en el seu contrari pel Capital. Respecte al Caucas, la política soviètica s'hi trobà igualment amb aquesta relació nacional; cosa que demostra, millor que res, les relacions recíproques dels pobles transcaucàsics actuals.

L'època del tsarisme fou una època de progrms bàrbars en el Caucas. Armenis i tàrtars s'assassinaven periòdicament. Aquestes sanguinàries explosions de nacionalisme davall el jou de ferro del tsarisme era la continuació de la lluita secular dels pobles de la Transcaucàsia entre si.

L'època "democràtica" forní a la lluita nacional un caràcter molt més nítid i molt més organitzat. Des del primer moment, es formaren exèrcits nacionals hostils que combatien sovint uns amb altres. La temptativa de crear una República Transcaucàsica burgesa sobre les bases del federalisme democràtic fracassà lamentable, vergonyosament. Cinc setmanes després de la seua creació, la Federació es disgregava. Alguns mesos més tard, les repúbliques "democràtiques" s'enfrontaven obertament unes amb altres. Només açò basta per a comprendre el mal camí emprès. Perquè des del moment que la democràcia, després de derrocat el tsarisme, se sentia impotent de crear per als pobles de Transcaucàsia normes de veïnatge pacífic, era evidentment necessari iniciar una nova ruta. Només el poder soviètic pogué establir la concòrdia entre les nacions caucàsiques. En les eleccions als soviets, els obrers de Bakú i de Tiflis elegeixen un tàrtar, un armeni o un georgià sense importar-los la seua nacionalitat. En la Transcaucàsia, els regiments rojos musulmans, armenis, georgians i russos conviuen sense problemes. Cadascun per la seua banda sent i comprèn que forma part d'una unitat. Cap força aconseguirà provocar-los contra els altres; al contrari, tots junts defensaran la Transcaucàsia soviètica de qualsevol agressió exterior o interior.

La pau nacional de la Transcaucàsia, obtinguda gràcies a la revolució soviètica, és per si mateixa un fet d'una immensa importància des del punt de vista polític, així com des del punt de vista de la civilització. En aquesta forma és com es crea i es desenrotlla l'internacionalisme vertader, viu, que podem oposar sense por a les dissertacions buides i pacifistes amb què els cavallers de la II Internacional complementen el patriotisme de les seues distintes nacions.

La retirada de les tropes soviètiques de Geòrgia, després d'un referèndum sota el control d'una comissió mixta composta de socialistes i de comunistes, no és més que una vulgar trampa imperialista que ens volen tendir sota el lema democràtic del dret de les nacions.

Fem a una banda tota una sèrie de qüestions fonamentals. ¿En virtut de quin dret volen imposar-nos els demòcrates la forma democràtica de consulta a les nacions, en compte de la forma soviètica, més correcta segons el nostre punt de vista? Per què l'aplicació del referèndum es limita només a Geòrgia? Per què s'hi obliga només a la República Soviètica? Per què els socialdemòcrates volen fer un referèndum en la nostra casa quan ells no el fan en la seua?

Adoptem, per uns instants, el punt de vista dels nostres adversaris, si de cas ho tenen. Vegem el problema de la Geòrgia i examinem-lo aïlladament. El problema plantejat és aquest: creació de condicions que permeten al poble georgià expressar lliurement (democràticament, però no sovièticament) la seua voluntat.

1. Quines són les parts en litigi? Qui assegura l'execució efectiva de les condicions de l'acord? D'una banda, versemblantment, les repúbliques soviètiques aliades. I per l'altra? No serà la II Internacional? Però on està la força material de què disposa per a assegurar l'execució d'aquestes condicions?

2. Fins i tot si admetem que l'estat obrer accepte un acord amb... Henderson i Vandervelde i que, d'acord amb les clàusules d'aquest acord, es creen comissions de control compostes de comunistes i de socialdemòcrates, què fer amb la "tercera" força, amb els governs imperialistes? No intervindran? Potser els vassalls socialdemòcrates responen pels seus amos? Però on estan aqueixes garanties materials?

3. Les tropes soviètiques han de retirar-se de Geòrgia. Però la frontera occidental de Geòrgia està formada pel mar Negre. Ara bé, els vaixells de guerra de l'*Entente* dominen incontroladament aquest mar. Els desembarcaments dels guàrdies blancs realitzats pels vaixells d'Anglaterra i França són de sobra coneguts per la població del Caucas. Les tropes soviètiques s'aniran, però la flota imperialista hi romandrà. Per a la població de Geòrgia,

açò significa que ha de cercar a qualsevol preu un acord amb el vertader amo de la situació (amb l'*Entente*). El camperol georgià es dirà que encara que preferisca el poder soviètic, des del moment que aquest poder es veu forçat, per certes raons (evidentment, per la seua debilitat), a evacuar Geòrgia, malgrat l'amenaça permanent que representa l'imperialisme per al país, no li queda a ell, camperol georgià, més que una cosa per fer: cercar intermediaris entre ell i aqueix imperialisme. No és així com es vol violentar la voluntat del poble georgià i imposar-li els menxevics?

4. O més aïna ens van a proposar fer partir del mar Negre als vaixells de guerra de l'*Entente*? Qui ho proposarà, els governs de la mateixa *Entente* o Mrs. Snowden? Aquesta Pregunta revesteix una certa importància. Demanem aclarir-la.

5. On es dirigiran els vaixells de guerra: al mar de Màrmara o al Mediterrani? Però, essent Anglaterra ama dels Estrets, aquesta diferència no té importància. Quina és la sortida?

6. Es podria girar la clau en els Estrets? I, tal vegada, aprofitar l'ocasió i lliurar-li la clau a Turquia? ¿Perquè el principi del dret dels pobles a disposar d'ells mateixos, no implica, no obstant això, que Gran Bretanya tinga en les seues mans els Estrets, Constantinoble, el mar Negre i, a més, tot el litoral, sobretot si considerem que la nostra flota del mar Negre ens ha estat robada pels blancs i es troba a mans de l'*Entente*?

I així successivament, i així successivament.

Hem formulat aquestes preguntes de la mateixa manera en què ho hagueren fet els nostres adversaris, és a dir, al terreny dels principis i de les garanties democràtiques. I en resulta que tracten d'enganyar-nos de la manera més desvergonyida: se'ns exigeix el desarmament material del territori soviètic, i com a garantia contra les usurpacions i els colps d'estat dels imperialistes i dels guàrdies blancs, se'ns proposa... una resolució de la II Internacional.

Serà que cap perill imperialista amenaça el Caucas? Mrs. Snowden no ha escoltat parlar del petroli de Bakú? Tal vegada no. En tot cas, podem informar-la que la via de Bakú passa per Tiflis. Aquest últim punt és el centre estratègic de la Transcaucàsia, cosa que no ignoren els generals francesos i anglesos. En el Caucas, existeixen actualment organitzacions conspiratives dels guàrdies blancs davall la solemne denominació de "comitès d'alliberament" i molts d'altres, la cosa que no els impedeix rebre subvencions dels propietaris anglesos del petroli, dels propietaris de les mines de manganès italians, etc. Les bandes blanques reben per mar els armaments. La lluita està provocada pel petroli i el manganès.

Com arribar al petroli? ¿Mitjançant Denikin, mitjançant el partit musulmà dels *musavat* o per les portes de la “independència nacional” les claus de les quals estan a mans de la II Internacional? Açò és no els importa als propietaris del petroli, sempre que aconseguisquen el seu objectiu. Denikin no ha aconseguit vèncer l'Exèrcit Roig; MacDonald, diu hom, tal vegada assolirà que es retire pacíficament: el resultat és el mateix.

Però MacDonald no tindrà èxit. Problemes com aquest no es resolien mitjançant les resolucions de la II Internacional, tot i que aquestes resolucions no siguen tan lamentables, tan contradictòries, tan brivalles i tan balbucitants com les resolucions adoptades per a Geòrgia!

X

L'OPINIÓ PÚBLICA BURGESA LA SOCIALDEMOCRÀCIA. EL COMUNISME

Queda encara per dilucidar una qüestió. Per quin motiu els caps de la II Internacional exigeixen de nosaltres que evacuem Geòrgia? En nom de quin principi? Admetem que Geòrgia haja estat, en efecte, ocupada per la violència i que aquesta ocupació siga obra de l'imperialisme soviètic. ¿Però amb quin dret Henderson, membre de la II Internacional, ex-ministre anglès, ens ve a exigir a nosaltres, del proletariat organitzat com a estat, de la III Internacional, del comunisme revolucionari, el desarmament de la Geòrgia soviètica? Quan és Churchill qui ho exigeix, ens mostra amb el seu dit els grans canons de la marina i els filats del bloqueig. Però Henderson, ¿què ens ensenya, per la seua banda? Les santes escriptures no són més que un mite; el programa de Henderson un altre mite, però menys ingenu; quant als seus actes, testimonien contra ell.

No fa molt, Henderson era ministre d'una de les democràcies del món, de la seua democràcia, de la democràcia de Gran Bretanya. ¿Per què no propugnà que aqueixa democràcia, per la qual està prest a tots els sacrificis, fins al punt d'acceptar una cartera ministerial de mans del conservador-liberal Lloyd George; per què, dic, no porfidiejà, i ni tan sols tractà de fer-ho, perquè aqueixa democràcia comencés a complir, no els nostres principis (oh, no!), sinó els seus, els d'ell, Henderson? Per què no exigí l'evacuació de l'Índia i d'Egipte? Per què no ajudà els irlandesos quan reclamaven el seu complet alliberament del jou anglès? Sabem que Henderson, així com MacDonald, protesten periòdicament en to malenconiós contra els excessos de l'imperialisme anglès. Però aquesta protesta impotent i covarda no representa ni ha representat mai una real amenaça contra els interessos de la dominació colonial del Capital britànic; no

ha provocat ni provocarà cap acció resolta decisiva; el seu únic fi és el de mitigar els remordiments dels ciutadans “socialistes” de la nació i donar una sortida al descontent dels obrers anglesos. Però mai intentà trencar les cadenes dels esclaus colonials. Els Henderson de totes classes no consideren que el domini d’Anglaterra sobre les colònies siga un assumpte polític, sinó un fet natural de la història. En cap banda i mai han declarat que els hindús, els egipcis i els altres pobles esclavitzats tenien el dret, encara més, estaven obligats, en nom del seu esdevenidor, a aixecar-se contra la dominació anglesa; mai han assumit, “en tant que socialistes”, l’obligació d’ajudar les colònies en la seua lluita per la seua llibertat. No obstant això, està fora de dubte que no es tracta aquí sinó del més elemental deure arxidemocràtic, deure motivat per dues raons: primer, els esclaus colonials constitueixen indubtablement una majoria indiscutible en comparació amb la minoria dominant anglesa; tot seguit, aquesta minoria de per si mateixa, i particularment els seus socialistes oficials, reconeixen els principis democràtics com a base essencial de la seua existència. Heus aquí l’Índia, per exemple. ¿Per què no organitza Henderson un moviment d’insurrecció per a la retirada de les tropes angleses a l’Índia? No obstant això, no existeix, i no pot existir exemple més vívid, més monstruós, més cínic de desconeixement absolut de les lleis democràtiques que la servitud d’aquest immens i malaurat país al capitalisme anglès. Semblaria, no obstant això, que Henderson, MacDonald i consorts deurien cada dia (i no sols el dia, sinó també la nit) llençar el crit d’alarma, exigir, cridar, denunciar, predicar la insurrecció dels hindús i de tots els obrers anglesos contra la bàrbara violació dels principis democràtics. Però no; callen o (el que encara és pitjor) signen, de temps en temps, una resolució trivial i buida com un sermó anglicà, resolució tendent a demostrar que fins i tot situats al camp del domini colonial, preferirien tallar roses sense espines i en tot cas, com a lleials socialistes britànics, no desitgen punxar-se els dits amb les espines. Quan consideracions suposadament democràtiques i patriòtiques ho exigeixen, Henderson seu tranquil·lament en un butaca de ministre del rei, i no se li ocorre que aqueix butaca està situada al pedestal més antidemocràtic del món: el domini per un grapat de capitalistes, amb l’ajuda d’unes desenes de milions d’anglesos, de molts centenars de milions d’esclaus de color, en Àsia i Àfrica. Més encara: en nom de la defensa d’aqueixa monstruosa dominació, dissimulada davall la màscara de la democràcia, Henderson s’alià a la dictadura militar i policíaca del tsarisme rus. Ministre de la guerra, ha estat vostè per això ministre del tsarisme rus, M. Henderson. No ho oblide! I, naturalment, no li passà per la imaginació a Henderson exigir-li al tsar, el seu patró i aliat, la retirada de les tropes russes de Geòrgia o dels altres territoris subjugats. En aquella època, Henderson hauria qualificat semblant reivindicació de servei al militarisme alemany. I qualsevol moviment revolucionari dirigit a Geòrgia contra el tsar hauria estat considerat, com la insurrecció irlandesa, com resultat de la corrupció i la intriga alemanyes. En veritat, perd hom el cap davant tals contradiccions i monstruoses inèpcies. I,

no obstant això, estan en l'ordre de les coses; perquè la dominació per Gran Bretanya, o més aïna pels seus dirigents, d'un quart de la població del globus, no és considerada per Henderson com un assumpte polític, sinó com un fet natural de la història. Aquests demòcrates estan imbuïts fins al moll dels ossos de la ideologia dels explotadors, dels paràsits, dels antidemòcrates, en tot allò que fa a les races la pell de les quals és d'un altre color que el de la seua, que no lliguen Shakespeare i no porten coll dur; així, amb tot el seu socialisme "fabià", decrepit i impotent, són presoners de l'opinió pública burgesa.

¿Mentre tenen al seu darrere la Geòrgia tsarista, Irlanda, Egipte, l'Índia, no senten vergonya d'exigir-nos (que som els seus enemics i no els seus aliats) l'evacuació de la Geòrgia soviètica? Aquesta exigència grotesca i sense fonament constitueix, no obstant això (per molt estrany que sembla a primera vista) un homenatge involuntari rendit a la dictadura del proletariat per la democràcia petitburguesa. No entenent-ho o volent entendre-ho sols a mitges, Henderson i els seus consorts diuen: "No es pot, evidentment, exigir de la democràcia burgesa, de la que som els seus ministres quan hom ens invita, que prenga en compte seriosament el principi democràtic del dret dels pobles a disposar d'ells mateixos; com hom no pot demanar-nos (a nosaltres, socialistes pertanyents a aquesta democràcia i honorables ciutadans d'una nació dominant, que oculta l'esclavització amb ficcions democràtiques) que ajudem seriosament i eficaçment els esclaus de les colònies a aixecar-se contra els seus opressors. Però vostès, per contra, que representen la revolució constituïda en estat, estan obligats a fer allò que nosaltres no estem en condicions de realitzar per falta de valor, per falsedat i hipocresia".

Dit d'una altra forma, posen la democràcia per damunt de tot i reconeixen, no obstant això, voluntàriament o no, la possibilitat i fins i tot la necessitat de dictar-li a la dictadura del proletariat exigències tan poc moderades que semblarien còmiques o simplement estúpides si hom li les demanés a la democràcia burgesa, per a la qual aquests senyors compleixen funcions de ministres o de lleials diputats.

Així és com donen a la seua valoració involuntària de la dictadura del proletariat (que, no obstant això, rebutgen) una forma apropiada al seu tartamudeig polític. Exigeixen de la dictadura que es constituïska i es defense, no amb els seus propis mètodes, sinó mitjançant els que ells reconeixen verbalment com obligatoris per a la democràcia, sense mai emprar-los de fet. Ja n'hem parlat en el primer manifest de la Internacional Comunista; els nostres enemics exigeixen que defensem les nostres vides segons les regles de la lluita francesa, és a dir, d'acord amb les regles establides pels nostres enemics, que per la seua banda no la consideren vàlida en la seua lluita contra nosaltres.

* * *

Per a refrescar i precisar les seues idees sobre la política de les “democràcies occidentals” envers els pobles endarrerits, així com el paper exercit en aquesta política per la II Internacional, basta de llegir les memòries de M. Paléologue, antic ambaixador francès en la Cort Imperial. Si aquest llibre no existís, caldria inventar-lo. Hauríem d’inventar també a M. Paléologue, si no ens hagués alliberat d’aqueixa pena amb l’aparició, d’allò més oportú, del seu llibre en el món de la literatura. M. Paléologue és un representant acabat de la Tercera República, que posseeix, a més d’un nom bizantí, una mentalitat essencialment bizantina. Al novembre de 1914, en el curs de la Primera Guerra Mundial, per mitjà d’una dama de la Cort rep, amb ordres “superiors” (sens dubte de l’emperadriu), una lletra autògrafa de Rasputín contenint-hi piadoses instruccions. M. Paléologue, representant de la República, respon el següent a les instruccions de Rasputín: *“El poble francès, que coneix el cor humà, comprèn perfectament que el poble rus encarne el seu amor a la pàtria en la persona del tsar...”* Aquesta lletra, escrita per un diplomàtic republicà, amb el desig que arribés fins al tsar, fou escrita deu anys més tard del 22 de gener de 1905 i cent vint-i-dos anys després de l’execució de Lluís Capeto, la persona que llavors representava per al poble francès el seu amor a la pàtria. Allò que estranya no és el veure a M. Paléologue, d’acord amb la infàmia de la diplomàcia secreta, embrutar-se la seua faç republicana al fang en què es rebojava la cort imperial; allò que sí estranya és que realitze aquesta vergonyosa tasca per la seua iniciativa pròpia i que informe obertament aqueixa mateixa democràcia que representava tan planerament en la Cort de Rasputín. Però açò no li ha impedit ésser avui un home polític de la “república democràtica” i ocupar-hi un lloc destacat. Caldria estranyar-se, si no coneguérem les lleis del desenrotllament de la democràcia burgesa, que es va elevar fins a Robespierre per a acabar en Paléologue.

La franquesa de l’antic ambaixador amaga, no obstant això, sense cap mena de dubtes, l’astúcia bizantina més refinada. Si ens revela tant, és per a no dir-ho tot. Tal vegada tracta només d’adormir la nostra curiosa sospita. ¿Potser es poden saber les exigències plantejades pel capritxós i totpoderós Rasputín? ¿Qui pot conèixer els tortuosos camins que Paléologue havia de seguir per tal de salvaguardar els interessos de França i de la civilització?

En tot cas, podem estar-ne segurs d’una cosa: que M. Paléologue pertany avui a un grup polític francès que està disposat a jurar que el poder soviètic no és l’encarnació de la voluntat del poble rus i que no cessa de repetir que no seran possibles noves relacions amb Rússia fins al dia en què “institucions democràtiques regulars” posen la direcció de Rússia a mans dels Paléologue russos.

L'ambaixador de la democràcia francesa no està sol. Sir Buchanan està al seu costat. El 14 de novembre de 1914, Buchanan, segons Paléologue, deia a Sazonov el següent: *“El govern de Sa Majestat britànica ha estat portat a reconèixer que LA QÜESTIÓ DELS ESTRETS I LA QÜESTIÓ DE CONSTANTINOPLE HAURAN D'ÉSSER RESOLTES CONFORME AL DESIG DE RÚSSIA. Jo em sent feliç de dir-ho.”* És així com s'elaborava el programa de la guerra per al dret, la justícia i la llibertat dels pobles a disposar d'ells mateixos. Quatre dies més tard, Buchanan informava Sazonov: *“El govern britànic es veurà obligat a annexar-se Egipte. I expressa l'esperança que el govern rus no s'hi oposarà.”* Sazonov s'afanyà en afirmar-ho. I, tres dies després, Paléologue “recordava” a Nicolau II que *“França posseeix a Síria i en Palestina un preciós patrimoni de records històrics, d'interessos morals i materials... Jo conte amb què la Vostra Majestat aprovarà les mesures que el govern de la república tinga a bé prendre per a salvar aqueix patrimoni.”*

Si, certament!, respon Sa Majestat.

En fi, el 12 de març de 1915, Buchanan exigeix que a canvi de Constantinoble i dels Estrets, Rússia cedisca a Anglaterra la part neutra, és a dir, la part encara no repartida de Pèrsia. Sazonov hi respongué: *“d'acord.”*

Així, dues democràcies, conjuntament amb el tsarisme, que es trobava, també en aqueixa època, sota la influència dels principis democràtics de l'Entente, resolien els destins de Constantinoble, de Síria, de Palestina, d'Egipte i de Pèrsia. M. Buchanan representava la democràcia britànica ni millor ni pitjor que M. Paléologue la democràcia francesa. Arran de la caiguda de Nicolau II, M. Buchanan servà el seu lloc. Henderson, ministre de Sa Majestat i, sense por de repetir-nos, socialista anglès, vingué a Petrograd davall el règim de Kerenski per a reemplaçar Buchanan en cas de necessitat, perquè li havia semblat a no sé quin membre del govern anglès que, per a conversar amb Kerenski, era necessària una altra forma de parlar que la que es necessitava amb Rasputín.

Henderson examinà la situació en Petrograd i jutjà que M. Buchanan estava bé al seu lloc com a representant de la democràcia anglesa. Buchanan tenia, sens dubte, la mateixa opinió que el socialista Henderson.

En allò que fa a M. Paléologue, ell, almenys, presentava “els seus” socialistes com a exemple als displicents dignataris tsaristes. Referint-se a la propaganda portada a la cort pel comte Witte a fi de posar més prompte final a la guerra, M. Paléologue li diu a Sazonov: *“Veja els nostres socialistes, són impecables.”* (p. 189). Aquesta apreciació dels senyors Renaudel, Semblat, Vandervelde i de tots els seus partidaris, en boca de M. Paléologue, produeix una certa impressió, fins

i tot actualment, després de tot el que hem viscut. Rebut ell mateix les amonestacions de Rasputín, de les quals respectuosament n'acusa recepció, M. Paléologue, al seu torn, qualifica amb aire protector, davant un ministre del tsar, els socialistes francesos i reconeix la seua impecabilitat. Les paraules: "*Veja els nostres socialistes, són impecables*", haurien de servir d'epígraf i ésser inscrites en la bandera de la II Internacional, de la qual fa ja temps que haurien d'haver llevat les paraules relatives a la unió del proletariat del món sencer, paraules que li van a Henderson com un gorra frígia a M. Paléologue. Els Henderson consideren el domini de la raça saxona sobre les altres races com un fet natural, a causa de la seua civilització. La qüestió del dret dels pobles a disposar d'ells mateixos la conceben com quelcom fora del seu Imperi Britànic.

En els començaments de la guerra, en contestar a aquesta objecció natural que hom els feia: ¿com pot hom parlar de la defensa de la democràcia quan som aliats dels tsaristes?, un socialista francès, professor d'una universitat suïssa, diu textualment: "*Es tracta de França i no de Rússia; en aquesta lluita, França representa una força moral; Rússia, una força física.*" En parlava com d'una cosa absolutament natural, sense adonar-se del patriotisme desvergonyit de les seues paraules. Un mes o dos més endavant, arran d'una discussió sobre el mateix tema, en la redacció de *L'Humanité*, a París, jo citava les paraules del professor francès en Ginebra: "*Té tota la raó*", em contestà el director d'aqueix diari. Recordí una frase de Renan, dirigida a la joventut: que la mort d'un francès era un succés moral, en tant que la mort d'un cosac (Renan volia simplement dir d'un rus) era un fet d'ordre físic. Aquest monstruós orgull nacional té causes profundes. En tant que altres pobles continuaven vivint en la barbàrie de l'Edat Mitjana, la burgesia francesa tenia ja un passat llarg i gloriós. Més antiga encara, la burgesia anglesa s'havia obert pas cap a una nova civilització. D'aquí el seu desdeny envers la resta de la humanitat, que considera com a fem històric.

Per la seua pròpia seguretat de classe, la riquesa de la seua experiència, la diversitat de les seues conquestes en el domini de la cultura, la burgesia anglesa oprimia moralment la seua pròpia classe obrera enverinant-la amb la seua ideologia de raça dominant.

De boca de Renan, la frase sobre el francès i el cosac expressava el cinisme d'una classe efectivament poderosa des del punt de vista moral i material. Utilitzar la mateixa frase per un socialista francès provava el relaxament del socialisme francès, la pobresa de la seua ideologia, la seua dependència servil envers els detritus morals que els deixen caure els seus amos, els burgesos.

Si M. Paléologue, repetint en forma més suau les paraules de Renan, diu que la mort d'un francès representa una pèrdua molt més important per a la civilització

que la mort d'un rus, afirma amb això, o almenys ho deixa entreveure, que la pèrdua d'un financer, d'un milionari, d'un professor, d'un advocat, d'un periodista francès, representa una pèrdua incomparablement major que la d'un ebenista, un obrer, un xofer o un camperol igualment francès. Aquesta conclusió se'n deriva infal·liblement de la primera. L'aristocratisme nacional és, per la seua essència, contrari al socialisme, no en el sentit igualitari i sentimental del cristianisme, que considera totes les nacions, tots els homes, com un valor semblant en la balança de la civilització, sinó en el sentit que l'aristocratisme nacional, estretament lligat al conservadorisme burgès, està enterament dirigit en contra del canvi revolucionari, únic capaç de crear condicions favorables per a una cultura humana més elevada.

L'aristocratisme nacional considera el valor cultural de l'home sota l'angle del passat acumulat. El socialisme l'enfoca sota l'angle de l'esdevenidor. No hi ha lloc a dubtes que del senyor M. Paléologue, diplomàtic francès, emana més ciència assimilada per ell que d'un camperol del govern de Tambov. Però, d'altra banda, no hi ha dubtes que el camperol de Tambov ha expulsat els grans terratinents i els diplomàtics a garrotades i ha establert els fonaments d'una nova cultura més elevada. L'obrer i el camperol francès, gràcies a la seua cultura superior, realitzaran millor aquest treball i avançaran més ràpidament.

Nosaltres, marxistes russos, a causa de l'endarradíssim desenvolupament de Rússia, no tinguérem la base de la poderosa cultura burgesa. Hem combregat amb la cultura espiritual d'Europa, no per mitjà de la nostra lamentable burgesia nacional, sinó d'una manera independent, assimilant i traient fins al final les conclusions més revolucionàries de l'experiència i del pensament europeus.

Això aportà a la nostra generació certs avantatges. I no negaré que la sincera i profunda admiració que sentim per les creacions del geni anglès en els més variats dominis de la creació humana, no fan més que accentuar el menyspreu, igualment profund i sincer, que sentim per la ideologia limitada, la trivialitat teòrica i la manca de dignitat revolucionària dels caps rellevants del socialisme anglès. No són, en cap forma, els precursors d'un món nou; tan sols són els epígons d'una vella cultura que expressa, pel seu intermedi, el temor davant l'esdevenidor. La seua feblesa espiritual constitueix en una certa forma el càstig pel passat borrascós i ric alhora de la cultura burgesa.

La consciència burgesa assimilà per a si mateixa les immenses conquestes culturals de la humanitat, però al seu torn constituí l'obstacle principal per al desenvolupament de la cultura.

Una de les qualitats principals del nostre partit, i que en fa la palanca més poderosa del desenvolupament de la nostra època, és la seua independència

completa i indubtable respecte a l'opinió pública burgesa. Aquestes paraules tenen un significat molt major del que creiem a primera vista. Exigeixen comentar-les, sobretot si tenim en compte aqueix ingrati auditori que constitueixen els polítics de la II Internacional. Per això estem obligats a fixar qualsevol idea revolucionària, fins i tot la més simple, amb ajuda de sòlids claus.

L'opinió pública burgesa constitueix un estret teixit psicològic que conté pertot arreu les armes i els instruments de la violència burgesa, preservant-la així dels enfrontaments particulars que, alhora, del xoc revolucionari fatal que, al capdavall, és inevitable. L'opinió pública burgesa activa està composta de dues parts: la primera comprèn els conceptes, les opinions i els prejudicis heretats que constitueixen l'experiència acumulada del passat, sòlida capa d'oportunes trivialitats i frivolitats; l'altra banda està constituïda per un mecanisme complex, molt modern i hàbilment dirigit, que té en compte la mobilització de l'èmfasi patriòtic, de la indignació moral, de l'entusiasme nacional, el fervor altruista i altres formes d'enganys i mentides. Tal és la fórmula general. No obstant això, cal explicar-ho amb exemples. Quan un advocat "cadet" que ha ajudat, a costa d'Anglaterra o França, a preparar un nus escorredor per a la classe obrera, mor de tifus en una presó de la Rússia famolenta, el telègraf i la ràdio de l'opinió pública burgesa transmeten una quantitat d'oscil·lacions àmpliament suficients per a provocar en la consciència col·lectiva una necessària reacció d'indignació, preparada convenientment pels Mrs. Snowden. És evident que tot el treball diabòlic del telègraf i de la ràdio capitalistes seria inútil si la ment de la petita burgesia no constituís un ressonador apropiat. Examinem un altre fenomen: la fam, a la regió del Volga. Aquesta fam, d'un horror sense precedent, és deguda, almenys en gran part, a la guerra civil encesa a les regions del Volga pels txecoslovacs i per Koltxak, és a dir, de fet organitzada i alimentada pel capital angloamericà i francès. La sequera s'abaté sobre un terreny prèviament agostat, devastat, sense ramat i maquinària agrícola. Si nosaltres hem empresonat alguns oficials i advocats (cosa a què no ens hem referit mai com a exemple d'humanitat), l'Europa burgesa, i amb ella Amèrica, han tractat al seu torn de transformar Rússia sencera en una presó famolenta, assetjats amb una muralla, alhora que, per mitjà dels seus agents blancs, feien assaltar, incendiar i destrossar les nostres minvades reserves. Si posem en la balança la moral pura, caldria pesar les mesures rigoristes preses per nosaltres durant la nostra lluita a mort contra el món sencer, i els patiments infligits a les mares de la regió del Volga pel capitalisme mundial, l'únic fi de les quals era recobrar els interessos de les sumes que ens havien prestat. Però la maquinària de l'opinió pública actua d'una manera tan sistemàtica, amb tanta seguretat i insolència, i el cretinisme petit burgès li presta una força de repercussió tal, que Mrs. Snowden arriba a guardar tots els seus sentiments humanitaris per a... els menxevics que hem ofès. La subordinació dels socialreformistes a l'opinió pública burgesa

posa límits infranquejables a la seua activitat, molt més estrets que les fronteres de la legalitat burgesa. Dels estats capitalistes contemporanis pot dir hom, per regla general, que el seu règim és més “democràtic”, “liberal”, i “lliure”, com més els socialistes nacionals són més respectables i la subordinació del partit nacional obrer a l’opinió pública burgesa és més babaua. De què li serveix un gendarme en el seu fur extern a un Macdonald, quan el té ja en el seu fur intern?

No podem silenciar aquí un assumpte que no podem per menys d’esmentar sense que ens acusen d’atemptar al decor: volem parlar-los de la religió. No fa molt que Lloyd George qualificà l’Església d’estació central de distribució de força motriu per a tots els partits i per a totes les tendències; és a dir, per a l’opinió pública burgesa en el seu conjunt. Açò és, sobretot, just en allò que fa a Anglaterra. ¿Vol dir açò que Lloyd George es deixa influenciar en política per la religió, que l’odi de Churchill envers la República soviètica està dictat pel seu desig d’anar al cel i que les notes de lord Curzon estan tretes del Sermó a la Muntanya? No, el mòbil de la seua política són els interessos vulgars de la burgesia que els ha portat al poder. Però “l’opinió pública”, que per si sola fa possible el funcionament normal de la subjecció estatal, troba en la religió el seu suport principal. La norma del dret que domina les persones, les classes, la societat sencera com un fuet ideal, únicament és la transposició afeblida de les normes religioses: aqueix fuet celeste que penja sobre la humanitat explotada. En suma, ajudar un *doker* sense treball amb arguments formals, amb la fe en la inviolabilitat de la legalitat democràtica, és quelcom condemnat per endavant al fracàs. Allò que cal, abans que res, és un argument material: un agent de policia ben armat amb els peus al sòl i, sobre ell, un argument místic: un policia etern, amb els seus raigs, al cel. Però quan en el cap dels “socialistes” mateixos el fetitxisme de la legalitat burgesa s’alia a la de l’època dels druides, llavors es té dins un gendarme interior ideal, amb l’ajuda del qual la burgesia pot permetre’s provisionalment el luxe d’observar, si fa o no fa, el ritual democràtic.

Quan els parlem de les traïcions dels socialreformistes, no volem dir que siguen tots, o que la majoria d’ells siguen simples ànimes en venda; davall un cert aspecte no estarien a l’altura del seriós paper que els fa exercir la societat burgesa. Ni tan sols és important saber en quina mesura la seua respectable ambició de petit burgès se sent afalagada pel títol de diputat lleial d’oposició o per la cartera d’un ministre del rei, encara que açò no siga necessari. És suficient saber que l’opinió pública burgesa, durant els períodes de calma, els autoritza a quedar-se a l’oposició.

En els moments decisius, en quant es tracta de la vida o de la mort de la societat burgesa, o almenys dels seus interessos primordials, com ara la guerra, la insurrecció a Irlanda, una vaga important de miners, o la proclamació d’una República soviètica en Rússia, la burgesia sempre ha trobat el mitjà per a

comprometre'ls fent-los ocupar una posició política útil a l'ordre capitalista. No desitjaríem donar-li a la personalitat de Henderson una envergadura titànica que no posseeix; podem afirmar amb certesa que Henderson, amb el seu coeficient de "partit obrer", és un dels pilars principals de la societat burgesa d'Anglaterra. En l'esperit dels Henderson, els elements fonamentals de l'educació burgesa i els vestigis del socialisme s'uneixen en un bloc compacte gràcies als fonaments tradicionals de la religió. La qüestió de l'emancipació material del proletariat anglès no pot quedar seriosament assentada mentre no s'allibere el moviment dels seus líders, de les organitzacions, de l'estat d'esperit que representa una submissió humil, tímida, dominada, covarda i feble dels oprimits a l'opinió pública dels seus opressors. Cal desembarassar-se del gendarme interior a fi de poder derrocar el gendarme exterior.

La Internacional Comunista ensenya els obrers a menysprear l'opinió pública burgesa i, en particular, a menysprear els "socialistes" que s'arrossegueu als peus dels mandats de la burgesia.

No es tracta d'un menyspreu superficial, de declamacions o de malediccions líriques (els poetes de la burgesia ja l'han fet estremir-se moltes vegades amb les seues insolents provocacions, sobretot pel que fa a la religió, la família i el matrimoni); es tracta aquí d'una profunda emancipació interior de l'avantguarda proletària, de les trampes i travetes morals de la burgesia; es tracta d'una nova opinió pública revolucionària que permetria al proletariat, no amb paraules, sinó amb fets; no amb l'ajuda d'invocacions líriques, sinó quan és necessari, amb les bótes, aixafar les ordres de la burgesia i assolir la meta revolucionària elegida lliurement, que constitueix al mateix temps una necessitat històrica.